CEDOCA
COUNTRY OF ORIGIN INFORMATION

Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen

26 november 2026 (update)

Oorspronkelijke taal: Nederlands

COI FOCUS

COLOMBIA

Veiligheidssituatie

Disclaimer:

Dit COI-product is, overeenkomstig de richtlijnen van de Europese Unie voor de behandeling van informatie over herkomstlanden van april 2008 en de van kracht zijnde wettelijke bepalingen, opgesteld door Cedoca, de dienst die binnen het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen (CGVS) verantwoordelijk is voor onderzoek naar informatie over herkomstlanden. Het document levert informatie voor de behandeling van individuele verzoeken om internationale bescherming. Het bevat geen beleidsrichtlijnen of opinies en velt geen oordeel over de grond van het verzoek om internationale bescherming.

Dit document, opgesteld binnen een afgesproken tijdbestek, steunt op een zo ruim mogelijke waaier aan zorgvuldig geselecteerde publieke informatie met bijzondere aandacht voor de toetsing en kruiscontrole van de bronnen. Cedoca probeert alle relevante aspecten van het onderwerp van dit COI-product te behandelen, maar de informatie in dit document is niet noodzakelijk exhaustief. Als dit document bepaalde gebeurtenissen, personen of organisaties niet vernoemt, betekent dit niet dat ze niet hebben plaatsgevonden of niet bestaan. Alle gebruikte bronnen krijgen een gedetailleerde bronvermelding.

This COI product was produced by Cedoca, the country of origin information research unit of the Office of the Commissioner General for Refugees and Stateless Persons (CGRS). It follows the Common EU Guidelines for processing country of origin information (April 2008) and was drafted in accordance with applicable legal provisions. It aims to provide information for the processing of individual applications for international protection. It does not contain policy guidelines or opinions and does not pass judgment on the merits of applications for international protection.

This report was prepared within an allotted timeframe, using a wide range of carefully selected public information with a constant attention to crosschecking sources. While Cedoca has endeavoured to cover all aspects relevant to the subject of this COI report, the information provided is not necessarily exhaustive. The absence of a specific event, person or organisation from this report should not be taken to imply that the event did not take place or that the person or organisation does not exist. All sources are referenced.

Ernest Blerotstraat 39, 1070 BRUSSEL

T 02 205 51 11
F 02 205 50 01
cgvs.info@ibz.fgov.be
www.cgvs.be

Samenvatting

Deze COI Focus beschrijft de veiligheidssituatie in Colombia voor de periode van januari 2025 tot en met september 2026.

De veiligheidssituatie tijdens het referentiejaar werd voornamelijk beïnvloed door de overgang tussen het beleid van president Gustavo Petro (augustus 2022–augustus 2026) en de verkiezing van Abelardo De La Espriella in juni 2026. Het rapport analyseert de balans van vier jaar veiligheidsbeleid onder het Paz Total-initiatief. Dit beleid van toenmalig president Petro, dat via gelijktijdige onderhandelingen met diverse gewapende en criminele groeperingen duurzame vrede beoogde, resulteerde in de praktijk in een versterking van illegale structuren. Gewapende actoren maakten gebruik van bilaterale staakt-het-vuren om hun personeelsbestand uit te breiden tot circa 27.000–28.800 leden en hun controle over illegale economieën te consolideren. Tegelijkertijd nam de fragmentatie van deze groeperingen toe, wat leidde tot een stijging van zowel conflicten met de staat als onderlinge confrontaties tussen gewapende groepen. De veiligheidssituatie in 2026 werd bovendien mede beïnvloed door de verkiezingscyclus, die gepaard ging met toegenomen politiek geweld en spanningen. In de aanloop naar de parlements- en presidentsverkiezingen werden verschillende ernstige incidenten geregistreerd tegen politieke actoren, waaronder moorden, ontvoeringen en aanvallen op kandidaten en hun entourage.

Het geweld tegen de burgerbevolking nam in deze periode verder toe. Het International Committee of the Red Cross (ICRC, Internationale Comité van het Rode Kruis) stelt dat Colombia in 2025 werd geconfronteerd met de zwaarste humanitaire gevolgen van het gewapende conflict van het afgelopen decennium. Deze achteruitgang wordt verklaard door de intensivering van vijandelijkheden, de gebruikte strijdmethoden, de behandeling van de burgerbevolking en systematische schendingen van het internationaal humanitair recht. In 2025 en de eerste helft van 2026 werd een lichte stijging van het aantal moorden en bloedbaden vastgesteld, evenals een sterke toename van ontvoeringen. Daarnaast nam de sociale controle door gewapende groeperingen verder toe via gedragsregels, *vacunas* (afpersing), in sommige gevallen strafkampen en de verplichting tot het dragen van identiteitsdocumenten van de groeperingen. Een opvallende ontwikkeling is de sterke toename van droneaanvallen met explosieven. Gedwongen rekrutering van minderjarigen bleef aanhouden. Ook ontheemding en *confinement* (lokaal afgedwongen lockdowns) namen toe. Sociale leiders, milieuactivisten en ex- strijders van de Fuerzas Armadas Revolucionarias de Colombia (FARC) bleven prioritair doelwit van gerichte moorden.

Geografisch bleef het conflict geconcentreerd in veertien actieve conflictzones, die verantwoordelijk zijn voor het merendeel van de slachtoffers. Tijdens de ambtstermijn van president Petro werden in het Registro Único de Víctimas (RUV, Centraal Register van Slachtoffers) ongeveer 10 % meer slachtoffers geregistreerd dan in de voorgaande periode. De meeste slachtoffers waren afkomstig uit historisch getroffen departementen zoals Nariño, Norte de Santander en Antioquia, gevolgd door onder meer Cauca, Chocó, Bolívar, Valle del Cauca, Córdoba, Arauca, Sucre en Magdalena.

De presidentsverkiezingen van juni 2026 werden nipt gewonnen door de extreemrechtse Abelardo De La Espriella. Hij kondigde tijdens zijn campagne een duidelijke breuk met het Paz Total-beleid aan en pleitte voor een intensivering van militaire operaties. Na zijn aantreden in augustus 2026 beëindigde de nieuwe regering de onderhandelingen met gewapende groeperingen, heractiveerde arrestatiebevelen tegen leiders van deze groepen en bestempelde alle illegale structuren als terroristische organisaties. Daarnaast werden de militaire operaties opgevoerd, waaronder drie grootschalige luchtaanvallen in de eerste weken van zijn ambtstermijn. Deze operaties gingen gepaard met dodelijke slachtoffers onder minderjarige strijders en leidden tot juridische en maatschappelijke

controverse. Tegelijkertijd werd de financiering van re-integratieprogramma's bevroren, wat bijkomende onzekerheid veroorzaakte voor voormalige strijders en hun omgeving.

Summary

This COI Focus describes the security situation in Colombia from January 2025 to September 2026.

During this period, the security situation was primarily influenced by the transition from President Gustavo Petro's policies (August 2022–August 2026) to Abelardo De La Espriella's election in June 2026. The report analyses the outcome of four years of security policy under the 'Paz Total' initiative. Introduced by President Petro, this policy aimed to achieve lasting peace through simultaneous negotiations with various armed and criminal groups. However, in practice, it strengthened illegal structures. Armed groups exploited bilateral ceasefires to increase their numbers to around 27,000–28,800 and consolidate their control over the illegal economy. At the same time, fragmentation within these groups increased, leading to an uptick in conflicts with the state and confrontations between armed groups. Furthermore, the security situation in 2026 was influenced by the electoral cycle, which was accompanied by increased political violence and tensions. In the lead-up to the parliamentary and presidential elections, several serious incidents targeting political figures were recorded, including murders, kidnappings, and attacks on candidates and their entourages.

Violence against the civilian population increased further during the reference period. According to the International Committee of the Red Cross (ICRC) in 2025, Colombia faced the most severe humanitarian consequences of the armed conflict of the past decade. This deterioration was attributed to the intensification of hostilities and the methods of warfare employed, as well as the treatment of the civilian population and the systematic violation of international humanitarian law. A slight rise in the number of murders and massacres was recorded in 2025 and the first half of 2026, as well as a sharp increase in kidnappings. In addition, armed groups further increased social control through codes of conduct, vacunas (extortion), in some cases penal camps, and the obligation to carry the groups' identity documents. Notably, there was a sharp rise in drone attacks using explosives. The forced recruitment of minors also continued. Displacement and confinement (locally enforced lockdowns) also increased. Community leaders, environmental activists, and former Fuerzas Armadas Revolucionarias de Colombia (FARC) combatants remained the primary targets of targeted killings.

Geographically, the conflict remained concentrated in fourteen active conflict zones, accounting for the majority of casualties. During President Petro's term of office, the Central Register of Victims (RUV) recorded approximately ten per cent more victims than in the previous period. The majority of these victims were from historically affected departments such as Nariño, Norte de Santander and Antioquia, followed by Cauca, Chocó, Bolívar, Valle del Cauca, Córdoba, Arauca, Sucre and Magdalena, amongst others.

The presidential elections in June 2026 were narrowly won by the far-right candidate Abelardo De La Espriella. During his campaign, he announced a clear break with the 'Total Peace' policy and called for military operations to be intensified. After taking office in August 2026, the new government terminated negotiations with armed groups, reactivated arrest warrants against their leaders and designated all illegal organisations as terrorist groups. Military operations were also stepped up, including three large-scale air strikes in the first weeks of the new president's term. These operations resulted in fatalities among underage combatants, leading to legal and social controversy. Meanwhile,

funding for reintegration programmes was frozen, creating further uncertainty for former combatants and their communities.

Inhoudstafel

Samenvatting **2**
Summary **3**
Lijst van afkortingen **6**
Inleiding **8**
1. Achtergrond **10**
1.1. Korte geschiedenis 10
1.2. De verkiezingen van 2026 13
2. Huidige toestand van het conflict **14**
2.1. Uitvoering van het Vredesakkoord van 2016 14
2.2. Balans van de veiligheidssituatie na vier jaar Petro 15
2.2.1. De vredesonderhandelingen via Paz Total 15
2.2.2. De impact van Paz Total op de veiligheidssituatie 16
2.3. Beleid van De La Espriella 19
3. Strijdende partijen **21**
3.1. Classificatie en algemene kenmerken 21
3.2. De voormalige rebellengroeperingen 23
3.2.1. Dissidenten van de gedemobiliseerde FARC 23
3.2.2. Ejército de Liberación Nacional (ELN) 24
3.3. Opvolgers van de paramilitaire groeperingen 26
3.3.1. De Autodefensas Gaitanistas de Colombia (AGC)/Clan del Golfo/Los Urabeños/EGC 26
3.3.2. Overige neoparamilitaire groeperingen 27
3.4. Andere criminele groeperingen 27
4. Typologie en doelwitten van het geweld **28**
4.1. Geweld tegen burgers in het algemeen 29
4.1.1. Moorden en bloedbaden 29
4.1.2. Ontvoeringen en gedwongen verdwijningen 31
4.1.3. Afpersing 32
4.1.4. Aanvallen door gewapende groeperingen en veiligheidstroepen 34
4.1.5. Sociale controle/ gewapend bestuur 38
4.1.6. Rekrutering minderjarigen 40
4.1.7. Ontheemding en confinement 43
4.1.8. Mijnen en drones 45
4.2. Geweld tegen specifieke profielen 46
4.2.1. Sociale leiders en mensenrechtenverdedigers 46
4.2.2. Ondertekenaars Vredesakkoord en gedemobiliseerde strijders 48
4.2.3. Politici en deelnemers aan verkiezingen 50
4.3. Mogelijkheid interne relocatie 50
5. Geografische verdeling **53**
5.1. De Pacifische regio 54
5.2. De Andesregio 55
5.3. De Orinoco-regio 56
5.4. De Amazoneregio 56
5.5. De Caraïbische regio 57
5.6. De steden 58
Bijlagen **59**
Bibliografie **60**

Lijst van afkortingen

ACAPS	Assessment Capacities Project
ACLED	Armed Conflict Location & Event Data Project
ACSN	Autodefensas Conquistadoras de la Sierra Nevada
AGC	Autodefensas Gaitanistas de Colombia
AI	Amnesty International
AUC	Autodefensas Unidas de Colombia
AUN	Autodefensas Unidas de Nariño
CCJ	Comisión Colombiana de Juristas
CDF	Comandos de la Frontera
CERAC	Centro de Recursos para el Análisis del Conflictos
CGP	Coordinadora Guerrillera del Pacífico (CGP)
CINEP	Centro de Investigación y Educación Popular
CN-EB	Coordinadora Nacional Ejército Bolivariano
COALICO	Coalición contra la Vinculación de Niñas, Niños y Jóvenes al Conflicto Armado
COCE	Comité Central del ELN
CODHES	Consultoría para los Derechos Humanos y el Desplazamiento
CORE	Fundación Conflict Responses
CRIC	Comité Regional Indígena de Colombia
DANE	Departamento Nacional de Estadística
DPC	Defensoría del Pueblo
EGC	Ejército Gaitanista de Colombia
ELN	Ejército de Liberación Nacional
EMBF	Estado Mayor de los Bloques y Frente
EMC	Estado Mayor Central
EPL	Ejército Popular de Liberación
ETCR	Espacios Territoriales de Capacitación y Reincorporación
EUAA	European Union Agency for Asylum
FARC	Fuerzas Armadas Revolucionarias de Colombia
FARC-EP	Fuerzas Armadas Revolucionarias de Colombia - Ejército del Pueblo
FCS	Frente Comuneros del Sur
FIP	Fundación Ideas para la Paz
GAO	Grupos Armados Organizados

GAULA	Grupos de Acción Unificada por la Libertad Personal
GDO	Grupos Delincuenciales Organizados
GDCO	Grupos de Delincuencia Común Organizada
HRW	Human Rights Watch
IACHR	Inter-American Commission on Human Rights
ICG	International Crisis Group
ICRC	International Committee of the Red Cross
IDMC	Internal Displacement Monitoring Centre
IDP	internally displaced person
IEP	Institute for Economics & Peace
INDEPAZ	Instituto de Estudios para el Desarrollo y la Paz
IRB	Immigration and Refugee Board of Canada
IRC	International Rescue Committee
JAC	Juntas de Acción Comunal
JEP	Jurisdicción Especial para la Paz
NRC	Norwegian Refugee Council
NYT	New York Times
OAG	Organized Armed Groups
OAS	Organization of American States
OCHA	United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs
OFPRA	Office Français de Protection des Réfugiés et Apatrides
OHCHR	Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights
ONU	Organización de Naciones Unidas
PARES	Fundación Paz y Reconciliacion
R4V	Response For Venezuelans
RUV	Registro Único de Víctimas
SAT	Sistemas de Alertas Tempranas
SM	Segunda Marquetalia
UARIV	Unidad para la Atención y Reparación Integral a las Víctimas
UNP	Unidad Nacional de Protección
UNSC	United Nations Security Council
VN	Verenigde Naties
VS	Verenigde Staten
WOLA	Washington Office on Latin America

Inleiding

Dit onderzoek maakt een stand van zaken op van de veiligheidssituatie in Colombia. Het richt zich in het bijzonder op de periode van april 2025 tot en met september 2026. Dit document is een update van de gelijknamige COI Focus van 10 april 2025. Het onderzoek werd afgesloten op 9 oktober 2026.

De analyse, die uit vijf delen bestaat, begint met een beknopte geschiedenis van het conflict en een korte duiding van de politieke context en de presidentsverkiezingen van juni 2026.

Het tweede hoofdstuk beschrijft de actuele veiligheidssituatie en start met een analyse van de opvolging van het Vredesakkoord van 2016 tijdens de regering-Petro. Nadien wordt dieper ingegaan op de vredesonderhandelingen met de verschillende gewapende groeperingen en wordt de balans van de veiligheidssituatie opgemaakt na vier jaar beleid onder president Petro. Dit hoofdstuk eindigt met een bespreking van de verkiezing van Abelardo De La Espriella en een beschrijving van zijn verwachte veiligheidsbeleid.

Het derde hoofdstuk stelt de hoofdrolspelers in het gewapend conflict voor. Cedoca maakt hier een onderscheid tussen de rebellengroeperingen en de opvolgers van de voormalige paramilitaire groeperingen. Ook de actuele ontwikkelingen binnen elk van de gewapende groeperingen komen hier aan bod.

Het vierde hoofdstuk gaat dieper in op de verschillende vormen van geweld gebruikt door de gewapende groeperingen en hun doelwitten. Het besteedt aandacht aan de evolutie van het aantal moorden in het algemeen, van moorden op sociale leiders en voormalige strijders van de FARC (Fuerzas Armadas Revolucionarias de Colombia) alsook van het aantal bloedbaden, verdwijningen en rekruteringen van minderjarigen. Ook het gebruik van ontheemding en *confinement* (opsluiting) als strategie door de gewapende groeperingen, alsook de opgelegde sociale controle en afpersingen komen in dit hoofdstuk aan bod. Dit hoofdstuk gaat eveneens dieper in op het gebruik van drones geladen met explosieven door de diverse gewapende groeperingen.

Het vijfde hoofdstuk behandelt de geografische spreiding van het geweld en onderzoekt hoe de veiligheidssituatie verschilt naargelang de regio en lokale context.

Cedoca raadpleegde publicaties van organisaties gespecialiseerd in onderzoek rond mensenrechten en conflictanalyse zoals de Fundación Paz y Reconciliación (PARES), de Fundación Ideas para la Paz (FIP), Fundación Conflict Responses (CORE), InSight Crime, het Instituto de Estudios para el Desarrollo y la Paz (INDEPAZ), het Centro de Recursos para el Análisis del Conflicto (CERAC), Somos Defensores, het Washington Office on Latin America (WOLA), het Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED) en de International Crisis Group (ICG). De expertise van ICG-analiste en Colombia-experte Elisabeth Dickinson, waaronder haar uiteenzetting over het land tijdens een ACLED-Webinar eind december 2024, vormt een belangrijke bron van informatie voor dit rapport. Internationale organisaties zoals Human Rights Watch (HRW) en het International Committee of the Red Cross (ICRC) vervolledigen de bronnen. Het onderzoek werd verder gevoed door verschillende organisaties van de Verenigde Naties (VN), zoals het United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA) en de United Nations High Commissioner for Human Rights (OHCHR). In februari 2024 ondernam het Office français de protection des réfugiés et apatrides (OFPRA) een onderzoeksmissie naar Colombia. Cedoca consulteerde veelvuldig het OFPRA-missierapport alsook de rapporten van het European Union Agency for Asylum (EUAA) over Colombia van eind 2022 en eind 2025. Ook het Nederlandse ambtsbericht over Colombia van juni 2024, uitgegeven door het Nederlandse ministerie van Buitenlandse Zaken diende als bijkomende informatiebron. Aanvullende opzoekingen deed Cedoca in de lokale en internationale pers zoals El Espectador, El Tiempo, BBC, El País en The New York Times (NYT).

Tot slot maakte Cedoca gebruik van cijfergegevens over veiligheidsincidenten uit het Monitor-informatiesysteem van OCHA Colombia. Monitor is een interactieve website en database die gewelddadige incidenten in Colombia rapporteert.

Cedoca volgt de veiligheidsomstandigheden in Colombia voortdurend op. Als er zich fundamentele wijzigingen of ontwikkelingen voordoen die de situatie ter plaatse aanzienlijk veranderen, dan zal Cedoca deze COI Focus zo snel mogelijk bijwerken.

1. Achtergrond

1.1. Korte geschiedenis

In Colombia, een land met meer dan 49 miljoen inwoners[1], vond de afgelopen zes decennia een gewapend conflict plaats tussen de Colombiaanse autoriteiten en verschillende rebellengroeperingen, met als belangrijkste de FARC en het Ejército de LIberación Nacional (ELN). Het conflict resulteerde in meer dan 450.000 doden, 121.700 gedwongen verdwijningen, 50.000 ontvoeringen, naar schatting 8 miljoen ontheemden en 16.200 gedwongen rekruteringen van minderjarigen.[2]

De FARC en het ELN zijn opgericht in de jaren zestig na een decennium van politiek geweld genaamd *la Violencia* (1948–1958). De FARC bestond uit militante communisten en verdedigingsgroepen van boeren, terwijl de gelederen van het ELN werden gedomineerd door studenten, katholieke radicalen en linkse intellectuelen geïnspireerd door de communistische revolutie van Fidel Castro in Cuba. Vanaf de jaren tachtig namen ook rechtse paramilitaire groeperingen, met banden met het Colombiaanse leger, deel aan het conflict. Deze ontstonden toen landeigenaren zich organiseerden om zichzelf te beschermen tegen de rebellengroeperingen. De grootste paramilitaire groep, de Autodefensas Unidas de Colombia (AUC), ontstond eind jaren negentig uit een fusie tussen verschillende van deze rechtse groeperingen. De AUC werd formeel ontbonden in 2006, maar verschillende neoparamilitaire groeperingen, waarvan de Clan del Golfo, intussen bekend als Ejército Gaitanista de Colombia (EGC, zie 3.3.1.) de belangrijkste is, hebben tot vandaag een grote invloed.[3]

In 2002 won Álvaro Uribe, die beloofde een harde lijn aan te nemen tegen de guerrillastrijders, de presidentsverkiezingen.[4] In 2010 werd Juan Manuel Santos, die onder Uribe minister van Defensie was, het nieuwe staatshoofd. Zijn regering begon in 2012 formele vredesbesprekingen met de FARC. De twee partijen bereikten medio 2016 een staakt-het-vuren. Santos en FARC-leider Rodrigo Londoño ondertekenden in september 2016 een vredesverdrag in de Caraïbische stad Cartagena. Een week later verwierpen de Colombianen nipt het akkoord in een referendum. De stemming leek het publieke onbehagen te weerspiegelen dat de rebellen, na tientallen jaren van ernstig misbruik, te mild werden behandeld. De campagne van het neen-kamp werd geleid door voormalig president Uribe. In december 2016 keurde het Colombiaanse Congresso (tweekamerig parlement van Colombia) een herziene versie van het Vredesakkoord[5] goed.[6] Naast afspraken over de politieke vertegenwoordiging in het parlement bevatte het akkoord ook enkele belangrijke bepalingen rond landhervormingen die een oplossing moesten bieden voor de geweldcyclus en armoede op het platteland.[7] Het akkoord voorzag eveneens in de oprichting van verschillende instellingen, zoals de Jurisdicción Especial para la Paz (JEP, Speciale Jurisdictie voor de Vrede) en de Comisión de la Verdad (Waarheidscommissie). Verschillende leden van de FARC ondertekenden het akkoord echter niet en gingen verder in zogenaamde dissidente FARC-groeperingen.[8]

Hoofdstuk drie van het Vredesakkoord bevatte een plan voor de ontwapening, demobilisatie en uiteindelijke re-integratie van de ex-strijders van de FARC. Het stelde een staakt-het-vuren en een gedetailleerd tijdschema voor de demobilisatie vast onder toezicht van een VN-missie. Vervolgens

[1] CIA, 04/08/2020, url
[2] Colombia Risk Analysis, 08/2022, url
[3] FIP, 14/05/2022, p. 25, url
[4] CFR, 11/01/2017, url
[5] Acuerdo Final para la Terminación del Conflicto y la Construcción de una Paz Estable y Duradera
[6] CFR, 11/01/2017, url
[7] Colombia peace - WOLA, 14/05/2020, url
[8] AS/COA, 03/08/2018, url

legde het procedures, voordelen en verantwoordelijkheden vast voor de terugkeer van ex-strijders in de Colombiaanse samenleving. In de maanden na de ratificatie van het akkoord reisden de FARC-leden naar de zogenaamde transitiezones en begon een proces van zes maanden voor demobilisatie en ontwapening. Op 15 augustus 2017 was het demobilisatieproces voltooid.[9] In januari 2020 waren in totaal 13.185 voormalige FARC-leden officieel gedemobiliseerd. Allen kwamen in aanmerking voor een maandelijks bedrag van 90 % van het minimumloon gedurende twee jaar, samen met een pakket onderwijs, training en toegang tot de gezondheidszorg. Na 15 augustus 2017 hield de FARC officieel op te bestaan en mochten hun leden de transitiezones vrij verlaten. De naam van de zones werd sindsdien veranderd in Espacios Territoriales de Capacitación y Reincorporación (ETCR, Territorial Training and Reincorporation Spaces).[10]

Begin september 2017 hield de FARC-partij haar eerste partijcongres in Bogotá waar ze haar naam veranderde in Fuerza Alternativa Revolucionaria del Común (FARC). De FARC had het moeilijk kiezers aan te trekken en behaalde tijdens de lokale verkiezingen van oktober 2019, met 119.000 stemmen, een mager resultaat. Twaalf van hun kandidaten raakten uiteindelijk verkozen, waarvan drie als burgemeester.[11] In januari 2021 wijzigde de partij FARC haar naam in Comunes.[12]

In juni 2018 werd Iván Duque, criticus van het Vredesakkoord, tot president verkozen na een campagne waarin hij beloofde strenger op te treden tegen voormalige FARC-strijders.[13] Na afloop van zijn presidentstermijn (08/2018-08/2022) waren verschillende experten kritisch over zijn bijdrage aan de implementatie van het akkoord.[14] Eenmaal in functie belemmerde de nieuwe president de uitvoering van enkele belangrijke bepalingen van het akkoord, zoals de plattelandshervorming en de vervanging van de cocaproductie.[15] Daarnaast slaagde president Duque er niet in om de staatsaanwezigheid uit te breiden in de door conflict getroffen gebieden. Hierdoor slaagden verschillende dissidente FARC-groeperingen, het ELN, andere illegale gewapende groeperingen en criminele organisaties erin zich te hergroeperen, te versterken en bijkomend territorium te veroveren waar ze hun controle over de lokale gemeenschappen en de illegale economieën verder konden uitbreiden.[16]

Hoewel het geweld na de ondertekening van het Vredesakkoord aanvankelijk was gedaald, kende het jaar 2022 het hoogste geweldcijfer sinds 2016.[17] Colombia-experte Elizabeth Dickinson verduidelijkt eind maart 2022 in een videoconferentie bijgewoond door Cedoca, dat in de periode 2017-2019 diverse gewapende groeperingen het machtsvacuüm ontstaan na de demobilisatie van de FARC konden innemen, wat leidde tot nieuw geweld in deze gebieden. De heropleving van het geweld bemoeilijkte op haar beurt de verdere implementatie van het akkoord. Deze situatie leidde tot een groei van diverse gewapende groeperingen die bovendien tijdens de coronapandemie hun macht verder konden consolideren en hun sociale controle over de bevolking konden uitbreiden.[18]

In deze context vonden in mei en juni 2022 opnieuw presidentsverkiezingen plaats, die in overwegend vreedzame omstandigheden verliepen. Gustavo Petro (behorend tot de coalitie Pacto Histórico) won in juni 2022 de tweede ronde met 50,4 % van de stemmen. Francia Márquez werd verkozen als eerste

[9] UN Mission in Colombia, 22/09/2017, url
[10] Colombia peace - WOLA, 14/05/2020, url
[11] Colombia peace - WOLA, 14/05/2020, url
[12] Reuters, 24/01/2021, url
[13] ICG, 12/07/2018, url
[14] WOLA (Isacson A.), 23/11/2021, url
[15] Colombia Risk Analysis, 08/2022, url
[16] Colombia Risk Analysis, 08/2022, url; WOLA (Isacson A.), 23/11/2021, url
[17] El Espectador, 08/08/2023, url
[18] Dickinson E., senior onderzoeker Colombia, ICG, videogesprek, 31/03/2022

Afro-Colombiaanse vicepresident in de Colombiaanse geschiedenis.[19] Met de verkiezing van Petro kwam voor het eerst in de recente geschiedenis van het land een linkse president aan de macht. Gustavo Petro was tijdens zijn jonge jaren zelf lid geweest van de rebellengroepering M-19, die demobiliseerde in 1990 en succesvol transformeerde tot een politieke partij.[20]

Petro maakte zich tijdens zijn kiescampagne sterk vredesgesprekken te willen opstarten met de verschillende gewapende groeperingen om zo het geweld in het land opnieuw te doen dalen. Op 30 augustus 2022 diende de nieuwe president Petro een beleidsplan genaamd Paz Total (Totale Vrede) in bij het Congresso. Doel van het plan was om via het onderhandelen van gelijktijdige wapenstilstanden met verschillende gewapende en criminele groeperingen, en vervolgens via het verlenen van gerechtelijke amnestie en andere voordelen, een permanente ontwapening en een verbetering van de veiligheidssituatie in Colombia te bekomen.[21] Kort nadien keurde het Congresso Wet 2272 goed die de president en de autoriteiten toeliet onderhandelingen aan te knopen met de verschillende gewapende groeperingen.[22]

Het Paz Total-beleidsplan liet de regering wel alleen toe om officiële onderhandelingen te voeren met groeperingen die louter politieke eisen aan de staat stelden. In de praktijk ging het om het ELN en de dissidente FARC-fractie Estado Mayor Central de las FARC (EMC), die nooit eerder demobiliseerden.[23] Met de groeperingen die de wet beschouwde als criminele structuren konden de vredesgesprekken enkel tot demobilisatie en vrijwillige onderwerping aan het rechtssysteem leiden.[24]

President Petro benadrukte met zijn Paz Total-beleidsplan het belang van gelijktijdige onderhandelingen met de diverse gewapende groeperingen, in plaats van een vredesakkoord te onderhandelen met slechts één groepering.[25] Ondanks de hooggespannen verwachtingen aan het begin van Petro's ambtstermijn, bleek Paz Total een illusie, aldus een analyse van ICG. Petro's regering voerde negen formele dialogen met ongeveer veertien gewapende en criminele groeperingen, maar slaagde er niet in een einde te maken aan de al tien jaar bestaande groei van dergelijke groeperingen: tegen het einde van Petro's ambtstermijn waren er meer irreguliere strijders in Colombia dan op enig moment sinds 2016, toen de FARC-strijders hun wapens neerlegden. Halverwege Petro's ambtstermijn, toen de slechte resultaten van zijn veiligheidsbeleid steeds duidelijker werden, veranderde de regering van koers. Nadat Petro een voormalig generaal van de luchtmacht tot minister van Defensie had benoemd, mobiliseerde het leger zich serieus. In 2025 voerde het leger bijna twee keer zoveel gevechtsoperaties uit als onder voormalig president Duque. Maar ook deze nieuwe wending kon, volgens ICG, de verslechtering van de veiligheidssituatie niet omkeren.[26]

Het is in deze politieke en veiligheidscontext en op een moment dat een ook groot deel van Latijns-Amerika naar rechts neigt dat de nieuwe extreemrechtse president Abelardo De La Espriella in juni 2026 werd verkozen.[27]

[19] UNSC, 27/06/2022, url
[20] NYT (Turkewitz J.), 19/06/2022, url
[21] CFR, 30/08/2023, url
[22] El País (Reynoso L.), 27/10/2023, url
[23] Dit onderscheid kenmerkt al lange tijd het conflict in Colombia en is vastgelegd in een reeks wetten en uitspraken van het Constitutionele Hof. Amnestie en onderhandelingen zijn toegestaan voor groepen die politieke misdrijven hebben gepleegd met het doel politieke verandering te bewerkstelligen, maar niet voor gewone misdrijven uitsluitend gepleegd uit winstbejag of andere motieven. Drugshandel komt dus alleen in aanmerking voor een speciale juridische behandeling als deze uitsluitend ter ondersteuning van een opstand dient en niet voor persoonlijk gewin. Bron: ICG, 24/02/2023, url
[24] OHCHR, 20/02/2023, url
[25] ICG, 24/02/2023,
[26] ICG, 07/08/2026, url
[27] ICG, 07/08/2026, url

1.2. De verkiezingen van 2026

De eerste helft van 2026 stond in het teken van zowel parlements- als presidentsverkiezingen. De parlementsverkiezingen vonden plaats op 8 maart 2026 voor beide kamers (de Senaat en het Huis van Afgevaardigden) van het Congresso voor de legislatuur 2026-2030. Het waren de derde nationale verkiezingen sinds de ondertekening van het Vredesakkoord van 2016. Het Vredesakkoord voorzag in politieke participatie van voormalige FARC-strijders als onderdeel van hun re-integratie in de samenleving. In dat kader werden voor de legislaturen 2018–2022 en 2022–2026 in totaal tien zetels gegarandeerd voor ex-FARC-leden, verenigd in de partij Comunes. Bij de verkiezingen van 2026 verviel deze garantie, en Comunes slaagde er niet in een zetel te behalen. De linkse coalitie Pacto Histórico, gelieerd aan president Gustavo Petro, behaalde 25 van de 103 zetels in de Senaat, en werd daarmee de grootste politieke formatie. De op één na grootste partij, het conservatieve Centro Democrático, verwierf 17 zetels.[28]

Het rapport van de secretaris-generaal van de Verenigde Naties (VN) van april 2026 merkt op dat de aanloop naar de verkiezingen gekenmerkt werd door verschillende ernstige geweldsincidenten tegen kandidaten uit het hele politieke spectrum (zie ook hoofdstuk 4.2.3.). De verkiezingscyclus begon met de moord op senator Miguel Uribe Turbay, een presidentskandidaat die op 7 juni 2025 werd neergeschoten. Sindsdien zijn er meer gevallen van politiek geweld gemeld, waaronder een dodelijke aanval op het beveiligingsteam van een senator in het departement Arauca, de verdwijning van een senaatskandidaat in het departement Cesar en de urenlange gijzeling van een inheemse senator door een gewapende groep in het departement Cauca.[29] Op 15 mei 2026 werden twee leden van het campagneteam van de beweging Defensores de la Patria in het departement Meta vermoord. Op 20 mei 2026 werd senator Alexander López aangevallen nadat hij had deelgenomen aan een campagneactiviteit met presidentskandidaat Iván Cepeda. De Verkiezingswaarnemingsmissie waarschuwde dat 386 gemeenten – ongeveer een derde van alle gemeenten in Colombia – risico's liepen bij het organiseren van de verkiezingen.[30]

Vervolgens vonden op 31 mei 2026 presidentsverkiezingen plaats. Abelardo De la Espriella, vertegenwoordiger van extreemrechts en sympathisant van de Amerikaanse president Donald Trump, won met 44 % van de stemmen. Iván Cepeda, behorend tot de regerende linkervleugel, behaalde 40,9 %. De centrum-rechtse Paloma Valencia strandde op de derde plaats met 6,9 %.[31]

De eerste ronde van de Colombiaanse presidentsverkiezingen leverde voor de tweede ronde dus twee kandidaten op met compleet tegenovergestelde visies voor het land. Cepeda, gesteund door zittend president Gustavo Petro, stond bekend als een van de architecten van het Vredesakkoord en van het Paz Total-plan. De La Espriella, advocaat en zakenman die zichzelf *El Tigre* (de tijger *)* was in het verleden in opspraak gekomen vanwege enkele van zijn voormalige cliënten: hij was immers de advocaat van Alex Saab, een nauwe bondgenoot van de door de VS afgezette en opgepakte Venezolaanse leider Nicolás Maduro. De La Espriella verdedigde ook de Colombiaanse fraudeur David Murcia Guzmán, die aan het hoofd stond van een piramidespel ter waarde van miljarden dollars Hij stond bekend als een sterk criticus van Petro's onderhandelingen met gewapende groeperingen en als pleitbezorger voor een hardhandig militair optreden tegen de gewapende groeperingen, inclusief nauwere samenwerking met de Verenigde Staten (VS). Tijdens zijn verkiezingscampagne beloofde hij tien megagevangenissen in de jungle te bouwen, naar het voorbeeld van de rechtse president van El Salvador, Nayib Bukele..[32]

[28] UNSC, 04/2026, url
[29] UNSC, 04/2026, url
[30] IACHR, 29/05/2026, url
[31] El País, 01/06/2026, url
[32] BBC, 31/05/2026, url

De tweede ronde van de presidentsverkiezingen vond plaats op 21 juni 2026. Abelardo De La Espriella won met een verschil van minder dan 1 % van de stemmen. De La Espriella ontving 49,7 % van de stemmen tegenover 48,7 % voor Cepeda. Hoewel Cepeda in meer departementen won (18 tegen 14), behaalde De La Espriella een hogere concentratie stemmen in gebieden met een aanzienlijk electoraal gewicht.[33] De La Espriella zal moeten werken met een verdeeld parlement waarin Cepeda's coalitie, Pacto Histórico, over de meeste zetels beschikt.[34]

Op de verkiezingsdag zelf werden geen grote geweldsincidenten gemeld. ACLED registreerde in juni 2026 in totaal zeventien geweldsincidenten gericht tegen politieke figuren, een verdubbeling ten opzichte van de maand voordien.[35]

2. Huidige toestand van het conflict

2.1. Uitvoering van het Vredesakkoord van 2016

Het Vredesakkoord uit 2016 tussen de toenmalige regering van Colombia en de voormalige FARC maakte een einde kwam aan het langstlopende gewapende conflict op het westelijk halfrond en wordt beschouwd als een van de meest succesvolle voorbeelden van conflictresolutie uit de recente geschiedenis.[36] Toen het werd ondertekend, legde het akkoord een vijftienjarig stappenplan vast om bepalingen te implementeren die bedoeld waren om de plattelandseconomie van het land te hervormen, illegale cocateelt te verminderen, vrede te bieden in verwaarloosde gebieden en democratische garanties te vestigen om de rechten van sociale activisten en slachtoffers van het conflict te beschermen.[37]

Het Kroc Institute for International Peace Studies is via een mandaat van de Colombiaanse regering verantwoordelijk voor het toezicht op de uitvoering van het Vredesakkoord. Het negende uitgebreide rapport van het Kroc Instituut analyseert op basis van kwantitatieve en kwalitatieve gegevens de stand van de uitvoering van de 578 bepalingen ervan. Tegen november 2025 was 36 % van de bepalingen volledig uitgevoerd, bevond 21 % zich in een intermediaire fase, 35 % in een minimale uitvoeringsfase en was 8 % nog niet opgestart. In totaal vertoonde 43 % van de bepalingen — met name die welke nog niet zijn gestart of zich in een minimale fase bevinden — onvoldoende vooruitgang om de volledige uitvoering binnen het in het akkoord vastgelegde tijdskader te kunnen voltooien. De uitvoering van bepalingen met een gender- en etnische benadering bleef bovendien beperkt. Van de 130 bepalingen met een gendercomponent had 13 % een volledige uitvoeringsstatus bereikt, bevond 22 % zich in een intermediaire fase, 52 % in een minimale fase en was 13 % nog niet opgestart. Voor de 80 bepalingen met een etnische benadering gold dat 14 % volledig was uitgevoerd, 16 % zich in een intermediaire fase bevond, 61 % in een minimale fase verkeerde en 9 % nog niet was opgestart.[38]

De VN-secretaris-generaal schetst begin juli 2026 een gemengd beeld van de uitvoering van het Vredesakkoord. De secretaris-generaal merkt op dat er naast aanhoudende uitdagingen ook belangrijke vooruitgang was geboekt bij de uitvoering van de overeenkomst. De regering van Petro richtte zich op hervormingen voor het platteland en maakte bijna 370.000 hectare land beschikbaar voor boeren en slachtoffers van het conflict. Tegelijkertijd benadrukte de secretaris-generaal dat de

[33] Americas Quarterly, 22/06/2026, url
[34] Reuters, 08/03/2026, url
[35] ACLED, 06/07/2026, url
[36] Atlantic Council, 12/11/2024, url
[37] Atlantic Council, 12/11/2024, url
[38] Kroc Institute for International Peace Studies, 12/05/2026, url

succesvolle re-integratie van de meer dan 11.000 gedemobiliseerde voormalige FARC-strijders essentieel blijft voor het consolideren van duurzame vrede en veiligheid. In dat verband wees hij op aanhoudende tekortkomingen, met name inzake toegang tot land, huisvesting en duurzame economische perspectieven. Net als in het verleden beschrijft het rapport van de secretaris-generaal hoe aanhoudend geweld de uitvoering van verschillende aspecten van het Vredesakkoord bleef belemmeren. Het aantal gedode ex-FARC-leden sinds de ondertekening van het Vredesakkoord stond bij de publicatie van het rapport op 493 slachtoffers.[39]

Doorheen 2026 heeft de nieuw verkozen president De La Espriella herhaaldelijk kritiek geuit op het Vredesakkoord van 2016 en heeft hij gesteld dat het er niet in is geslaagd de veiligheid in het land te garanderen. Daarnaast heeft hij zich uitgesproken tegen de Jurisdicción Especial para la Paz ((JEP, Speciale Jurisdictie voor Vrede) [40], het gerechtelijke luik van het overgangsjustitiesysteem dat door het akkoord werd ingesteld, en gedreigd deze instelling af te schaffen. Juridische deskundigen benadrukken evenwel dat de oprichting van de JEP een grondwettelijke basis heeft. Bijgevolg zou elke poging tot ontmanteling een grondwetswijziging vereisen, die door het Congresso via een nieuwe wet moet worden goedgekeurd.[41]

2.2. Balans van de veiligheidssituatie na vier jaar Petro

2.2.1. De vredesonderhandelingen via Paz Total

Bij zijn aantreden in augustus 2022 lanceerde Petro een zeer ambitieuze vredesagenda onder de naam Paz Total (Totale Vrede). Via dit beleid ambieerde hij gelijktijdige onderhandelingen met de verschillende gewapende groeperingen zoals het ELN, de FARC-dissidenten en de voornaamste criminele organisaties zoals Clan del Golfo/EGC, Los Pachenca, en La Oficina. Hoofdstuk 3 van dit rapport bevat meer informatie over elk van deze gewapende groeperingen. De wettelijke basis werd gelegd via de Wet openbare orde (Wet 2272 van 2022) en het Nationaal Ontwikkelingsplan (Wet 2294 van 2023), die vrede als een grensoverschrijdend beleidsthema verankerde.[42] Petro's regering voerde in totaal negen formele dialogen met ongeveer veertien gewapende en criminele groeperingen.[43]

De prioriteit van de onderhandelingen lag bij het ELN, en de autoriteiten hervatten de dialoog na het mislukte onderhandelingsproces van de guerrillabeweging met de regering van Juan Manuel Santos in 2018. Ondanks verschillende onderhandelingsrondes die tussen 2022 en 2023 buiten Colombia werden gehouden, met steun van landen zoals Venezuela, Cuba, Mexico en Brazilië, boekte het proces nooit echte vooruitgang. Het gebrek aan concrete oplossingen voor complexe kwesties, zoals de positie van slachtoffers, drugshandel en de inlevering van wapens, bemoeilijkte de vooruitgang. Dit ondanks dat men een staakt-het-vuren van 180 dagen kon bekomen. Interne verdeeldheid binnen de groepering lag eveneens mee aan de basis van het gebrek aan vooruitgang.[44]

Wat betreft de onderhandelingen met de dissidente groeperingen van de FARC is er nooit een definitief juridisch kader vastgesteld. De groep die bekend staat als de Estado Mayor Central (Centrale Generale Staf, EMC) en wordt geleid door alias Iván Mordisco, slaagde er wel in zich te ontwikkelen van een

[39] UNSC, 07/2026, url
[40] De JEP is een onafhankelijk gerechtelijk orgaan dat is opgericht als onderdeel van het Vredesakkoord van 2016. De missie van de JEP is het onderzoeken, berechten en bestraffen van de ernstigste misdaden die zijn gepleegd tijdens het gewapende conflict. Het JEP richt zich op voormalige FARC-leden, leden van de staatsveiligheidsdiensten, ambtenaren en burgers die betrokken zijn bij ernstige misdaden. EUAA, 20/12/2025, url
[41] UNSC, 07/2026, url
[42] Ríos Sierra J., 08/12/2025, url
[43] ICG, 07/08/2026, url
[44] Ríos Sierra J., 08/12/2025, url

versnipperde en marginale organisatie tot de belangrijkste opvolger van de FARC. Sinds 2025 wordt zij evenwel uitgedaagd door een tweede structuur onder leiding van alias Calarcá, die zich eerder afsplitste (zie hoofdstuk 3.2.1.).[45]

Een vergelijkbaar lot trof de poging van de regering om te onderhandelen met de andere grote dissidente groepering van de FARC, de Segunda Marquetalia. Ook hier bleef de vooruitgang beperkt. Terwijl er ogenschijnlijk inspanningen werden geleverd om een dialoog tot stand te brengen, verdubbelde de groep tussen 2022 en 2024 haar activiteiten in grote delen van het Colombiaanse Amazonegebied, evenals in andere zuidelijke departementen zoals Nariño en Cauca. Desondanks zijn de militaire en territoriale capaciteiten van de Segunda Marquetalia aanzienlijk kleiner dan die van het EMC. Ook deze groep kreeg vanaf 2024 te maken met verschillende interne afsplitsingen, wat de onderhandelingen met de autoriteiten verder bemoeilijkte.[46]

Ook met de verschillende criminele groeperingen die verbonden zijn met het post-paramilitarisme, bleek vooruitgang in de dialoog in de praktijk nauwelijks haalbaar. Dit had onder andere te maken met de weigering van de Clan del Golfo/EGC om zich aan justitie over te geven zonder enige vorm van politieke onderhandeling. De Clan del Golfo/EGC was eind 2025 de grootste criminele organisatie van Colombia.[47]

Ook de gesprekken met kleinere criminele bendes in de steden (zoals La Oficina de Envigado en Los Pachenca) leverden weinig tastbare resultaten op.[48]

2.2.2. De impact van Paz Total op de veiligheidssituatie

Tien jaar na de ondertekening van het Vredesakkoord heeft de onveiligheid in verschillende Colombiaanse gebieden opnieuw alarmerende proporties aangenomen, zo concludeert ICG in mei 2026. Hoewel de heropleving van het geweld reeds vóór het aantreden van president Gustavo Petro begon, is zijn vlaggenschipbeleid, het Paz Total-beleidsplan, er niet in geslaagd deze trend te keren. ICG concludeert dat het land een hoge prijs heeft betaald voor vier jaar Paz Total. Gewapende en criminele groeperingen kwamen niet te goeder trouw naar de onderhandelingstafel, maar maakten gebruik van adempauzes en bilaterale staakt-het-vurens om hun territorium en macht uit te breiden zonder effectieve militaire tegenstand van de staat. Doordat de groepen minder zorgen hadden over militaire druk van de overheid, namen ook onderlinge territoriumoorlogen en gevechten tussen gewapende groeperingen aanzienlijk toe.[49]

InSight Crime stelt eind mei 2026 dat het Paz Total-beleid heeft geleid tot versterking, consolidatie en een verregaande fragmentatie van het criminele landschap, met een toename van territoriale disputen tot gevolg.[50] Onderzoekers van de Fundación Conflict Responses (CORE) nuanceren de impact van Paz Total en geven aan dat het beleid niet de enige oorzaak was van de versterking van gewapende groepen. Het beleid van de regering-Petro had bijvoorbeeld nauwelijks invloed op de expansie van het Clan del Golfo/EGC, aangezien deze groep geen formeel bilateraal staakt-het-vuren had en uitbreidde op basis van een eigen strategisch plan.[51]

Tegelijkertijd met de vredesonderhandelingen nam de operationele capaciteit van de Colombiaanse strijdkrachten onder Petro af. Petro's aantreden in 2022 ging gepaard met een sanering binnen de

[45] Ríos Sierra J., 08/12/2025, url
[46] Ríos Sierra J., 08/12/2025, url
[47] Ríos Sierra J., 08/12/2025, url
[48] Ríos Sierra J., 08/12/2025, url
[49] ICG, 27/05/2026, url; ICG, 25/03/2026, url
[50] InSight Crime, 28/05/2026, url
[51] CORE, 05/2026, pp. 58-59, url

veiligheidsdiensten, waarbij tientallen hooggeplaatste officieren in het leger en de politie werden ontslagen — sommigen vanwege vermeende banden met de georganiseerde misdaad, anderen zonder duidelijke reden. Tussen 2022 en 2024 werden 355 politieagenten ontslagen, wat volgens InSight Crime de operationele slagkracht van de veiligheidsdiensten aantastte.[52] In dit verband onthult nieuwszender Noticias Caracol eind juni 2026 opnames van een gesprek uit september 2022 tussen de toenmalige hoge commissaris voor de Vrede, Danilo Rueda, en de politieke woordvoerder van de Clan del Golfo. In dit gesprek zou Rueda het ontslag hebben beloofd van inlichtingenofficieren die onderzoek voerden naar de Clan del Golfo. Rueda zelf ontkende de beschuldigingen.[53] Aan het einde van haar ambtstermijn in 2025 was de regering-Petro genoodzaakt het beleid bij te sturen; offensieve operaties werden fors opgevoerd en tactieken zoals luchtaanvallen werden nieuw leven ingeblazen. Ondanks deze koerswijzigingen bleven verbeteringen in de veiligheidssituatie uit.[54]

Een belangrijke reden voor het uitblijven van veiligheidsverbeteringen anno 2025-2026 is, volgens IGC, dat de aard en doelstellingen van de groeperingen fundamenteel zijn gewijzigd. De gewapende en criminele groeperingen die bepaalde gebieden in Colombia domineren, zijn niet langer hiërarchische rebellengroepen met politieke ambities. In plaats daarvan zijn het gefragmenteerde lokale groeperingen die specifieke zones willen beheersen en de controle over illegale winsten willen veiligstellen. Strijders dragen niet altijd uniformen en kunnen zich gemakkelijk tussen burgers verschuilen wanneer het leger verschijnt. Het leger, dat decennialang is opgebouwd om grote groeperingen zoals de voormalige FARC te bestrijden, worstelt nu met de aanpak van groeperingen met diffuse leiderschapsstructuren en winstbejag als enige doelstelling. De tactieken die de voormalige FARC terrein deden verliezen, zoals bombardementen, gerichte moorden en arrestaties van hooggeplaatste figuren, hebben niet langer hetzelfde effect.[55]

Gewapende en criminele groeperingen zijn onder het beleid van Paz Total zowel in omvang als in territoriaal bereik gegroeid. Tussen 2022 en 2025 is het geschatte totale ledenaantal van illegale groeperingen bijna verdubbeld van 15.132 naar ongeveer 27.000. Van deze 27.000 leden is circa 51 % actief bewapend en maakt de overige 49 % deel uit van ondersteunende netwerken. Volgens schattingen van de politie bestaat ongeveer de helft van de nieuwe rekruten anno 2026 uit kinderen en jongeren.[56] Het rapport *El poder armado en expansión* van de onderzoeksorganisatie CORE analyseert de groei van de groeperingen tussen 2018 en 2025 en meldt een stijging van meer dan 110 % in militaire omvang: van 12.883 actieve leden in 2018 via 15.120 in 2022 naar 27.121 leden in december 2025.[57] De denktank Fundación Ideas para la Paz (FIP) spreekt in augustus 2026 van 28.802 leden.[58] In totaal oefenen illegale gewapende organisaties dan/in de zomer van 2026 invloed uit in circa 600 gemeenten en zijn zij betrokken bij ten minste veertien actieve conflictzones tussen niet-statelijke actoren.[59] Bovendien duidt het toenemende gebruik van nieuwe technologieën, zoals met explosieven geladen drones, op een sterk aanpassingsvermogen van deze structuren.[60]

Naast hun toegenomen ledenaantal en territoriaal bereik hebben de groeperingen hun politieke controle over de bevolking versterkt. Ze leggen strikte regels op via "handvesten voor samenleving", lossen lokale geschillen op en bouwen eigen infrastructuur zoals wegen, bruggen en scholen om legitimiteit te winnen. Een opvallend fenomeen is *cedulación* (de uitreiking van identiteitsbewijzen),

[52] InSight Crime, 28/05/2026, url
[53] Noticias caracol, 24/06/2026, url; El Colombiano, 24/06/2026, url
[54] ICG, 25/03/2026, url
[55] ICG, 25/03/2026, url
[56] ICG, 07/08/2026, url
[57] CORE, 05/2026, pp. 8-12, url
[58] FIP, 08/2026, url
[59] FIP, 06/2026, p.8, url; ICG, 07/08/2026, url
[60] FIP, 05/2026, url

waarbij groepen zoals het Estado Mayor de Bloques y Frentes (EMBF) en het ELN burgers verplichten om een eigen identiteitsbewijs van de gewapende groep te dragen om zich vrij te mogen bewegen in hun territorium. Hoewel deze groepen militair en politiek sterker zijn dan ooit, zorgt organisatorische versnippering door interne splitsingen ervoor dat de situatie in de gecontroleerde gebieden nog complexer en onvoorspelbaarder is geworden.[61]

De expansie en versterking van de gewapende groeperingen worden gefinancierd met de opbrengsten van steeds winstgevender en meer gediversifieerde illegale economieën. Volgens officiële gegevens beslaan de cocateelten in het land anno 2026 253.000 hectare, wat neerkomt op een stijging van 54 % in de periode tussen 2018 en 2024. Schattingen wijzen uit dat deze illegale cocaïne-economie op het moment van schrijven van deze COI Focus tot 4,2 % van het bruto binnenlands product (BBP) van Colombia vertegenwoordigt.[62] Naast de cocaïne-industrie is de illegale goudwinning, aangejaagd door internationale recordprijzen voor goud, uitgegroeid tot een cruciale financiële pijler voor de gewapende organisaties. Daarnaast boekt het Clan del Golfo/EGC enorme winsten door de controle over illegale migratiestromen.[63] De groeperingen doen anno 2026 eveneens een beroep op diverse criminele inkomstenbronnen, waaronder de verboden handel in flora en fauna, wapentrafiek, landonteigening, smokkel en systematische afpersing. De toenemende verwevenheid van al deze illegale activiteiten met de formele en legale economieën in verschillende regio's versterkt de financiële capaciteit van de gewapende groeperingen verder.[64]

De toename van de gevechten en de territoriale uitbreiding van de gewapende groeperingen zorgden voor negatieve gevolgen voor de burgerbevolking. De Unidad para las Víctimas (UARIV, Slachtoffereenheid)[65] registreerde in de periode tussen 7 augustus 2022 en 1 juni 2026 in totaal 1.492.003 nieuwe slachtoffers, van wie er 1.074.190 in het Registro Único de Víctimas (RUV, Centraal Register van Slachtoffers) zijn opgenomen. Deze nieuwe slachtoffers kwamen boven op de bijna tien miljoen personen die in de afgelopen vijftig jaar als slachtoffer van het conflict werden geregistreerd en betekent een stijging van 10 % van het totale aantal officieel erkende slachtoffers.[66] Uit een analyse van de FIP in 2026 blijkt dat het aantal personen dat rechtstreeks wordt getroffen door de verslechterde veiligheidssituatie ten opzichte van 2024 is verdrievoudigd tot ruim 1,6 miljoen mensen. Ten opzichte van het voorgaande jaar namen diverse specifieke humanitaire indicatoren fors toe. Zo steeg het aantal gevallen van *confinement* (lokale lockdown) met 12 %, nam gedwongen verplaatsing toe met 85 % en steeg het aantal ontvoeringen met 133 %. Bovendien blijft de gedwongen rekrutering van minderjarigen en jongeren verder toenemen.[67]

Het ICRC concludeert in het rapport van mei 2026 dat Colombia in 2025 de ernstigste humanitaire gevolgen van het gewapende conflict uit het afgelopen decennium heeft doorgemaakt. Het ICRC verklaart deze achteruitgang door de intensivering van de vijandelijkheden, de gekozen strijdtactieken, de behandeling van burgers en de stelselmatige schending van het internationaal humanitair recht. Sinds 2018 constateert het ICRC een geleidelijke verslechtering van de humanitaire situatie, binnen een context die wordt gekenmerkt door het voortbestaan van meerdere niet-internationale gewapende conflicten en steeds complexere dynamieken die de impact op de burgerbevolking hebben vergroot.[68]

[61] CORE, 05/2026, pp. 45-49, url
[62] FIP, 05/2026, url
[63] CORE, 05/2026, pp. 30-40, url
[64] FIP, 05/2026, url
[65] De Unidad para las Víctimas (UARIV) is een Colombiaanse overheidsinstantie die in 2012 is opgericht. De organisatie is belast met het coördineren van de hulp, bijstand en uitgebreide herstelmaatregelen voor slachtoffers van het interne gewapende conflict in Colombia. Unidad para las Víctimas, s.d., url
[66] El Tiempo, 28/06/2026, url
[67] FIP, 05/2026, url
[68] ICRC, 12/05/2026, url

Deze algehele verslechtering van de veiligheidssituatie wordt bevestigd door de *Global Peace Index 2026* van het Institute for Economics & Peace (IEP), waarin Colombia op de 141e plaats van de 163 geëvalueerde landen staat. Daarmee behield het land over 2025 de positie van minst vreedzame land in Zuid-Amerika, met een daling van de mate van vrede van 4,7 %. Het rapport meldt een verslechtering op alle hoofdindicatoren. De indicator aanhoudend conflict vertoont de grootste achteruitgang, met een stijging van 13,8 %. Het aantal sterfgevallen als gevolg van interne conflicten nam met 14,4 % toe, terwijl de indicator voor de intensiteit van binnenlandse conflicten met 16 % verslechterde. De toename van de terroristische aanvallen met 0,9 % was verantwoordelijk voor de verslechtering van de indicator veiligheid en bescherming. Volgens gegevens van het ministerie van Defensie werden er in 2025 1.398 terroristische incidenten geregistreerd, 24 % meer dan in 2024, toen er 1.126 werden gemeld. Dit aantal is sinds 2020, het jaar waarin 427 terroristische incidenten werden geregistreerd, gestaag toegenomen en Colombia behoorde hierdoor in 2025 tot de top tien landen wereldwijd die de grootste impact van terrorisme ervaren.[69]

2.3. Beleid van De La Espriella

De verkiezing van Abelardo De La Espriella als president van Colombia markeerde een radicale verschuiving naar een rechts veiligheidsbeleid, dat nauw aansluit bij de ideologie van de Amerikaanse president Trump en de Salvadoraanse president Bukele. De kern van zijn verkiezingsprogramma bestond uit het volledig stopzetten van de onderhandelingen met illegale gewapende groeperingen en het versterken van de operationele ruimte van de veiligheidstroepen. Specifieke beleidsvoornemens omvatten de bouw van mega-gevangenissen voor massale detentie, een ambitieus programma voor de uitroeiing van coca en de oprichting van gespecialiseerde eenheden om criminaliteit en afpersing in de steden te bestrijden.[70]

Jeremy McDermott, co-directeur van InSight Crime, plaatst fundamentele kanttekeningen bij de effectiviteit van een puur gemilitariseerde strategie in de Colombiaanse context. Hij stelt dat de afgelopen zestig jaar aan conflict hebben aangetoond dat louter militaire repressie nooit tot een definitieve oplossing heeft geleid. Daarnaast wijst McDermott op de operationele complexiteit. Groepen zoals de Clan del Golfo/EGC dragen anno 2026 zelden uniformen en zijn diep geïntegreerd in de burgerbevolking. Bombardementen en grootschalige militaire offensieven verhogen het risico op burgerslachtoffers en de dood van minderjarigen die door deze groepen zijn gerekruteerd. Dit kan vervolgens leiden tot politieke terugslag en de lokale bevolking verder in de armen van de illegale actoren drijven. Bovendien zijn criminele netwerken zeer adaptief; bij verhoogde druk verplaatsen zij hun infrastructuur, zoals drugslaboratoria, of verschuilen zij zich in afgelegen dorpen.[71]

Espriella beloofde tijdens zijn campagne eveneens een einde te maken aan het Vredesakkoord uit 2016. McDermott waarschuwt dat hoewel de juridische kaders het lastig maken om deze akkoorden zomaar te ontbinden, de nieuwe regering ze wel politiek en financieel kan uithollen. Dit belemmert niet alleen de huidige implementatie, maar schaadt ook de geloofwaardigheid van de staat bij eventuele toekomstige vredesbesprekingen.[72]

Op 7 augustus 2026 begon Abelardo De La Espriella aan zijn vierjarige presidentiële termijn. Drie dagen later, op 10 augustus, werd het land getroffen door een aardbeving met een magnitude van 7,4, die meer dan 487.000 mensen trof, waaronder 335 doden, 4.516 gewonden en 105 vermisten, volgens officiële cijfers van het VN-Bureau voor de Coördinatie van Humanitaire Zaken (OCHA).[73] De president stuurde onmiddellijk een deel van zijn kabinet naar de drie zwaarst getroffen regio's. Hij

[69] IEP, 06/2026, p.21, url
[70] InSight Crime, 24/06/2026, url
[71] InSight Crime, 24/06/2026, url
[72] InSight Crime, 24/06/2026, url
[73] UNOCHA, 23/09/2026, url

ontmoette persoonlijk de gouverneur van Chocó in Quibdó, de burgemeester van Pereira in Risaralda en de burgemeester van Cali in Valle del Cauca. Hij reisde eveneens naar de gemeente El Cairo, waar 80 % van de infrastructuur was verwoest. Er ontstond echter ook meteen controverse nadat de nieuwe regering buitenlandse hulp toejuichte uit de VS en Israël, maar deze uit Mexico weigerde.[74]

Nadat de eerste noodsituatie na de aardbeving was bedaard, richtte Espriella zich opnieuw op het veiligheidsprobleem in het land. Hij beloofde een beleid van *mano dura* (harde hand) en maakte een einde aan het beleid van Paz Total.[75] Reeds tijdens de eerste drie weken van zijn presidentschap beval hij drie grote bombardementen tegen verschillende gewapende groeperingen. Bij deze bombardementen kwamen verschillende minderjarigen om het leven. Op 3 september 2026 beval een rechter de regering om de bombardementen op gewapende groeperingen op te schorten als er bewijs is dat er minderjarigen in het doelgebied aanwezig zijn.[76] Abelardo's communicatiestrategie over de resultaten van deze operaties verschilt aanzienlijk van die van zijn voorgangers. Zo publiceerde de president een video op zijn sociale media waarin hij Operatie Azarías vierde, die op 30 augustus 2026 werd uitgevoerd in het departement Guaviare tegen leden van het EMC. De beelden tonen hem lopend tussen in lakens gewikkelde lijken, gerangschikt op de grond voor de in beslag genomen geweren en munitie.[77]

Eind augustus 2026 verklaarde de nieuwe president een einde te stellen aan het wettelijk verankerde onderscheid tussen politieke en criminele groeperingen. Dit onderscheid maakte het politici en beleidsmakers mogelijk om onderhandelingen met politiek gewapende groeperingen aan te gaan. Elke gewapende groeperingen draagt sinds eind augustus 2026 het label terroristische organisatie.[78] Op 7 september 2026 bevestigde de regering de beëindiging van de onderhandelingen met de Comuneros del Sur en gewapende bendes in Medellín en de Valle de Aburrá. De arrestatiebevelen – die waren opgeschort zodat de groepen aan de vredesgesprekken konden deelnemen – zijn sindsdien opnieuw van kracht. Eerder had de regering ook een einde gesteld aan de gesprekken met de Autodefensas Conquistadoras de la Sierra Nevada (ACSN), de Coordinadora Nacional Ejército Bolivariano (CN-EB) en het EMBF. De president waarschuwde regionale autoriteiten die nu nog zouden onderhandelen met gewapende groeperingen, dat ze hiermee strafbare feiten plegen.[79]

De directeur van de onderzoeksorganisatie INDEPAZ noemt het zeer zorgwekkend dat de president elke vorm van communicatie met gewapende groepen wil verbieden en zelfs strafbaar maken. Hij wijst erop dat zulke contacten tussen de lokale bevolking of lokale overheid en de groeperingen essentieel zijn om bijvoorbeeld ontvoerden vrij te krijgen, gewonden te evacueren, voedselhulp toe te laten of burgers te beschermen. Dit soort dialoog is geen politieke onderhandeling, maar een humanitaire noodzaak. Vaak moeten de lokale gemeenschappen deze gesprekken voeren om te overleven. Het criminaliseren van deze communicatie is een extra belasting op de slachtoffers, aldus de directeur van INDEPAZ.[80]

Begin september 2026 bevroor de regering-Espriella het geld voorzien voor de re-integratieprogramma's van de ex-FARC-strijders die demobiliseerden onder het Vredesakkoord alsook strijders die demobiliseerden onder Petro.[81] Ook kondigde hij bezuinigingen aan bij de JEP. Volgens de voorzitter van de JEP, rechter Alejandro Ramelli, zullen de bezuinigingen essentiële onderdelen voor het functioneren van de overgangsjustitie in gevaar brengen, waaronder de bescherming van

[74] El País, 16/08/2026, url
[75] El País, 07/09/2026, url
[76] Justice for Colombia, 08/09/2026, url
[77] El País, 03/09/2026, url
[78] The City Paper Bogotá, 26/08/2026, url
[79] Justice for Colombia, 08/09/2026, url
[80] Leonardo Gonzalez Perafan (@leonardonzales), 28/08/2026, url
[81] El País, 10/09/2026, url

slachtoffers, getuigen, personen die voor het Hof verschijnen en gerechtelijk personeel. De bezuinigingen bij de JEP vallen ook samen met een historische mijlpaal in het werk van het Hof. Op 21 september 2026 moeten voormalige FARC- commandanten en legerofficieren die hun verantwoordelijkheid voor misdaden begaan tijdens het conflict erkenden, immers beginnen met de uitvoering van herstelmaatregelen opgelegd door het Hof. Dit omvat onder meer het ondersteunen van opgravingen om de stoffelijke resten te vinden van personen die als vermist worden beschouwd. In een verklaring van 28 september 2026 noemt de VN-hoge commissaris voor de Mensenrechten Volker Türk de herstelmaatregelen een prestatie van wereldformaat waren voor overgangsjustitie en benadrukt hij de noodzaak van voldoende financiering.[82]

President Abelardo De La Espriella verkondigde op 13 september 2026 dat er sinds 7 augustus, de start van zijn ambtstermijn, 17.147 arrestaties zijn verricht en dat tijdens politie- en militaire operaties 19 leiders van criminele organisaties zijn gevangengenomen en vijf gedood.[83]

3. Strijdende partijen

3.1. Classificatie en algemene kenmerken

De Colombiaanse strijdkrachten classificeren illegale gewapende groeperingen in drie categorieën: de Grupos Armado Organizado (GAO, georganiseerde gewapende groep), de Grupos Delictivo Organizado (GDO, georganiseerde criminele groep), georganiseerde criminele netwerken met een transnationaal bereik die zich bezighouden met illegale activiteiten zoals drugshandel; en de Grupos de Delincuencia Común Organizada (GDCO, criminele groepen), groepen die zich toeleggen op criminaliteit zoals diefstal, kleinschalige drugshandel, moord en afpersing.[84] De autoriteiten definiëren een GAO als een groepering die valt onder een verantwoordelijk commando; die de controle uitoefent over een deel van het grondgebied waarbij zij aanhoudende en gecoördineerde militaire operaties kan uitvoeren; die gebruik maakt van gewapend geweld tegen de openbare macht of andere staatsinstellingen, de burgerbevolking, of tegen andere gewapende groeperingen en een niveau van leiderschap bezit dat controle en macht over haar leden kan uitoefenen. Hieronder vallen de Clan del Golfo/EGC, het ELN, de ACSN, het EMC en de SM.[85]

In 2025 bracht de FIP in een diagram de mutatie en evolutie van de georganiseerde misdaad in Colombia sinds de jaren tachtig in kaart. Volgens de diagram bestaan hiërarchische, gecentraliseerde en persoonsgebonden structuren zoals die van de grote kartels niet langer. Anno 2025 is het criminele landschap sterk gefragmenteerd en functioneren deze criminele organisaties eerder via een netwerkstructuur, waarin ze opereren via allianties of onderaanneming. Er is geen sprake meer van één enkele leider; taken worden opgesplitst en verdeeld om te voorkomen dat de arrestatie van één individu de gehele organisatie ontwricht.[86]

[82] UNSC, 10/2026, url
[83] El Tiempo, 13/09/2026, url
[84] Policía Nacional de Colombia, n.d., pp. 15-21, url
[85] OFPRA, 14/04/2026, url
[86] FIP & El Diálogo, 09/ 2025, pp. 9-11, url

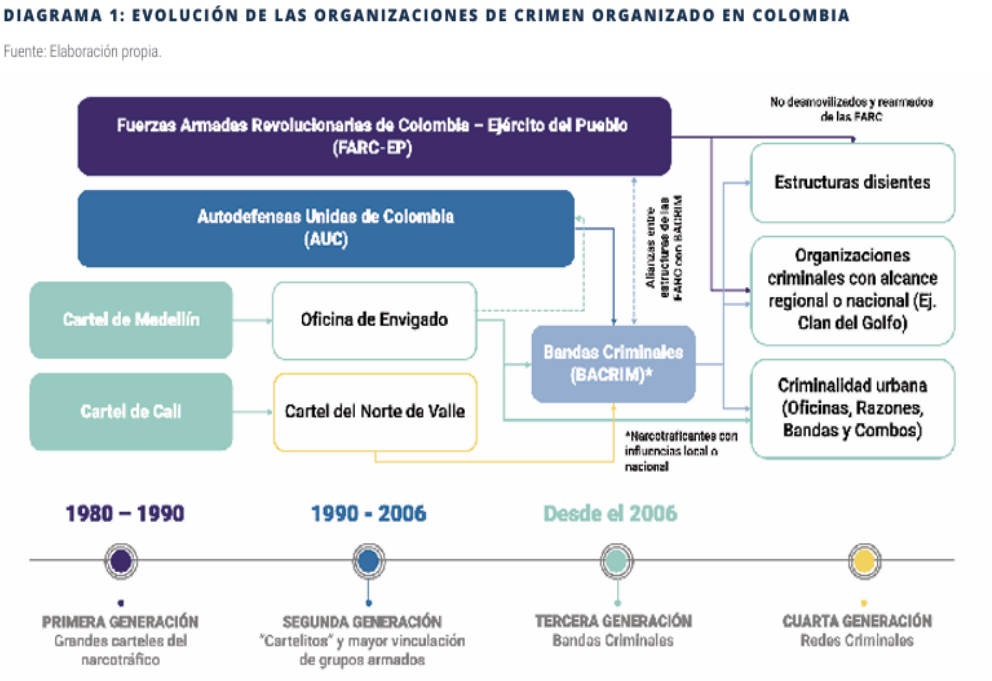

Diagram: Evolutie van de criminele groeperingen in Colombia[87]

Dit netwerkmodel omvat meerdere actoren met uiteenlopende territoriale reikwijdte—nationaal, regionaal, of lokaal—die samenwerken op het gebied van drugshandel, illegale mijnbouw, smokkel, afpersing en mensenhandel. Tegelijkertijd behouden zij hun operationele autonomie en werken zij ook indirect samen met internationale kartels.[88]

De onderzoeksorganisatie PARES stelt in haar rapport van september 2026 over de macht van gewapende groeperingen dat deze actoren anno 2026 wel gede-ideologiseerd zijn, maar niet gedepolitiseerd. Volgens de onderzoekers doet het afbreuk aan de complexiteit van deze groeperingen om ze uitsluitend als criminele kartels of organisaties te beschouwen. Waar zuiver criminele structuren primair gericht zijn op het maximaliseren van materiële winsten en het ontlopen van vervolging, vertonen de Colombiaanse groeperingen kenmerken die verder reiken dan individuele verrijking. Zij functioneren als hybride sociale orden (*órdenes sociales híbridos*), waarin elementen van georganiseerde misdaad samengaan met de uitoefening van staatsachtige functies, zoals veiligheid, rechtspraak, infrastructuurontwikkeling en de levering van goederen en diensten. De gewapende groeperingen opereren daarmee in een grijze zone waarin de scheidslijn tussen het politieke en het criminele domein vervaagt. Hoewel zij niet langer handelen vanuit een coherente ideologische doctrine, zoals het marxisme-leninisme, blijven zij gericht op het reguleren en, waar mogelijk, vervangen van lokaal gezag. Volgens de onderzoekers berust hun voortbestaan niet uitsluitend op illegale inkomstenstromen, bijvoorbeeld uit de coca-economie, maar in belangrijke mate op hun zogenoemde *capital armado* (gewapend kapitaal). Dit verwijst naar het historisch opgebouwde geheel van materiële, organisatorische, relationele en symbolische middelen die groeperingen overerven van eerdere generaties strijders. Dit kapitaal vertaalt zich in diepgewortelde sociale netwerken, lokale rekruteringscapaciteit, militaire expertise en een symbolische legitimiteit die hen in staat stelt snel gezag te vestigen. Tegen deze achtergrond verklaart PARES waarom zogenoemde *descabezamiento* (strategieën gericht op het uitschakelen van individuele leiders), zoals bepleit door De La Espriella (zie

[87] FIP & El Diálogo, 09/ 2025, pp. 9-11, url
[88] FIP & El Diálogo, 09/ 2025, pp. 9-11 url

hoofdstuk 2.3.), zelden leiden tot de implosie van deze groeperingen. Hun opgebouwde organisatorische kapitaal stelt hen in staat commandostructuren snel te reconfigureren zonder noemenswaardig verlies aan operationele capaciteit.[89]

De onderzoekers van PARES stellen verder dat anno 2026 de primaire handelswaar van deze gewapende groepen niet de drugs of het goud zijn, maar het territorium zelf. Controle over een fysieke ruimte stelt hen in staat om een universeel belastingsysteem op elke economische activiteit in te voeren, van de verkoop van basisgoederen tot infrastructurele projecten. Ze gebruiken sociale regulering als instrument voor legitimiteit, en om de bevolking afhankelijk te maken en de staat als alternatieve autoriteit te marginaliseren.[90]

Hieronder volgt een overzicht van de belangrijkste gewapende groeperingen die anno 2026 actief zijn. Kleine lokale groeperingen worden niet in dit overzicht opgenomen.

3.2. De voormalige rebellengroeperingen

3.2.1. Dissidenten van de gedemobiliseerde FARC

Terwijl ongeveer 13.000 FARC-leden formeel demobiliseerden na het Vredesakkoord in 2016, verwierpen 800 strijders het akkoord volledig en weigerden ze deel te nemen aan het demobilisatieproces.[91] Volgens schattingen van de autoriteiten in 2020 telden de verschillende dissidente groeperingen van de FARC in totaal 2.500 à 2.600 strijders, met nog eens 1.800 à 2.000 deeltijdse leden die in stedelijke gebieden woonden en ondersteuning boden.[92]

Tijdens de start van de vredesgesprekken onder president Petro waren de dissidenten georganiseerd rond twee grote structuren, het Estado Mayor Central (EMC) en de Segunda Marquetalia (SM). Het EMC is het bestuursorgaan van een groep dissidenten die niet hebben deelgenomen aan de vredesbesprekingen in 2016 en voortkomen uit het zogenoemde Frente Primero (eerste Front)[93] van de voormalige FARC. Deze structuur stond aanvankelijk onder leiding van alias Gentil Duarte die omkwam tijdens gewapende confrontaties in mei 2022. Sindsdien heeft alias Iván Mordisco de leiding overgenomen.[94] Nadat president Petro een bilateraal staakt-het-vuren met het EMC opschortte in de departementen Cauca, Valle del Cauca en Nariño in maart 2024 vanwege het aanhoudende geweld tegen inheemse gemeenschappen, weigerde hun leider Mordisco verdere onderhandelingen. Dit besluit vergrootte de interne onenigheid waarbij Alexander Díaz, alias Calarcá Córdoba, zich afsplitste en eigen onderhandelingen begon.[95]

Eind 2025 telde het EMC ongeveer 4.020 leden. Anno 2026 ligt hun machtsbasis vooral in het zuidwesten (Cauca en Nariño) en de Amazone-regio. Ze hebben een aanwezigheid in 133 gemeenten. Het EMC voert een hevige strijd tegen zowel de staat als andere groepen zoals het ELN en de Segunda Marquetalia. Zij investeren fors in moderne technologie, zoals drones met explosieven en krachtige

[89] PARES, 07/09/2026,pp.20-48, url
[90] PARES, 07/09/2026,pp.20-48, url
[91] Colombia Peace - WOLA, 24/04/2020, url
[92] HRW, 22/10/2020, url
[93] Vóór de demobilisatie bestond de organisatiestructuur van de FARC uit zeven 'blokken', elk met vijf of meer 'fronten' met ongeveer 200 strijders. Deze 'fronten' vormen de basis van veel dissidente groeperingen van vandaag. Mapping Militants Project, 01/07/2019, url
[94] El Tiempo, 11/01/2025, url
[95] InSight Crime, 09/01/2025, url

Barrett-scherpschuttersgeweren. In gebieden onder hun controle hanteren zij een strikt regime, inclusief *centros de rehabilitación* (revalidatiecentra) voor burgers die hun regels overtreden.[96]

De groepering rond Calarcá noemt zich sinds hun afsplitsing van het EMC, het Estado Mayor de los Bloques y Frente (EMBF).[97] Het EMBF kende een sterke expansie tijdens vredesonderhandelingen met de regering-Petro; zij gebruikten de bilaterale staakt-het-vuren om terrein te winnen in gebieden waar zij voorheen niet aanwezig waren. In het departement Huila bijvoorbeeld groeide hun aanwezigheid van nul naar 17 gemeenten tussen 2023 en 2025. Het EMBF telt eind 2025 ongeveer 2.958 leden en zijn aanwezig in 113 gemeenten. Zij onderscheiden zich door een agressieve vorm van belastingheffing, waarbij zij eigen bevolkingsregisters en kadasters aanleggen om efficiënter afpersingsgelden en boetes te kunnen innen.[98]

De tweede grote structuur binnen de dissidenten van de voormalige FARC is de Segunda Marquetalia (SM). Deze werd in 2019 opgericht en geleid door aliassen Iván Márquez, El Paisa, Jhon 40 en Romaña. Deze leiders hadden zich in 2016 wel achter het Vredesakkoord geschaard en Márquez gold als een van de hoofdonderhandelaars. Maar in 2019 keerden zij zich tegen het afgesloten akkoord. In de periode 2021-2022 kwamen alle leiders, behalve Márquez, om tijdens gewapende confrontaties.[99] Ook de SM nam onder Márquez deel aan de onderhandelingen in het kader van Paz Total maar ook deze groepering werd in 2024 geplaagd door interne splitsingen. In november 2024 scheurden twee belangrijke facties – de Comandos de la Frontera (CDF) en het Coordinadora Guerrillera del Pacífico, zich af, gefrustreerd door het leiderschap van Márquez. Ze vormden eind 2024 de Coordinadora Nacional Ejército Bolivariano (CN-EB), onder leiding van José Vicente Lesmes, alias Walter Mendoza.[100] De SM leed zwaar onder deze splitsing en is hierdoor de enige groepering die onder de ambtstermijn van Petro geen groei kende. Hun aantal leden bleef nagenoeg gelijk (518 in 2019 tegenover 534 in 2025), terwijl hun territoriale invloed kromp van 29 naar 25 gemeenten.[101]

De CN-EB is daarentegen gegroeid van 714 leden (behorende tot beide voormalige subgroepen) in 2019 naar meer dan 2.000 in 2025. De groepering is op het moment van schrijven van deze COI Focus dominant in Nariño en Putumayo en heeft haar economische macht uitgebreid door haar invloed in Ecuador en Peru te vergroten. De CN-EB staat bekend voor het opleggen van een zeer verregaande vorm van gewapend bestuur; in sommige gebieden verplicht zij burgers om een identiteitsbewijs van de groep te dragen om zich te mogen verplaatsen. Ook de bevolking dwingen tot het aanleggen van infrastructuur, zoals wegen, behoort tot de activiteiten van de groepering.[102]

3.2.2. Ejército de Liberación Nacional (ELN)

Het ELN profiteerde van het Vredesakkoord van 2016 en de daaropvolgende demobilisatie van de FARC om zich te versterken en uit te breiden. In 2016 werd hun ledenaantal geschat op 2.972 leden (zowel strijders als leden van ondersteunende netwerken).[103] Het ELN is nadien militair gegroeid van 4.857 leden in 2018 naar 6.810 in 2025. Hun territoriale bereik breidde zich uit van 135 naar 219 gemeenten tussen 2018 en 2025. Op organisatorisch vlak kreeg het ELN in 2024 te maken met de

[96] CORE, 05/2026, pp. 8-50, url
[97] El Espectador, 02/01/2025, url
[98] CORE, 05/2026, pp. 8-30, url
[99] InSight Crime, 05/07/2022, url
[100] InSight Crime, 09/01/2025, url
[101] CORE, 05/2026, pp. 8-50, url
[102] CORE, 05/2026, pp. 8-50, url
[103] FIP, 14/05/2022, p. 25, url

afsplitsing van de Comuneros del Sur in Nariño, de eerste eenheid in decennia die zich openlijk van de centrale leiding afkeerde.[104]

InSight Crime benadrukt de ontwikkeling van het ELN tot een binationale organisatie, met afdelingen in Venezuela, als een van de meest cruciale punten om de organisatie te analyseren. Terwijl de groep in Colombia opereert als een rebellenbeweging die wordt achtervolgd door de veiligheidstroepen, fungeert zij in Venezuela vrijwel als een paramilitair leger. In Venezuela coördineert het ELN operaties met lokale veiligheidstroepen, oefent het invloed uit op verkiezingen en helpt het de autoriteiten bij het controleren van strategische gebieden. Echter, de arrestatie en overdracht van Nicolás Maduro aan de Verenigde Staten in januari 2026 heeft deze strategische basis onder grote druk gezet.[105] Ook de aanstelling van president Espriella oefent een belangrijke invloed uit op de aanwezigheid van het ELN in Venezuela. De opvoering van militaire offensieven door het leger in Catatumbo leidde eind september 2026 tot een grootschalige troepenverplaatsing van ELN-strijders uit Catatumbo naar Táchira in Venezuela. De Venezolaanse journaliste en militaire experte Sebastiana Barráez verklaart begin oktober 2026 in een interview met NTN24 dat ook hooggeplaatste ELN commandanten zich verplaatsen naar Venezuela.[106] Een officieel vertegenwoordiger van de Venezolaanse staat Táchira spreekt in een interview op 2 oktober 2026 met NTN24 van een massale toestroom van ELN-strijders vanuit Colombia.[107] Inlichtingenrapporten die de krant El Tiempo kon inkijken wijzen op een drastische uitbreiding van illegale logistieke infrastructuur ten behoeve van cocaïnetransporten in Venezuela, waarbij het aantal geïdentificeerde clandestiene landingsbanen steeg van ongeveer 15 begin 2026 naar minstens 93 in september 2026.[108] De verhoogde aanwezigheid leidt tevens tot directe gewapende confrontaties op Venezolaans grondgebied, zoals een incident op 29 september 2026 in Junín (Táchira) tussen de Venezolaanse Boliviaanse Nationale Garde en ELN-eenheden, dat resulteerde in één dode en minstens vijf gewonden.[109]

Hoewel de groepering zich decennialang formeel distantieerde van de drugshandel, controleren verschillende fronten anno 2025-2026 belangrijke coca-enclaves, met name langs de grens met Venezuela. De groepering is eveneens diep verweven met de illegale goudwinning in de Venezolaanse staat Bolívar en in diverse Colombiaanse departementen. De groep maakt zich ook schuldig aan gewapende controle van de gemeenschappen door het opleggen van sociale normen, eigen rechtspraak en het verstrekken van eigen identiteitsbewijzen aan de bevolking in haar invloedssfeer.[110]

De pogingen tot onderhandelingen met de regering-Petro in het kader van Paz Total zijn herhaaldelijk vastgelopen en de gesprekken werden definitief stopgezet na een groot militair offensief van het ELN in de Catatumbo-regio in januari 2025, gericht op het verdrijven van FARC-dissidenten (EMBF/Frente 33).[111]

Het ELN hanteert een horizontale structuur voor militaire beslissingen, waarbij commandanten van verschillende fronten een hoge mate van autonomie krijgen, maar het Comando Central (COCE, centrale commando) is verantwoordelijk voor de politieke besluitvorming.[112]

[104] CORE, 05/2026, pp. 8-30, url
[105] InSight Crime, 21/07/2026, url
[106] Sebastiana sin secretos, 07/10/2026, url
[107] ntn24.com, 02/10/2026, url
[108] El Tiempo, 30/09/2026, url
[109] Rio Times, 01/10/2026, url
[110] InSight Crime, 21/07/2026, url
[111] InSight Crime, 21/07/2026, url
[112] InSight Crime, 12/08/2026, url

3.3. Opvolgers van de paramilitaire groeperingen

Tussen 2003 en 2006 ondergingen de leden van de paramilitaire organisatie de Verenigde Zelfverdedigingskrachten van Colombia (Autodefensas Unidas de Colombia, AUC) een gebrekkig demobilisatieproces. De meeste paramilitaire eenheden leverden slechts een deel van hun wapens in. Verspreid over Colombia behielden kleinere paramilitaire eenheden hun wapens en bleven actief, vaak vermomd als burgers. Op die manier zetten ze dezelfde criminele activiteiten voort en reorganiseerden ze zich in nieuwe groeperingen.[113]

3.3.1. De Autodefensas Gaitanistas de Colombia (AGC)/Clan del Golfo/Los Urabeños/EGC

Het Ejército Gaitanista de Colombia (EGC), ook gekend onder de namen Clan del Golfo, Los Urabeños, en Autodefensas Gaitanistas de Colombia (AGC), ontstond in 2006 wanneer de beruchte paramilitaire krijgsheer Vicente Castaño het demobilisatieproces van de AUC verliet. Toen Castaño in maart 2007 werd vermoord, erfde Don Mario het netwerk en ging hij aan de slag met het rekruteren van voormalige paramilitaire strijders in Urabá. Don Mario werd in april 2009 gevangengenomen en de AGC/ Clan del Golfo kwam onder controle van Juan de Dios Úsuga, alias Giovanni, en Dairo Antonio Úsuga, alias Otoniel, twee broers die hun onderwereldcarrière waren begonnen bij de inmiddels gedemobiliseerde guerrillastrijders van het Volksbevrijdingsleger (Ejército Popular de Liberación (EPL)). In januari 2012 werd Giovanni gedood tijdens een politie-inval waardoor Otoniel de hoogste leider werd. Ondanks deze tegenslag ging de uitbreiding van de Clan del Golfo door. Na jaren op de vlucht te zijn geweest, werd Otoniel in oktober 2021 gearresteerd door de autoriteiten. In mei 2022 werd hij uitgeleverd aan de VS en aangeklaagd voor samenzwering om cocaïne te produceren en te distribueren naar de VS. Hij werd schuldig bevonden en veroordeeld tot 45 jaar gevangenisstraf. Na de gevangenneming van Otoniel nam Jobanis de Jesús Ávila Villadiego, alias Chiquito Malo, het leiderschap van de Clan del Golfo over.[114]

Eind 2022 gaf de groepering aan bereid te zijn deel te nemen aan het Paz Total-plan van president Petro. Het onderhandelingsproces boekte zeer weinig voortgang, mede doordat de groep niet akkoord ging met de kwalificatie van criminele (en niet politieke) groepering tijdens de vredesonderhandelingen.[115] Eind februari 2024 liet de groepering in een videoboodschap weten haar naam te veranderen in Ejército Gaitanista de Colombia (EGC), om haar politiek-militair karakter te benadrukken en zo hopelijk een betere status te krijgen aan de onderhandelingstafel.[116] Eind 2025 classificeerde de VS de organisatie als buitenlandse terroristische organisatie. Deze aanduiding bemoeilijkte de dan lopende vredesgesprekken tussen de groepering en de Colombiaanse autoriteiten in Qatar.[117]

De Clan del Golfo/EGC is anno 2026 de actor met de grootste nationale spreiding (301 gemeenten). Na de uitlevering van alias Otoniel in 2021 is de groep getransformeerd naar een collectief leiderschap onder het Estado Mayor Conjunto. Met ingang van 2026 bestaat dit uit Jobanis de Jesús Ávila Villadiego (Chiquito Malo), Orozman Orlando Ostén Blanco (Rodrigo), Luis Armando Pérez Castañeda (Bruno), Elkin Casarrubia Posada (El Cura), Wilmar Alberto Mejía Úsuga (Richard) en José Alberto Vega Alvarán (Monseñor). De groepering heeft een zeer groot bereik en zij zijn overal aanwezig via *tercerización* (outsourcing) aan stedelijke bendes. Dit maakt hen gevaarlijk en moeilijk te bestrijden omdat de structuur niet instort na het uitschakelen van individuele leiders.[118]

[113] InSight Crime, 09/03/2017, url
[114] InSight Crime, 13/05/2026, url
[115] El País, 03/05/2024, url
[116] El Colombiano, 01/04/2024, url
[117] Latin America Reports, 16/12/2025, url
[118] PARES, 07/09/2026,pp.20-48, url

3.3.2. Overige neoparamilitaire groeperingen

Andere, veel kleinere gewapende groeperingen die voortkwamen uit de demobilisatie van het AUC, zijn onder andere Los Caparrapos , Los Pelusos (oftewel het EPL), de Autodefensas Conquistadoras de la Sierra Nevada (ACSN, ook gekend als Los Pachencas,) en Los Rastrojos .[119]

De ACSN is hiervan anno 2026 de actiefste groepering. Haar belangrijkste bolwerk bevindt zich in de Sierra Nevada, rond de toeristische stad Santa Marta, maar haar invloed strekt zich uit tot aan de grens met Venezuela, in het departement La Guajira en het noorden van Cesar. In totaal is de groep actief in veertien gemeenten in de departementen Magdalena, La Guajira en Cesar.[120] De groep telt naar schatting tussen de 600 en 1.000 leden en is verdeeld in vier fronten (Cristóbal Duarte, Libardo Vergel, Javier Cáceres en Resistencia Campesina) en speciale stedelijke eenheden. Ze zijn gericht op de vervanging van de lokale staat door het bieden van wat ze veiligheid en justitie aan de bevolking noemen, weliswaar afgedwongen via geweld. Burgers die hun regels overtreden, riskeren dwangarbeid, wrede behandelingen, deportatie of moord.[121] Hun financiering komt hoofdzakelijk uit afpersing van de toeristische sector, de palm- en bananenindustrie en de handel in drugs. In de toeristische sector betaalt naar schatting 95 % van de dienstverleners zogenoemde belastingen aan de groep. Sinds 2020 zijn zij in een gewapend conflict verwikkeld met de Clan del Golfo/EGC. Begin 2026 veroorzaakten confrontaties tussen de ACSN en de Clan del Golfo/EGC nog verplaatsingen van de bevolking in de Sierra Nevada de Santa Marta. De regering-Petro startte onderhandelingen op met de groepering en ondertekende in februari 2026 een de-escalatie-akkoord. Maar sindsdien werd geen verdere vooruitgang geboekt.[122] Van 22 tot 24 september 2026 ging de ACSN over tot een *paro armado* (gewapende staking) in de stad Santa Marta waarbij de groepering de sluiting van het openbaar vervoer, de handelszaken alsook het openbare leven beval. De aanleiding was een militaire operatie de dag voordien waarbij zeven leden van de ACSN om het leven kwamen, waaronder José Luis Pérez Villanueva, beter bekend onder zijn bijnaam Cholo. Cholo gold volgens de regering als de tweede man en de financiële spil van de gewapende groepering. De klap volgde op het eerder uitschakelen van ACSN-hoofdcommandant alias Bendito Menor begin september 2026. De autoriteiten reageerden fors op de gewapende staking en stuurden meer dan 1.000 ordetroepen bijkomend naar de stad.[123]

De groep Águilas Negras (Zwarte Adelaren) wordt ook als neoparamilitaire organisatie genoemd, maar heeft nergens een fysieke aanwezigheid. Analisten en de Colombiaanse politie vragen zich af of de naam alleen maar gebruikt wordt om bedreigingen te uiten, via pamfletten, en onrust te veroorzaken voor ultrarechtse belangen. Dit zou gebeuren in 20 van de 32 departementen van Colombia.[124] InSight Crime vermeldt in 2017 dat de groep ontstaan is in 2006 en bestaat uit verschillende organisaties met voornamelijk gedemobiliseerde paramilitairen en drugshandelaren.[125]

3.4. Andere criminele groeperingen

Er zijn ook lokale criminele bendes ctief in Colombia, vooral in de grote steden. Deze lokale bendes functioneren voor het grootste deel autonoom. Volgens UNHCR, hebben irreguliere gewapende actoren, waaronder FARC-dissidenten, de Clan del Golfo/EGC en het ELN, in toenemende mate netwerken opgezet met deze bendes om op lokaal niveau te kunnen opereren.[126] In Medellín bijvoorbeeld zijn de meeste van de 250 bendes ondergeschikt aan grotere criminele structuren, die

[119] INDEPAZ, 04/10/2021, p. 6, url
[120] InSight Crime, 20/07/2026, url
[121] FIP, 07/2026, url; InSight Crime, 20/07/2026, url
[122] FIP, 07/2026, url;
[123] PARES, 23/09/2026, url
[124] Ministerie van Buitenlandse Zaken – Nederland, 24/06/2024, p. 28, url
[125] InSight Crime, 09/03/2017, url
[126] UNHCR, 08/2023, url

op hun beurt weer verbonden zijn aan gewapende groeperingen zoals de Clan del Golfo/EGC. In totaal telt de stad zo'n 20 stedelijke criminele structuren. Deze luisteren naar namen als El Mesa, Los Pachelly, La Oficina, Los Triana, Los Pesebreros, La Terraza, La Unión en La Doce de Octubre.[127]

In Buenaventura zijn lokale criminele groeperingen, Los Espartanos, een lokale criminele groep die werkt voor de Clan del Golfo/EGC, en Los Shotas, verwikkeld in een gewapend geschil over de controle van de zeehaven.[128]

Een van de criminele groeperingen die de laatste jaren opgang maakt in Colombia is de Venezolaanse Tren de Aragua (TdA). InSight Crime schrijft in juli 2024 over TdA dat de groepering Venezuela's machtigste binnenlandse criminele actor is en de enige Venezolaanse bende die succesvol zijn macht in het buitenland heeft uitgebreid. De groepering is uitgegroeid van een gevangenisbende die beperkt was tot de Venezolaanse staat Aragua, tot een transnationale dreiging met een breed crimineel portfolio. In Colombia is de groepering aanwezig in de grensgebieden met Venezuela en ook in de hoofdstad Bogotá.[129] Ze houdt zich hier bezig met verschillende criminele activiteiten, waarbij vooral afpersing, drugshandel, mensenhandel en seksuele uitbuiting naar voren komen.[130] Op 13 juni 2026 maakte president Trump bekend dat de leider van TdA, alias Niño Guerrero, was omgekomen in Venezuela tijdens een gezamenlijke militaire operatie met de Venezolaanse autoriteiten. Volgens verschillende Colombiaanse veiligheidsexperten, gecontacteerd door de krant El Tiempo, veranderde de dood van Niño Guerrero weinig aan de situatie van de groepering in Colombia. De organisatie toonde zich na eerdere arrestaties van haar kopstukken steeds zeer wendbaar en de functionele afstand tussen Guerrero en de kopstukken van TdA in Colombia was dermate groot dat zijn dood geen invloed zal hebben op hun functioneren, aldus de experten.[131]

4. Typologie en doelwitten van het geweld

Volgens een rapport van HRW hebben gewapende groeperingen hebben anno 2026 niet langer de capaciteit of de intentie om de nationale overheid rechtstreeks te confronteren of de macht te grijpen. In plaats daarvan richten zij zich voornamelijk op het controleren van illegale economieën, waaronder drugsproductie en -handel, illegale mijnbouw en afpersing. Om dit te doen, oefenen gewapende groeperingen sociale controle uit over gemeenschappen, onder meer door sociale leiders te bedreigen en te doden, en door regels op te leggen aan de burgerbevolking.[132] Burgers kunnen op verschillende manieren slachtoffer worden van de gewapende groeperingen. Voor de periode 1 januari 2025 tot 1 augustus 2026 telde OCHA 2043 aanvallen van gewapende groeperingen ten aanzien van de burgerbevolking. Onder aanvallen ten aanzien van de burgerbevolking telde OCHA moorden, bedreigingen van de gewapende groeperingen, ontvoeringen, aanslagen, incidenten van sociale controle, zoals het opleggen van een gedragscode, rekruteringen van minderjarigen, gedwongen verdwijningen en bloedbaden. De organisatie registreerde ook gevallen van foltering en seksueel geweld.[133]

[127] El Espectador, 03/02/2023, url
[128] El Colombiano, 07/12/2022, url
[129] InSight Crime, 12/07/2024, url
[130] Defensoría del Pueblo, 22/09/2025, url
[131] El Tiempo, 18/06/2026, url
[132] HRW, 08/2026, url
[133] OCHA, 25/08/2026, url

Voor dezelfde periode registreerde OCHA 1297 gewapende acties, waarvan onder andere 491 gevechten tegen de veiligheidsdiensten[134], 303 confrontaties[135] tussen de gewapende groeperingen, 255 gijzelnemingen en 136 aanslagen tegen militaire of politionele doelwitten.[136] Eveneens registreerde OCHA voor dezelfde periode 578 incidenten waarbij gebruik werd gemaakt van een geïmproviseerd explosief, 205 incidenten met drones geladen met een explosief en 100 incidenten met anti-persoonsmijnen.[137]

Hieronder worden elk van deze type geweldsincidenten ten aanzien van de burgerbevolking kort toegelicht. Ook het geweld ten aanzien van specifieke profielen, zoals sociale leiders en ex-FARC-strijders, komen hieronder aan bod.

4.1. Geweld tegen burgers in het algemeen

4.1.1. Moorden en bloedbaden

4.1.1.1. *Homicidios* (moorden)

Colombia sloot 2025 af met een lichte stijging van het aantal moorden (*homicidios*[138]) van 13.497 in 2024 naar 13.726 in 2025, volgens cijfers van het ministerie van Defensie. In 2017, het jaar na het Vredesakkoord, bedroeg het aantal moorden 11.957. In 2014, het jaar net voor de start van de vredesonderhandelingen, bedroeg het cijfer 12.841.[139]

Het nationale moordcijfer steeg tussen 2024 en 2025, volgens cijfers van de nationale politie van 25,3 naar 26,1 per 100.000 inwoners,. Het nationale moordcijfer van het Departamento Administrativo Nacional de Estadística (DANE, Nationaal Bureau voor de Statistiek) komt uit op 28,2 moorden per 100.000 inwoners tegenover 26,9 een jaar eerder.[140] Het nationale moordcijfer voor de totale regeerperiode onder president Petro (tot juni 2026) wordt rond de 25,8 geschat.[141] Colombia staat hiermee op de tweede hoogste plaats in Latijns-Amerika, na Ecuador.[142]

Doorgaans daalde het aantal moorden wel in de grote steden, behalve in Cali waar een substantiële stijging plaatsvond van 1.177 in 2024 naar 1.282 in 2025. Ook de geografische spreiding veranderde, met een toename in de regio Catatumbo en in Cauca en een daling in de Pacifische regio, Nariño en Medellín.[143] Meer algemeen tonen de cijfers dat het aantal moorden in stedelijke gebieden structureel daalt en lager ligt dan in rurale gebieden. [144]

[134] *Combates*: gewapende confrontaties tussen een gewapende groepering en een statelijke veiligheidsdienst (leger, politie). OCHA, s.d., url
[135] *Enfrentamiento entre actors no estatales*: gewapende confrontaties tussen niet-statelijke gewapende groeperingen. OCHA, s.d., url
[136] OCHA, 25/08/2026, url
[137] OCHA, 25/08/2026, url
[138] *Homicidios* zoals weergegeven in officiële bronnen, zijn in werkelijkheid *homicidio intencional* (doelbewust). Hierbij worden de gevallen van accidentele doodslag of doodslag uit wettige zelfverdediging, overlijdens als gevolg van interventies of operaties van de veiligheidsdiensten en gerechtelijke politie, evenals gevallen waarvan de omstandigheden nog moeten worden vastgesteld, uitgesloten. CGN, 07/05/2026, url
[139] El Tiempo, 19/01/2026, url
[140] Universidad externado de Colombia, 19/06/2026, url
[141] INDEPAZ, 29/07/2026, p.2, url
[142] InSight Crime, 11/03/2026, url
[143] El Tiempo, 19/01/2026, url
[144] INDEPAZ, 29/07/2026, p.2, url

Tabla 1. Tasas de homicidio por cuatrienios - promedio anual (por 100.000 habitantes)				
Gobierno	Período	Total nacional	Urbano	Rural
Álvaro Uribe I	2002–2006	58,8	63	49
Álvaro Uribe II	2006–2010	37,9	40	33
Juan Manuel Santos I	2010–2014	31,2	30	34
Juan Manuel Santos II	2014–2018	25	22	33
Iván Duque	2018–2022	25,9	22	37
Gustavo Petro*	2022–2026	25,8	21	39
Fuente: Instituto Nacional de Medicina Legal y Ciencias Forenses (*Forensis*)				

Tabel : Overzicht nationale moordcijfer per regeerperiode, opgesplitst stedelijke (urbano) en rurale gebieden (rural)[145]

In de hoofdstad Bogotá daalde het aantal moorden van 1.214 gevallen in 2024 naar 1.169 in 2025.[146] De helft van de moorden waren *sicariatos* (huurmoorden). Vóór de pandemie ging het om een cijfer van drie op tien huurmoorden. Volgens verschillende bronnen is een van de oorzaken de toenemende versnippering van de bendes en dus meer territoriumconflicten. Maar daarnaast is ook de greep van de gewapende groeperingen in de steden toegenomen. Zij werken meer volgens het netwerkmodel waarbij ze geweld uitbesteden aan verschillende personen en bendes. Huurmoorden zijn dus een dienst geworden die je kan bestellen.[147]

4.1.1.2. *Masacres* (bloedbaden)

De *masacres* (bloedbaden)[148] of collectieve sterfgevallen, zoals het ministerie van Defensie ze noemt, hebben meerdere verklaringen, maar vaak komen ze voor in de context van een territoriaal geschil tussen gewapende groeperingen en/of criminele actoren, volgens een analyse van de FIP.[149] Tussen de jaren negentig en de eerste jaren van het nieuwe millennium kwamen bloedbaden veelvuldig voor. Ze gingen gepaard met grote mobilisaties van troepen van illegale gewapende groepen, vonden plaats in afgelegen gemarginaliseerde en landelijke gebieden, lieten tientallen slachtoffers achter en werden onmiddellijk door de daders opgeëist. Het doel was om gemeenschappen te straffen of hun territoriale controle op te leggen. Een bekend voorbeeld hiervan is het bloedbad van El Salado in 2000 waar 66 personen werden vermoord door paramilitairen.[150]

In 2021 documenteerde de onderzoeksorganisatie INDEPAZ 96 bloedbaden met 338 slachtoffers. De daaropvolgende jaren bleef het aantal bloedbaden stabiel met respectievelijk 94 en 93 in 2022 en 2023. Voor 2024 tekende de organisatie een lichte daling op naar 76 bloedbaden met een totaal van 267 slachtoffers. Voor 2025 waren de cijfers vergelijkbaar. Maar 2026 laat opnieuw een stijging zien, met 78 bloedbaden tussen januari en juli, evenveel als in heel 2025.[151] Dit maakt dat de eerste helft van 2026 de meest gewelddadige was op het vlak van bloedbaden sinds de ondertekening van het

[145] INDEPAZ, 29/07/2026, p. 2, url
[146] El Tiempo, 19/01/2026, url
[147] El País, 17/04/2026, url
[148] De VN en Colombiaanse ngo's definiëren bloedbaden (*masacres*) als het vermoorden van drie of meer personen op hetzelfde ogenblik. Al Jazeera, 02/10/2020, url; The Conversation, 15/02/2021, url
[149] FIP, 14/05/2022, p. 33, url
[150] Verdad Abierta, 17/10/2008, url
[151] INDEPAZ, 02/08/2026, url

Vredesakkoord. Volgens INDEPAZ kan een deel van de verklaring gevonden worden in de afgesprongen vredesonderhandelingen, waardoor de gewapende groeperingen minder incentives hebben om het geweld om politieke doeleinden te beperken.[152]

Volgens een analyse van het Colombiaanse onderzoeksplatform Verdad Abierta zijn het profiel van de daders en de redenen voor deze bloedbaden doorheen de jaren sterk veranderd. Tussen 2019 en april 2024 documenteerde het platform 439 bloedbaden. In de meeste van deze gevallen werden drie à vier mensen tegelijkertijd vermoord en eiste geen gewapende groepering de verantwoordelijkheid voor deze misdaden op. Antioquia, Cauca, Valle del Cauca, Norte de Santander, Nariño, Atlántico, Putumayo, Magdalena, Bogotá en La Guajira kenden afgelopen jaren de meeste bloedbaden. Onder de gemeenten met de meeste bloedbaden tussen 2019 en 2024 bevonden zich vijf departementshoofdsteden, waaronder de hoofdstad Bogotá, wat aantoonde dat deze misdaden niet enkel meer voorkomen op het platteland. Van alle steden werd Cúcuta het meest getroffen door deze misdaad.[153] Ook InSight Crime schrijft in april 2024 dat deze vorm van geweld steeds vaker voorkwam in stedelijke gebieden. Bloedbaden ontstonden hier vaak door bendeconflicten over de controle van criminele economieën.[154]

4.1.2. Ontvoeringen en gedwongen verdwijningen

4.1.2.1. Gedwongen verdwijningen

Afhankelijk van de gehanteerde definitie circuleren in Colombia uiteenlopende cijfers over gedwongen verdwijningen. Sommige instanties rekenen hierbij ook vormen van rekrutering en ontvoering mee, terwijl andere deze fenomenen buiten beschouwing laten.[155]

Na een bezoek aan het land herhaalt het OHCHR in december 2024 dat gedwongen verdwijningen dagelijks in het hele land voorkwamen, onder uiteenlopende omstandigheden .[156]

De VN-delegatie concludeert op basis van haar missie:

> "Enforced disappearance spans all age groups and demographics, affecting children and adolescents, social leaders, migrants, journalists, demobilised combatants, and teachers, among others. Cases of forced recruitment, human trafficking, forced displacement and migration, as well as disappearances linked to social protests, are particularly alarming."[157]

Sinds de inwerkingtreding van het Vredesakkoord in 2016 tot en met juli 2026 documenteerde het ICRC in totaal 2.659 gevallen van vermiste personen gelinkt aan het gewapende conflict.[158] Voor 2025 werden 308 personen als vermist geregistreerd waarvan 226 burgers.[159] Tussen januari en juli 2026 registreerde het ICRC 99 verdwijningen die verband houden met het gewapende conflict, verspreid over veertien departementen. Onder de vermisten bevonden zich 36 kinderen en jongeren.[160]

4.1.2.2. Ontvoeringen

In de eerste dertig maanden van het presidentschap van Gustavo Petro waren gewapende groeperingen volgens een analyse van ACLED verantwoordelijk voor ten minste 625 ontvoeringen, wat

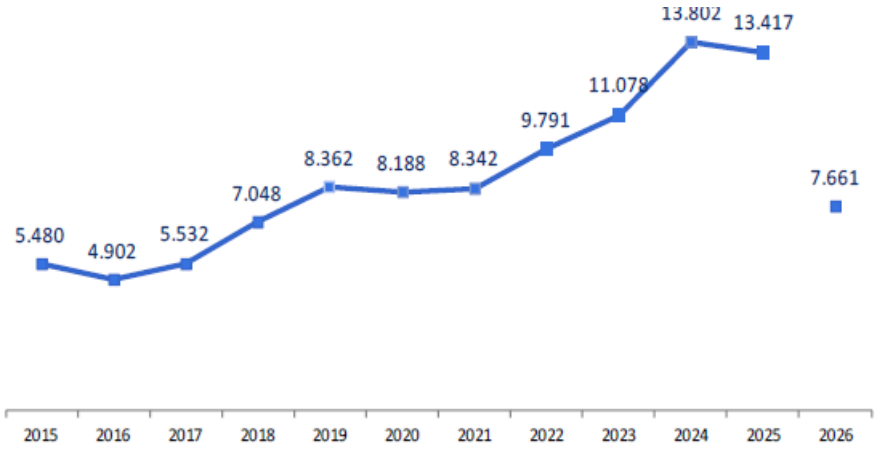
[152] El País, 28/04/2026, url
[153] Verdad Abierta, 18/04/2024, url
[154] InSight Crime, 30/04/2024, url
[155] El Espectador, 20/04/2021, url
[156] OHCHR, 05/12/2024, url
[157] OHCHR, 05/12/2024, url
[158] ICRC, 28/08/2026, url
[159] ICRC, 06/2026, url
[160] ICRC, 28/08/2026, url

neerkomt op een geschatte stijging van 122 % ten opzichte van de voorgaande periode. Volgens ACLED stond het ELN in voor bijna één op de vijf ontvoeringen, ondanks inspanningen van de overheid om een opschorting van deze praktijk te onderhandelen. Naast het eisen van losgeld of afpersingsbetalingen gebruikten gewapende groeperingen ontvoeringen ook als instrument van sociale controle, onder meer om vermeende collaborateurs van rivaliserende groepen te bestraffen. In sommige gevallen werden ontvoerde personen maandenlang vastgehouden terwijl de gewapende groepering een zogezegd intern onderzoek verrichtte; zij konden daarbij gedwongen worden om werkzaamheden voor de groepering uit te voeren.[161]

In 2025 werden op nationaal niveau 701 slachtoffers van ontvoering geregistreerd, waarvan het merendeel (ongeveer driekwart) het slachtoffer werd van afpersingsontvoering. Met dit cijfer lag het aantal ontvoeringen meer dan dubbel zo hoog als in 2024 (313 gevallen) en bereikte hiermee het hoogste niveau sinds 2007, volgens het ministerie van Defensie.[162] Het departement Cauca vertegenwoordigde ongeveer 40 % van het nationale totaal.[163]

4.1.3. Afpersing

Uit de cijfers van het ministerie van Defensie van juli 2026 blijkt een jaarlijkse stijging van afpersing sinds de ondertekening van het Vredesakkoord. De cijfers voor 2025 lagen opnieuw iets lager dan 2024, respectievelijk 13.417 tegenover 13.802 geregistreerde gevallen. [164] De cijfers voor het eerste kwartaal van 2026 laten opnieuw een stijging zien tegen dezelfde periode in 2025, hoewel de directeur van de Grupos de Acción Unificada por la Libertad Personal (GAULA, anti-afpersing en anti-ontvoeringseenheid) nuanceert: Volgens hem is de stijging te wijten aan de vele campagnes die de bevolking aanzetten tot het doen van een aangifte.[165]

Grafiek: Cijfers afpersing ministerie van Defensie[166]

[161] ACLED (Breda T.), 17/02/2025, url
[162] Observatorio de Derechos Humanos y Defensa Nacional, 07/2026, url
[163] CGN, 07/05/2026, url
[164] Observatorio de Derechos Humanos y Defensa Nacional, 07/2026, url
[165] El Tiempo, 21/04/2026, url
[166] Observatorio de Derechos Humanos y Defensa Nacional, 07/2026, url

In landelijke gebieden die worden gekenmerkt door de afwezigheid van staatsautoriteiten en de aanwezigheid van gewapende groeperingen, ging afpersing, volgens analisten van de Norwegian Refugee Council (NRC) in 2024 geïnterviewd tijdens de onderzoeksmissie van het OFPRA, gepaard met territoriale en sociale controle. Het voorbeeld van de gemeenschap van San José de Apartadó (departement Antioquia) liet zien hoe de Clan del Golfo/EGC afpersing gebruikte om zijn dominantie te consolideren, en niet uitsluitend om economische winst te behalen. De concurrentie tussen deze groeperingen dwong hen tot een versterkte controle over de bevolking en eigendommen, aldus NRC.[167] De gewapende groeperingen dwongen de inwoners tot het betalen van een belasting (*vacuna)*. Wanneer een gewapende groepering in een regio arriveerde, riep zij de lokale bevolking samen en legde hen de regels uit die moeten worden gevolgd voor de belastingbetaling. De betalingen moesten in de meerderheid van de gevallen in cash gebeuren.[168]

Nog steeds volgens het NRC in het OFPRA-rapport vond Afpersing ook steeds meer plaats in stedelijke gebieden, uitgevoerd door criminele bendes. Ze handelden vaak onder het mandaat van de gewapende groepen, zoals de Clan del Golfo/EGC of het ELN, in gebieden waar deze laatsten geen absolute controle hadden en waar ze hun illegale activiteiten deleederen aan lokale bendes.[169] Voor het innen van het afpersingsgeld deden de bendes voornamelijk een beroep op jonge (minderjarige) rekruten. Afpersing werd hier vaak gepresenteerd als een veiligheidsmaatregel, zogenaamdom te voorkomen dat de groep iemand berooft of vermoordt, of om bewoners te beschermen tegen aanvallen van een andere groep. Wanneer iemand een bedrijf opende, kon een criminele groep hen vragen om te betalen om hun veiligheid te garanderen, anders dreigden ze hen aan te vallen. Iedereen met een commerciële activiteit kon hiervan slachtoffer te worden, gaande van informele verkopers tot grote bedrijven.[170]

In oktober 2024 noteerden de onderzoekers van PARES een stijging van 20 % voor afpersing ten opzichte van het jaar voordien. De steden waar in 2024 de meeste klachten over afpersing werden geregistreerd waren Bogotá, Medellín, Barranquilla, Villavicencio en Cali. Het onderzoek van PARES naar afpersingszaken in stedelijke gebieden nuanceert wel dat een toename van het aantal afpersingszaken ook deels het gevolg kon zijn van een toename van het aantal meldingen. Dit als reactie op de vele campagnes van de autoriteiten om slachtoffers aan te moedigen klacht in te dienen.[171]

In het OFPRA-rapport wordt ook gesteld dat in steden zoals Cali, Medellín en Buenaventura de grenzen van de territoriale controle van georganiseerde misdaadgroepen vaak werden aangeduid met wat men *fronteras invisibles* (onzichtbare grenzen) noemt. Deze grenzen verschuiven regelmatig op zeer lokaal schaalniveau, afhankelijk van de evolutie van de territoriale controle van de gewapende actoren. De actoren die het gebied aan weerszijden van deze onzichtbare grenzen controleren, verbieden de bewoners om ze over te steken. Zo kunnen de bewoners van een gebied niet naar een ander gebied van de stad gaan, of zelfs niet naar een ander deel van dezelfde wijk, wanneer deze door een rivaliserende gewapende groep wordt gecontroleerd. Deze grenzen, die per definitie onzichtbaar zijn, zijn niet altijd duidelijk vastgesteld. De bewoners merken ze vaak op door veranderingen in de criminele praktijken van gewapende actoren te observeren, zeker in het kader van afpersing.[172]

Uit de gegevens die de onderzoekers van het OFPRA tijdens hun missie verzamelden blijkt dat het bedrag van de afpersing meestal werd bepaald in verhouding tot de economische activiteit van het slachtoffer. Meestal wisten de slachtoffers aan welke groepering ze moesten betalen. Het kwam wel voor dat sommige criminelen zich valselijk voordeden als behorende tot een van de gewapende

[167] OFPRA, 26/11/2024, p. 63, url
[168] OFPRA, 26/11/2024, p. 63, url
[169] OFPRA, 26/11/2024, p. 65, url
[170] OFPRA, 26/11/2024, p. 65, url
[171] PARES, 20/12/2024, url
[172] OFPRA, 26/11/2024, p. 56, url

groeperingen. Zo werd de naam van criminele groeperingen als Santanás en Tren de Aragua vaak valselijk genoemd in een poging om het slachtoffer te intimideren.[173]

De meest gebruikte afpersingsmethode was volgens een analyse van PARES begin 2024, via telefoongesprekken, directe betalingen, en sociale netwerken (14,3 %). De onderzoekers merken op dat 40 % van de afpersingen vanuit gevangenissen plaatsvond.[174] Het ministerie van Defensie spreekt voor 2026 eveneens van rond de 45 % afpersingen vanuit de gevangenis.[175] Bronnen in het OFPRA-rapport spreken hier zelfs van 70 à 80 % van de afpersingen. Meestal gebeurden dit soort afpersingen telefonisch waarbij de dader, verblijvende in de gevangenis, zich baseerde op gegevens verzameld door bronnen buiten de gevangenis, of via sociale media.[176]

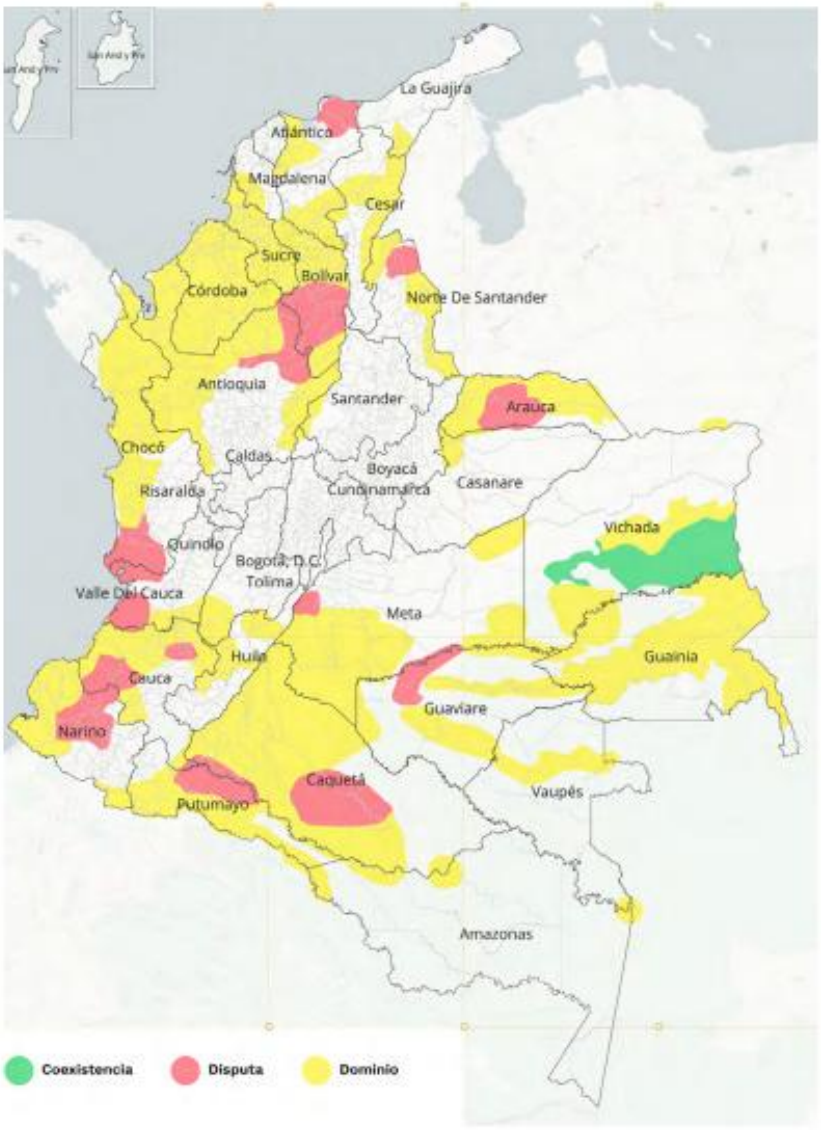
Een andere veelvoorkomende afpersingsmethode in Colombia is de *gota-a-gota* (druppel per druppel). *Gota-a-gota* is een veelgebruikte term voor illegale leningen of woekerleningen waarbij de geldschieters, voornamelijk gewapende groeperingen, leningen op korte termijn verstrekken met rentetarieven van ten minste 20 % per dag. Hun leners zijn meestal mensen die dringend geld nodig hebben omdat ze zijn uitgesloten van de legale kredietmarkt. Terugbetaling wordt gegarandeerd door geweld.[177]

4.1.4. Aanvallen door gewapende groeperingen en veiligheidstroepen

4.1.4.1. Aanvallen door gewapende groeperingen

De onderzoeksorganisatie FIP documenteerde in haar rapport van augustus 2026 dat het aantal gebieden met een gewapend conflict tussen de gewapende groeperingen onderling toenam van zeven in 2022 naar veertien in 2026. Voor 2025 registreerde de organisatie het hoogste aantal gewapende confrontaties tussen de groeperingen sinds 2016, namelijk 116, tevens een verhoging van 35 % sinds 2024. [178] Onderstaande kaart, gemaakt door de onderzoekers van FIP, toont aan in welke gebieden in 2026 conflicten tussen de groeperingen onderling plaatsvinden.[179]

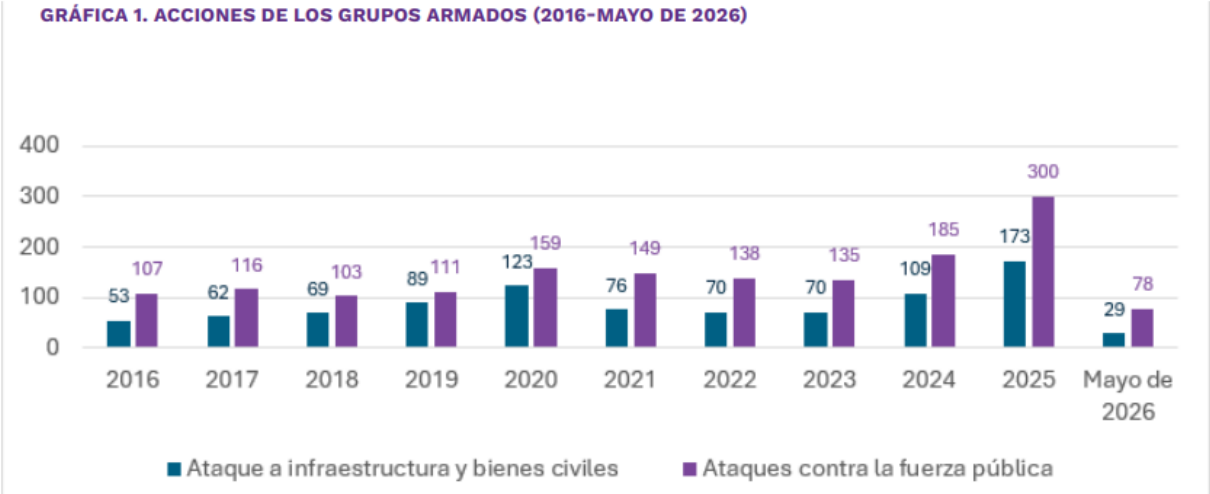
[173] OFPRA, 26/11/2024, p. 65, url
[174] PARES, 04/03/2025, url
[175] El Tiempo, 21/04/2026, url
[176] OFPRA, 26/11/2024, p. 65, url
[177] InSight Crime, 28/07/2023, url
[178] FIP, 08/2026, url
[179] FIP, 08/2026, url

Kaart: Zones van samenleven (groen), conflict (rood) en dominantie (geel) van de verschillende gewapende groeperingen.[180]

Daarnaast namen ook het aantal aanvallen tegen publieke infrastructuur en de veiligheidsdiensten toe onder het presidentschap van Petro. Voor 2025 werden 300 aanvallen tegen de veiligheidstroepen geregistreerd, het hoogste aantal sinds 2016. Bij deze aanvallen kwamen 174 leden van de veiligheidsdiensten om het leven en raakten 769 gewond. Het aantal omgekomen agenten was een stijging van 74 % tegenover het jaar voordien.[181]

[180] FIP, 08/2026, url
[181] FIP, 08/2026, url

Fuente: Base de acciones del conflicto de la FIP

Aanvallen tegen publieke infrastructuur en veiligheidstroepen.[182]

Tussen juli 2024 en juli 2025 vonden volgens de cijfers van OCHA 174 gewapende confrontaties plaats tussen de gewapende groeperingen onderling en 276 confrontaties met de staat. Voor de periode juli 2025 en juli 2026 werden 188 confrontaties tussen de groeperingen en 317 gevechten met de veiligheidstroepen geregistreerd. Tussen juli 2024 en juli 2025 pleegden de groeperingen 37 aanvallen op politieke en militaire infrastructuur. Voor dezelfde periode 2025-2026 klom dit aantal naar 98 aanvallen.[183]

Eind april 2026 pleegde het EMC 40 aanslagen in 22 gemeenten in Cauca, Valle del Cauca en Nariño . De dodelijkste aanslag vond plaats op 25 april 2026 in Cajibío (Cauca) waarbij 21 burgers om het leven kwamen. Dit was de ergste terroristische aanslag op burgers in Colombia in meer dan twintig jaar. Het EMC had een bom verstopt in afvoerbuizen van de weg en liet deze ontploffen toen tientallen chauffeurs vastzaten bij een illegale wegversperring.[184] Andere aanvallen in dezelfde 48 uur waren onder andere met explosieven geladen voertuigen die militaire installaties in Cali en Palmira troffen, drones met explosieven die een radarinstallatie van de burgerluchtvaart troffen in El Tambo en een politiebureau in Jamundi dat onder vuur werd genomen met geweren en explosieven.[185]

Op 31 augustus 2026 ontplofte een autobom voor het politiebureau van Los Patios (Cúcuta) in Norte de Santander. Hierbij kwam minstens één burger om het leven. Een maand eerder vond hier een identieke aanslag plaats, gericht tegen hetzelfde politiekorps. Hierbij raakten drie burgers en twaalf agenten gewond. Eind augustus 2026 stond de teller van het aantal aanslagen met explosieven – inclusief aanslagen met drones geladen met explosieven – sinds begin 2026 op minstens 204. Ongeveer vijftien van deze aanslagen vonden plaats tijdens de eerste weken van de ambtstermijn van de nieuwe president. El Tiempo schrijft de meeste aanslagen toe aan het EMC en het ELN. De autobom voor het politiebureau van Los Patios was volgens het leger eveneens het werk van het ELN.[186]

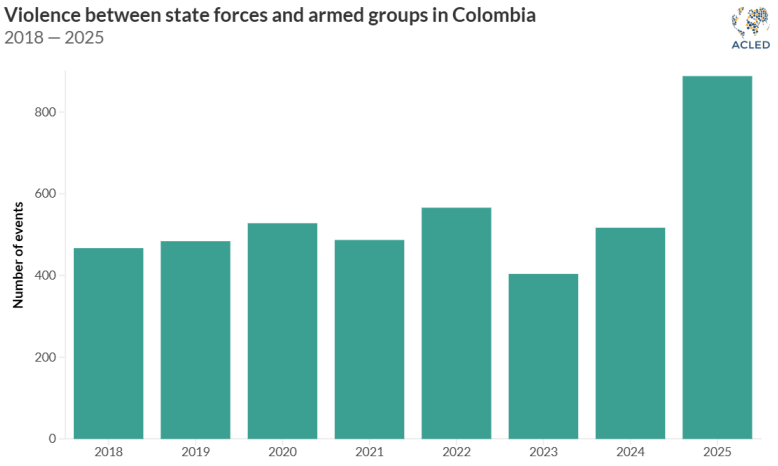
[182] FIP, 08/2026, url
[183] OCHA, 25/08/2026, url
[184] El Tiempo, 02/05/2026, url;
[185] ACLED, 12/08/2026, url
[186] El Tiempo, 01/09/2026, url

Volgens de onderzoekers van PARES was er tussen 2020 en 2026 een sterke stijging van het aantal terroristische daden[187], door de gewapende groeperingen. Het aantal geregistreerde terreurdaden steeg van een dieptepunt van 427 incidenten in 2020 naar een historisch hoogtepunt van 1.398 in 2025. De cijfers van de eerste helft van 2026 (842 incidenten tot juli) laten zien dat deze stijgende lijn zich doorzette. Daarnaast stellen de onderzoekers een verschuiving naar de stad vast: Waar het conflict voorheen grotendeels ruraal was, heeft zich een opmerkelijke migratie naar stedelijke centra voltrokken, aldus PARES. Het aantal stedelijke terreurdaden verdubbelde ruim (van 511 in 2018 naar 1.156 in 2025), terwijl het aantal rurale incidenten stabiel bleef.[188]

4.1.4.2. Bombardementen door het leger

Voorafgaand aan zijn presidentschap profileerde Gustavo Petro zich als een uitgesproken tegenstander van militaire bombardementen op kampen van gewapende groeperingen. In de tweede helft van zijn ambtstermijn wijzigde hij echter deze positie. In 2025 gaf hij opdracht tot meer dan een dozijn bombardementen, voornamelijk gericht tegen het Estado Mayor Central (EMC). Het zwaarste incident vond plaats in november 2025, waarbij bij een bombardement zeven minderjarige strijders om het leven kwamen.[189]

Sinds 2024 heeft de regering de militaire druk op gewapende groeperingen die weinig bereidheid tonen tot vredesonderhandelingen, met name het ELN en FARC-dissidenten opgevoerd. Deze beleidsverschuiving vertaalt zich in 2025 in een duidelijke toename van het aantal confrontaties tussen veiligheidstroepen en gewapende groeperingen. Volgens beschikbare gegevens steeg dit geweld met 72 % ten opzichte van 2024, tot bijna 890 geregistreerde incidenten in 2025.[190]

Grafiek: overzicht geweld ordetroepen - gewapende groeperingen[191]

De nieuwe Colombiaanse president, De La Espriella, kondigde aan het begin van zijn ambtstermijn een sterke intensivering van het gebruik van bombardementen tegen gewapende groeperingen aan. Tussen 9 en 31 augustus 2026 liet hij drie grootschalige luchtaanvallen uitvoeren. Het zwaarste

[187] elke gedraging of handeling die strafbaar is gesteld onder artikel 343 (terrorisme) en artikel 144 (daden van terrorisme) van het Colombiaanse Wetboek van Strafrecht (Código Penal). De data voor deze indicator zijn afkomstig van het Observatorio de Derechos Humanos y Defensa Nacional van het Colombiaanse Ministerie van Defensie.: PARES, 07/09/2026, pp.48-85, url
[188] PARES, 07/09/2026, pp.48-85, url
[189] El País, 19/11/2025, url
[190] ACLED, 13/01/2026, url
[191] ACLED, 13/01/2026, url

bombardement van die periode vond plaats in de nacht van 30 augustus in het departement Guaviare en was gericht tegen dissidenten onder leiding van alias Iván Mordisco. Daarbij kwamen twintig strijders om het leven, onder wie alias El Tigre, een naaste commandant binnen de structuur rond Mordisco. De president nam zich voor om in de beginfase van zijn mandaat een twaalftal grote bombardementen uit te voeren.[192] ACLED registreerde in augustus 2026 minstens 84 doden bij confrontaties tussen veiligheidstroepen en gewapende groeperingen. Daarmee werd augustus 2026 de dodelijkste maand voor dit type geweld sinds het begin van de ACLED-rapporteringen in 2018.[193]

4.1.5. Sociale controle/ gewapend bestuur

Een rapport van OHCHR toont aan hoe de gewapende groeperingen via de uitoefening van sociale controle de lokale bevolking onder controle probeerden te houden en aan hen te binden. Elk van de verschillende gewapende groeperingen paste deze tactiek toe in de door hun gecontroleerde gebieden. Hiervoor bestonden verschillende mechanismen. In sommige gebieden persten de groeperingen vooral geld af of controleerden ze de mobiliteit van de bevolking. Op andere plaatsen namen de groeperingen sommige functies van de staat over en regelden ze het gemeenschapsleven, namen ze beslissingen over familiekwesties of beslechtten ze lokale rechtszaken. Ook verplichten ze de lokale bevolking om hun legale gewassen, of activiteiten zoals visvangst of de jacht, te verlaten, ten voordele van het ontwikkelen van illegale activiteiten. Dit resulteerde vaak in dwangarbeid en verhooged de drempel voor de bevolking om de autoriteiten te contacteren.[194]

Nog steeds volgens het OHCHR-rapport hielden de diverse gewapende groeperingen zich daarnaast ook bezig met het opleggen van gedragsregels waarbij ze in sommige gevallen de uiting van een bepaalde seksuele oriëntatie verboden. Ook beperkten en controleerden ze de invoer en handel van voedsel en andere essentiële producten, dwongen ze de bevolking zich te identificeren en bepertken ze soms de communicatie met andere gemeenschappen.[195]

Vanwege de afwezigheid van de staatsinstellingen en het veiligheidsrisico dat plaatselijke bewoners liepen als ze misbruiken meldden, was er in deze gebieden een ernstige onderrapportage van dit soort gebeurtenissen, aldus het OHCHR.[196]

INDEPAZ argumenteert eind 2024 dat in Colombia de acties van de gewapende groeperingen ten aanzien van de lokale bewoners vaak omschreven worden als sociale controle, maar dat deze term de lading onvoldoende dekt. Volgens de organisatie kan men voor verschillende regio's in Colombia beter spreken van lokale dictaturen. Volgens INDEPAZ is deze omschrijving gerechtvaardigd omdat gewapende groeperingen in verschillende regio's, waar de staat weinig of geen aanwezigheid heeft, een vrijwel monopolie op het gezag uitoefenen. Ze controleeren hier alle aspecten van de rechtsgang, veiligheid en de lokale economie, leggen hun eigen regels op en bestraffen elke daad van ongehoorzaamheid. Ook gebruiken deze actoren systematisch geweld om hun dominantie te behouden door middel van bedreigingen, gerichte moordaanslagen, gedwongen ontheemding en bloedbaden. De bevolking heeft geen reële mogelijkheden om zich tegen deze regels te verzetten. Ze dicteren gedragscodes die het dagelijks leven reguleren, zoals welke activiteiten mogen worden ontplooid, welke sociale relaties en zelfs welke kleding- en gedragsregels, worden toegestaan. Ze verbieden activiteiten die zij in strijd achten met hun belangen, zoals samenwerking met de staat of rivaliserende groepen. De gewapende groeperingen beheren illegale economieën (drugshandel, illegale mijnbouw) en persen kooplieden en boeren af, waarbij ze *vacunas* (belastingen) opleggen. In sommige gevallen

[192] El Tiempo, 31/08/2026, url
[193] ACLED, 12/08/2026, url
[194] OHCHR, 26/07/2022, p. 10 url
[195] OHCHR, 26/07/2022, p. 10, url
[196] OHCHR, 26/07/2022, p. 10, url

monopoliseerden ze ook de toegang tot basishulpbronnen, zoals voedsel of brandstof. De gewapende groeperingen vervolgden en elimineerden elke vorm van oppositie, zoals gemeenschapsleiders, sociale activisten of mensenrechtenverdedigers. Tot slot legitimeedren ze hun acties door middel van propaganda waarbij ze zichzelf voorstelden als beschermers of beheerders van het gebied.[197]

Anno 2026 identificeert de FIP nog steeds zones met een hoge mate van gewapende hegemonie in onder meer de Pacifische regio van Nariño, Putumayo, Arauca, het noorden van Cauca, de regio Bajo Cauca in Antioquia en de Sierra Nevada de Santa Marta. In deze gebieden combineren gewapende groeperingen dwang, sociale controle en de selectieve levering van goederen en diensten om hun legitimiteit te versterken en de kosten van openlijk geweld te beperken.[198]

Een onderzoek van CORE van mei 2026 stelt dat alle gewapende groeperingen in Colombia voldoen aan de vier minimale criteria die de onderzoeksgroep hanteert als basis voor lokaal bestuur, met name het aanbieden van bescherming, het organiseren van rechtspraak, het opleggen van normen en het reguleren van economische activiteiten. Volgens de studie is de mate van bestuur door gewapende groeperingen in gecontroleerde gebieden toegenomen en neemt hij steeds ingrijpender vormen aan. In het bijzonder in het opleggen van gedragsnormen aan de burgerbevolking stelt CORE een duidelijke toename vast. Zo reguleren de Comandos de Frontera onder meer de werktijden en hebben ze *castigaderos* (strafplaatsen) ingericht in het grensgebied met Peru, waar ze personen onderbrengen die de regels hebben overtreden. Ook het EMC beschikt, volgens deze bron, in Nariño over een strafplaatsen voor personen die hun interne regels niet naleven.[199]

De regulering en het onderhoud van de lokale economie vormen anno 2026 eveneens een structureel onderdeel van gewapend bestuur. Volgens CORE gaat afpersing in veel gevallen gepaard met een impliciet sociaal contract, waarbij de afgeperste bevolking in ruil enige mate van bescherming verwacht, hetzij voor economische activiteiten, hetzij tegen externe dreigingen. Tegelijkertijd benadrukt het onderzoek dat gewapende groeperingen deze beschermingsbelofte niet consequent nakomen. In verschillende regio's geven gemeenschappen aan dat de omvang van de afpersing zodanig is toegenomen dat zij nauwelijks nog economisch kunnen overleven. Daarnaast wordt sinds 2022 een stijging vastgesteld in de verplichting om te betalen voor, of mee te werken aan, de aanleg en het onderhoud van lokale infrastructuur, waaronder wegen.[200]

Wat de rechtspraak betreft, laten de groeperingen anno 2026 de eerste lijn van conflictoplossing vaak over aan lokale buurtcomités zoals de Juntas de Acción Comunal (JAC) (zie hoofdstuk 4.2.1), en treden zij zelf op als hoogste instantie wanneer deze organen er niet uitkomen. Ook de zogenaamde *cedulación* (het uitreiken van identiteitsbewijzen) is sterk toegenomen. Zowel het EMBF, het EMC, de CN-EB en het ELN eisen in verschillende territoria dat bewoners een aparte *cédula* (identiteitskaart) van de groepering hebben om zich vrij te kunnen bewegen. In Argelia (Cauca) verklaarde een inwoner aan de onderzoekers van CORE zelfs drie identiteitsbewijzen te hebben: de officiële, die van het EMC en die van de CN-EB.[201]

Een bijkomende vorm van controle door gewapende groeperingen die tijdens de onderzoeksperiode verder is toegenomen, is de zogenaamde *asonadas* (rellen tegen veiligheidstroepen). Hierbij fungeren grote groepen burgers als menselijk schild om te verhinderen dat het leger een gebied betreedt, of worden militairen omsingeld wanneer zij een operatie proberen uit te voeren. ICG documenteerde dit fenomeen voor het eerst in 2020, in de context van een campagne voor gedwongen coca-uitroeiing onder de regering-Duque, waarbij gemeenschappen de politie en het leger blokkeerden. Anno 2026 is

[197] INDEPAZ (Perafán L.), 01/12/2024, url
[198] FIP, 06/2026, url
[199] CORE, 05/2026, pp. 45-50, url
[200] CORE, 05/2026, pp. 45-50, url
[201] CORE, 05/2026, pp. 45-50, url

het gebruik van *asonadas* als strategie om militaire operaties te hinderen wijdverspreid. ICG registreerde tussen 2022 en juli 2026 minstens 92 incidenten.[202]

Ook de FIP waarschuwt in een rapport van juni 2026 dat de sociale controle door gewapende groeperingen verder toeneemt. De onderzoekers stellen dat gewapende actoren in de periode 2025–2026 in toenemende mate niet langer uitsluitend inzetten op controle over strategische corridors of illegale economieën, maar ook op de consolidatie van vormen van crimineel bestuur in de door hen beïnvloede gebieden. Dit uit zich onder meer in de regulering van mobiliteit, het opleggen van gedragsregels, het bemiddelen in lokale conflicten, het uitoefenen van controle over sociale organisaties en het beïnvloeden van lokale politieke en bestuurlijke dynamieken. Daarnaast waarschuwt het rapport voor een groeiende invloed van gewapende groeperingen op lokale instellingen, evenals voor verwevenheden tussen illegale actoren, corruptie en de legale economie.[203]

4.1.6. Rekrutering minderjarigen

Er bestaat geen eenduidig totaaloverzicht van gemelde gevallen van kinderrekrutering in Colombia, noch van het aantal kinderen dat uit gewapende groeperingen werd bevrijd of vrijgelaten. Een analyse van HRW van augustus 2026, gebaseerd op gegevens uit zeven bronnen waaronder de VN, de Defensoría del Pueblo, het Openbaar Ministerie en het ministerie van Defensie, wijst er evenwel op dat het aantal gemelde gevallen van kinderrekrutering sinds 2023 aanzienlijk is toegenomen.[204] In 2024 registreerde de Defensoría del Pueblo 625 gevallen van rekrutering. De instelling waarschuwde daarbij voor aanzienlijke onderrapportering, die onder meer wordt toegeschreven aan angst voor represailles, stigmatisering en de normalisering van bepaalde vormen van geweld.[205]

De rekrutering van kinderen is geografisch geconcentreerd in specifieke delen van het land. Volgens de Defensoría del Pueblo vond tussen 2021 en 2025 ongeveer 70 % van de geregistreerde gevallen plaats in drie van de 32 departementen van Colombia: Cauca (57 %), Norte de Santander (6,9 %) en Antioquia (6,5 %). Armoede was een belangrijke drijfveer en verhoogde het risico op rekrutering. HRW documenteerde dat zeventien van de twintig gemeenten met de hoogste rekruteringscijfers een landelijke bevolking kenden, met multidimensionale armoedecijfers die drie keer hoger waren dan in de meer stedelijke gebieden.[206] Kinderen met een etnische minderheidsachtergrond waren de voornaamste doelgroep. Volgens statistieken van de Defensoría del Pueblo was 45 % van de slachtoffers van rekrutering afkomstig uit inheemse gemeenschappen, terwijl 9 % Afro-Colombiaans was.[207]

Tussen 1 januari en 30 juni 2026 registreerde de Defensoría del Pueblo 74 gevallen van gedwongen rekrutering van kinderen en adolescenten. Volgens de Defensoría waren 65 % van de rekruteringen jongens en 35 % meisjes. Wat betreft etniciteit behoorde 28 % van de minderjarigen tot de inheemse bevolking en 12 % tot de Afro-Colombianen. De overige 60 % identificeerde zich niet met een etnische groep. Het EMC was in deze periode met 28 % van de geregistreerde gevallen verantwoordelijk voor de meeste rekruteringen, gevolgd door andere dissidente FARC-groeperingen en het ELN. De meeste rekruteringen vonden plaats in de departementen Cauca en Norte de Santander. Deze cijfers van 2026 zijn een sterke daling ten opzichte van 2025, toen over een heel jaar 419 gevallen van gedwongen rekrutering van minderjarigen werden vastgesteld. Volgens de Defensoría del Pueblo moeten ze niet noodzakelijk worden geïnterpreteerd als een daadwerkelijke daling van het fenomeen, aangezien veel

[202] ICG, 07/08/2026, url
[203] FIP, 06/2026, url
[204] HRW, 08/2026, url
[205] El Espectador, 18/11/2025, url
[206] HRW, 08/2026, url
[207] El Tiempo, 22/11/2025., url

families geen aangifte durven te doen. De organisatie benadrukt bovendien dat er gevallen zijn van meisjes, jongens en adolescenten die omkomen tijdens vijandelijkheden of militaire operaties zonder dat zij vooraf geregistreerd stonden als slachtoffers van rekrutering.[208]

Over de manier van rekrutering stelt HRW dat dit anno 2026 meestal via sociale media verloopt, of tijdens school- of gemeenschapsactiviteiten. De groeperingen contacteren de kinderen en verleiden hen met de belofte van sociaal prestige, macht en geld. Waar in eerdere decennia de FARC, het ELN en de AUC een combinatie van overtuiging en dwang gebruikten bij de rekrutering, maken gewapende groeperingen de laatste jaren voornamelijk gebruik van beloftes van geld, prestige en toegang tot motorfietsen, wapens, voedsel en mobiele telefoons om kinderen te rekruteren.[209]

Na rekrutering worden de kinderen vaak naar speciale trainingskampen gezonden waar ze leren omgaan met wapens en, zoals blijkt uit verschillende interviews door HRW, blootstaan aan indoctrinatie. Sommige gewapende groeperingen verplaatsen de kinderen die zij rekruteren ook bewust naar andere delen van Colombia. Dit om hen te isoleren, familie- en gemeenschapsbanden te verbreken en ontsnapping te bemoeilijken, terwijl hun economische afhankelijkheid van de gewapende groepering wordt vergroot.[210]

Volgens IGC zijn de rollen die kinderen binnen gewapende groepen vervullen divers en hangen ze telkens af van de groep, de leeftijd en het geslacht van het kind, evenals van de regio. Volgens bronnen gecontacteerd door HRW omvatten deze activiteiten onder meer het verzamelen van inlichtingen, optreden als koerier, het verlenen van medische zorg, deelname aan gevechten en het hanteren van wapens, drones en explosieven, evenals het bewaken van gijzelaars, betrokkenheid bij drugshandel en het fungeren als lijfwachten voor commandanten.[211] In sommige gevallen worden kinderen zonder enige training naar gevechtssituaties gestuurd. Volgens een verklaring van de minister van Defensie eind 2025 is 37 % van de strijders van het EMC minderjarig. ICG beschrijft in haar onderzoek naar gedwongen rekrutering van minderjarigen hoe het EMC de jonge rekruten opstelt in een zogenoemde gordijnformatie, waarbij de kinderen de waardevolle getrainde strijders omringen en beschermen. Hierdoor zijn zij steeds de eerste slachtoffers in de strijd. Om dezelfde reden worden kinderen ook vaak ingezet als de lijfwachten van de hoge commandanten.[212]

In het HRW-rapport staat ook nog dat kinderen ook hoe ze bewapende drones moeten gebruiken. De gewapende groepen presenteren deze activiteit eerder als een spel dan als deelname aan gewapend conflict. Volgens humanitaire werkers en gemeenschapsleiders wijzen gewapende groepen kinderen aanvankelijk laagdrempelige, weinig zichtbare rollen toe, zoals koerier-, informanten- en boodschappersrollen. Dergelijke functies worden regelmatig gepresenteerd als kansen in plaats van als rekrutering. Kinderen krijgen hierbij vaak geschenken, voedsel of kleine betalingen, waardoor hun band met en afhankelijkheid van de gewapende groep wordt versterkt. Kinderen en adolescenten, vooral jongens, worden ook ingezet voor activiteiten zoals kleinschalige drugshandel, huurmoorden en afpersing. Een bekend geval is de moord op senator en presidentskandidaat Miguel Uribe Turbay, die volgens aanklagers werd neergeschoten door een vijftienjarige jongen in opdracht van een dissidente FARC-groepering. Daarnaast worden meisjes vaak ingezet voor huishoudelijke taken, zoals koken, en door gewapende groeperingen getraind om andere kinderen te benaderen en hen te overtuigen zich bij de groep aan te sluiten. Volgens kinderbeschermingsfunctionarissen, geciteerd in

[208] El Espectador, 31/07/2026, url
[209] HRW, 08/2026, url
[210] HRW, 08/2026, url
[211] HRW, 08/2026, url
[212] ICG, 12/02/2026, url

het HRW-rapport, maken leden van gewapende groeperingen zich daarnaast regelmatig schuldig aan seksueel geweld tegen minderjarigen. [213]

De manieren waarop gerekruteerde kinderen gewapende groeperingen verlaten, verschillen. Bronnen geïnterviewd door HRW beschrijven gevallen waarin kinderen ontsnappen, worden vrijgelaten via onderhandelingen onder leiding van hun gemeenschappen, of worden gered door gemeenschapsorganisaties, *Indigenous Guards* (inheemse wachters) en, in sommige gevallen, het Colombiaanse leger. Sommige kinderen geven zich tijdens gevechten tussen gewapende groeperingen en het leger over aan de autoriteiten. Gewapende groeperingen bestraffen kinderen die proberen te ontsnappen vaak zeer zwaar. Volgens bronnen geïnterviewd door HRW in Cauca organiseren het EMC en het ELN in dat geval een oorlogsraad om kinderen die proberen te ontsnappen te berechten en te executeren.[214] Ook ICG wijst in haar onderzoek op het risico dat kinderen na hun ontsnapping lopen. In de dagen en maanden direct na hun vlucht lopen deze kinderen – en in veel gevallen ook hun familieleden – een acuut risico om vermoord te worden, aldus ICG. Geredde ex-rekruten riskeren het doelwit te worden van rivaliserende gewapende organisaties, die hen ervan beschuldigen partijdig te zijn ten opzichte van een bepaalde partij in het conflict. Kinderen die aanvankelijk door het leger werden gered of vastgehouden, zijn ook het doelwit van gewapende groeperingen die hen ervan beschuldigen informatie aan de autoriteiten te hebben doorgespeeld.[215]

Het systeem van de autoriteiten voor de opvang en re-integratie van kindsoldaten leidt volgens HRW tot ongelijke situaties. Het ondersteunt kinderen die zijn gerekruteerd door gewapende groeperingen die als partijen in het gewapende conflict worden beschouwd, door hen als slachtoffers te erkennen en hen op te nemen in een gespecialiseerd re-integratieprogramma. Kinderen die zijn gerekruteerd of ingezet door gewapende groeperingen die als criminele organisaties worden beschouwd en niet als partijen in het gewapende conflict, worden echter niet als slachtoffers erkend en lopen daardoor een grotere kans op vervolging. Het systeem ondervindt bovendien moeilijkheden bij het bieden van passende zorg aan inheemse kinderen en aan slachtoffers van seksueel geweld, aldus HRW.[216]

Verder schrijft HRW nog dat de inspanningen van de overheid om gerekruteerde kinderen op te sporen en te redden zeer beperkt zijn. Dit betekent dat deze verantwoordelijkheid vaak bij families, gemeenschapsleiders en andere lokale maatschappelijke actoren terechtkomt. Bij gebrek aan een specifiek mechanisme om te reageren op kinderrekrutering moeten kinderen die vermoedelijk zijn gerekruteerd als vermist worden gemeld. Wanneer dat gebeurt, activeert een aanklager of rechter een institutioneel mechanisme dat bekendstaat als het Urgent Search Mechanism en geeft hij de politie en andere autoriteiten de opdracht om het vermiste kind onmiddellijk op te sporen. Een procureur-generaal meldde echter aan HRW dat dit mechanisme sinds 2016 nog maar zelden is geactiveerd. Een ander mechanisme om gerekruteerde kinderen op te sporen is het nationale Pink Alert-systeem. Dit systeem werd in 2023 opgericht en gebruikt media- en telecommunicatiediensten om de bevolking te waarschuwen over een vermist persoon. Het stelt ook lokale zoekteams samen, geleid door de politie en met deelname van het Openbaar Ministerie, lokale autoriteiten en anderen. Volgens verschillende geïnterviewden door HRW zijn de bestaande mechanismen echter onvoldoende om gerekruteerde kinderen te lokaliseren en te redden, omdat ze niet zijn afgestemd op de specifieke kenmerken van rekrutering in landelijke gebieden en inheemse en plattelandsgemeenschappen.[217]

Minderjarige strijders komen ook soms om tijdens bombardementen van de autoriteiten op kampen van de gewapende groeperingen. Bij een bombardement in november 2025 kwamen zeven minderjarigen om in Guaviare. De maanden voordien kwamen acht minderjarigen om bij andere

[213] HRW, 08/2026, url
[214] HRW, 08/2026, url
[215] ICG, 12/02/2026, url
[216] HRW, 08/2026, url
[217] HRW, 08/2026, url

bombardementen.[218] Bij een bombardement op bevel van de nieuwe president Espriella eind augustus 2026 in Guaviare kwamen drie minderjarige strijders om het leven.[219]

4.1.7. Ontheemding en confinement

4.1.7.1. Ontheemding

De VN-organisatie OCHA meldt in haar rapport over de humanitaire situatie dat ze tussen januari en november 2025 het hoogste aantal gevallen van massale ontheemding[220] registreerde sinds het begin van haar rapportering, achttien jaar geleden. In 2025 werden meer dan 88.100 personen slachtoffer van collectieve ontheemding, een stijging van 69 % ten opzichte van 2024. Daarnaast raakten meer dan 103.150 personen individueel ontheemd.[221]

Voor de periode 1 januari 2025 tot 1 september 2026 telde OCHA 236 incidenten die leidden tot massale ontheemding, met 127.183 slachtoffers. Ook telde de organisatie voor deze periode 73 incidenten die leidden tot individuele ontheemding.[222]

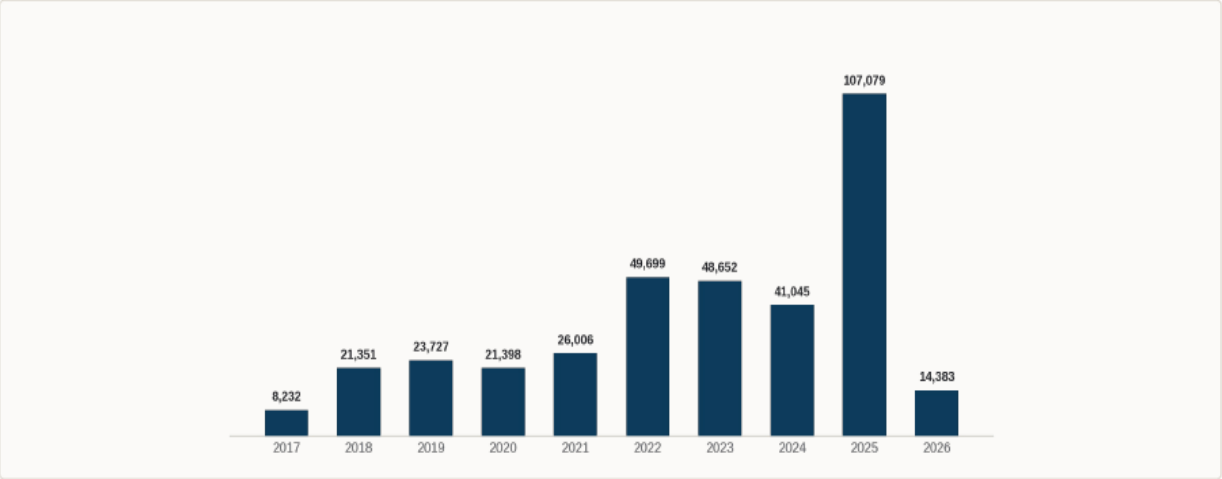

Gráfico 7. *Personas desplazadas por hechos asociados al conflicto armado (2017–2026). *Cifras de 2026 a corte de junio.*

Grafiek: cijfers ontheemding 2017-juni 2026[223]

De sterke toename van de cijfers van ontheemding in 2025 was in belangrijke mate toe te schrijven aan de intensivering van de gevechten in de subregio Catatumbo (zie Hoofdstuk 5.2.). Daar leidde de escalatie van confrontaties tussen het ELN en FARC-dissidenten over territoriale controle tot een van

[218] El Espectador, 31/07/2026, url
[219] El Tiempo, 30/08/2026, url
[220] Article 12 of Decree 2569 of 2000 defines massive displacement as a simultaneous event affecting ten or more households or fifty or more people. A household is defined as a group of people, related or not, living under the same roof, sharing meals, and having been affected by forced displacement related to violence. Individual displacement in Colombia is defined as an incident involving fewer than ten households or 50 people. While Colombian law lacks a specific definition, UARIV records numerous isolated displacement cases. In: ACAPS, 02/12/2024, url
[221] OCHA, 26/11/2025, url
[222] OCHA, 04/09/2026, url
[223] INDEPAZ, 07/08/2026, url

de grootste collectieve ontheemding sinds de ondertekening van het Vredesakkoord, aldus INDEPAZ.[224]

4.1.7.2. *Confinement* (algemene lockdown)[225]

OCHA rapporteert dat tussen januari en november 2025 meer dan een miljoen mensen getroffen werden door *confinement* (algemene lockdowns) en mobiliteitsbeperkingen, waarmee het totale aantal voor 2024 verdrievoudigd is. Dit kwam voornamelijk door de toename van gewapende aanvallen en territoriale controle door niet-statelijke gewapende groepen. Ook werden voor deze periode 180 incidenten tegen humanitaire organisaties en 365 aanvallen op gezondheidspersoneel geregistreerd.[226] Voor de eerste helft van 2026 documenteert het Bureau van de Ombudsman 44 lockdowns die de mobiliteit van 64.787 mensen beperkten. Deze vonden voornamelijk plaats in Putumayo, Caquetá, Chocó en Cauca.[227]

4.1.7.3. Beschermingsmaatregelen

In Colombia worden de rechten van ontheemden beschermd onder Wet 387 van 1997 (Wet op Interne Ontheemding) en Wet 1448 van 2011 (Slachtoffer- en grondrestitutiewet). Deze wetten vormen het kader voor humanitaire noodhulp, toegang tot basisvoorzieningen, waaronder gezondheid, onderwijs, huisvesting en inkomensgeneratie. Het kader is bijgewerkt om de aangifteperiode te verlengen tot vijf jaar en om toegang tot hulp in alle gemeenten te garanderen zonder herregistratie. Het stelt ook maximale termijnen vast voor de levering van noodhulp en administratieve procedures.[228] De regering heeft tevens een departement bevoegd voor de rechten van slachtoffers van het gewapend conflict, de Unidad para la Atencion y Reparacion Integral a las Victimas (UARIV, Victims Unit) (), en een register van slachtoffers, het Registro Único de Víctimas (RUV), opgericht.[229] Het RUV houdt het aantal slachtoffers van het conflict bij. Die cijfers omvatten het totale aantal ontheemden sinds 1985.[230] UARIV werd gecreëerd om de integratie van slachtoffers van het gewapend conflict en hun bijstand en vergoedingen te regelen. Slachtoffers van gevechten, aanvallen, bedreigingen, seksueel geweld, gedwongen onteigening en ontheemding, familieleden van verdwenen of gedode personen, slachtoffers van landmijnen, ontvoering en marteling komen allen in aanmerking voor registratie in het slachtofferregister.[231] Dit geldt eveneens voor de huidige slachtoffers van het conflict. Het Grondwettelijk Hof verlengde begin 2020 het bestaan van Wet 1448 voor de komende tien jaar.[232] In 2021 werd het budget voor de uitvoering ervan verhoogd.[233]

Hoewel het juridische kader uitgebreide bepalingen biedt voor zowel collectieve als individuele ontheemding, brengt de uitvoering ervan aanzienlijke uitdagingen met zich mee. Zo beschermt de

[224] INDEPAZ, 07/08/2026, url
[225] "Opsluiting houdt in dat de mobiliteit van een bevolking en de toegang tot ten minste drie basisdiensten of goederen (zoals voedsel, onderwijs, gezondheid, water en sanitaire voorzieningen, en levensonderhoud) voor minimaal een week wordt beperkt, voortkomend uit de militaire, economische, politieke, culturele en sociale controle van niet-statelijke gewapende groepen in de context van interne gewapende conflicten en gewapend geweld. Situaties die resulteren in mobiliteitsbeperkingen van minder dan een week worden beschouwd als vallend binnen de reikwijdte van mobiliteitsbeperkingen, waarmee ze worden onderscheiden van langdurigere opsluitingen" [vertaling]: OCHA, 03/03/2021, url
[226] OCHA, 26/11/2025, url
[227] Defensoría del Pueblo, 23/07/2026, url
[228] ACAPS, 02/12/2024, url
[229] GIGA (Deacon H., Görgens M.), 06/2019, url
[230] IDMC, 05/2019, url
[231] UARIV, s.d., url
[232] El Universal, 20/04/2020, url
[233] OHCHR, 10/02/2021, url

Colombiaanse wetgeving *internally displaced persons* (IDP's, binnenlands ontheemden), maar schiet de hulp van subnationale overheidsinstanties en humanitaire organisaties tekort om de omvang van de ontheemding in het hele land aan te pakken. De ngo ACAPS die analyses uitvoert van de humanitaire situatie, bestudeerde voor haar rapport van december 2024 over interne ontheemding de situatie in Bogotá, Buenaventura, Florencia, en Ocaña. In elk van de bestudeerde gebieden hadden ontheemden te maken met onvoldoende diensten. Individuele ontheemding miste vaak de zichtbaarheid en schaal die nodig waren om robuuste institutionele reacties uit te lokken. Volgens ACAPS zijn deze wetten voornamelijk ontworpen om massale ontheemding aan te pakken, en houden ze vaak geen rekening met de genuanceerde en minder zichtbare uitdagingen waarmee individueel ontheemden worden geconfronteerd. Individueel ontheemden lopen een verhoogd risico op onvervulde basisbehoeften omdat ze minder waarschijnlijk hulp ontvangen in vergelijking met gevallen van massale ontheemding, aldus ACAPS.[234]

4.1.8. Mijnen en drones

Dronetechnologie verspreidt zich snel. ACLED registreerde sinds 2018 in de regio Latijns-Amerika ongeveer 670 incidenten met bewapende drones, maar meer dan 72 % van deze incidenten vond plaats tussen 1 januari 2025 en 21 augustus 2026. Op het moment van schrijven van deze COI Focus is Colombia hierbij het epicentrum van de droneoorlogvoering, waar het gebruik van bewapende drones zich het snelst verspreidt: 97 van de 182 gemeenten waar ACLED incidenten met bewapende drones registreerde liggen in Colombia, voornamelijk geconcentreerd in Cauca, maar met een sterke verspreiding in Norte de Santander, Antioquia, Chocó, Nariño en Bolívar. De meeste van deze incidenten vonden plaats in plattelandsdorpen in de buurt van coca-enclaves of drugssmokkelroutes.[235]

Anno 2026 gebruiken gewapende groeperingen vaak commerciële drones die op ambachtelijke wijze zijn aangepast om objecten en explosieven te vervoeren, wat hun precisie en dodelijkheid beperkt. Maar volgens de analyse van ACLED gebruiken in Colombia de gewapende groeperingen zoals het ELN en de dissidenten van de FARC drones met nachtzichtcamera's en drones met glasvezelkabels die bestand zijn tegen radiofrequentiestoringen. Deze drones worden ingezet in de loopgravenoorlog tussen Rusland en Oekraïne. Sommige Colombianen namen immers tijdelijk deel aan de oorlog aan Oekraïense zijde, waar ze dronetactieken leerden die ze vervolgens in Colombia toepasten. De gewapende groeperingen zetten anno 2026 eveneens eigen productiecentra op voor de productie van explosieven en het aanpassen van drones.[236]

ACLED verwacht dat het gebruik van met explosieven beladen drones door gewapende groeperingen onder de regering-De la Espriella aanzienlijk zal toenemen. Als reactie op de intensivering van militaire operaties door de nieuwe regering in augustus 2026 (zie hoofdstuk 2.3) werd reeds een duidelijke stijging vastgesteld in het aantal droneaanvallen. Tijdens de eerste drie weken van het presidentschap van De la Espriella registreerde ACLED 30 droneaanvallen, voornamelijk gericht tegen veiligheidstroepen. Dit aantal lag meer dan vier keer hoger dan in de drie weken voorafgaand aan de machtswissel. De incidenten concentreerden zich in het bijzonder in de departementen Cauca en Norte de Santander.[237]

[234] ACAPS, 02/12/2024, url
[235] ACLED, 27/08/2026, url
[236] ACLED, 27/08/2026, url
[237] ACLED, 12/08/2026, url

ICRC meldt voor 2025 dat 965 mensen gewond raakten of omkwamen door explosieven. Van dit aantal werden er 198 getroffen door antipersoneelsmijnen, onder wie 75 burgers. Dit was een lichte daling ten opzichte van 2024.[238]

4.2. Geweld tegen specifieke profielen

4.2.1. Sociale leiders en mensenrechtenverdedigers

Het EUAA-rapport van december 2022 merkt op dat verschillende organisaties, verschillende definities van de term sociale leider hanteren. Deze is nauw verbonden met de term mensenrechtenverdediger en wordt vaak door elkaar gebruikt in de Colombiaanse context. Er bestaat geen uniforme definitie waardoor het aantal sociale leiders in het land ook sterk varieert, al naargelang de gebruikte definitie. Het Colombiaanse middenveld lijkt vooral te vertrouwen op de erkenning door de lokale gemeenschap zelf om te beslissen of iemand als sociaal leider wordt gezien. De Juntas de Acción Comunal (JAC, gemeenschapsactiecomités) zijn het belangrijkste politieke participatieorgaan op lokaal niveau. Ze bestaan uit lokale bewoners die de gemeenschap organiseren en als tussenpersoon met de staat fungeren. Leden van de JAC maken een groot deel uit van de slachtoffers binnen de categorie sociale leiders.[239] In een e-mail aan de Noorse dienst voor landeninformatie Landinfo in juni 2025 verduidelijkt de ICG dat het lidmaatschap van een JAC niet automatisch betekent dat iemand als sociale leider wordt beschouwd of risico loopt op problemen met gewapende groeperingen. Doorgaans staan de voorzitter en de vicevoorzitter het meest in de belangstelling en trekken zij bijgevolg sneller de aandacht van gewapende groeperingen. Dit onderscheid is echter niet absoluut: ook gewone leden van een JAC kunnen problemen ondervinden met gewapende groeperingen, afhankelijk van hun individuele activiteiten.[240]

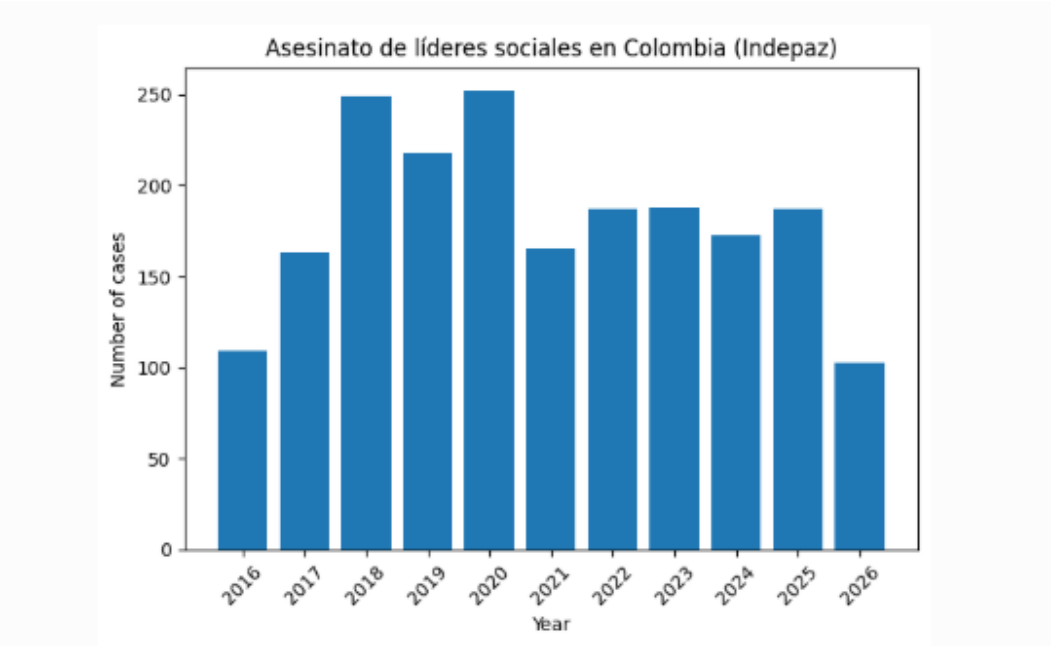
Elizabeth Dickinson van ICG definieert in een podcast op de website Colombia Calling een sociale leider als iemand die opkomt voor zaken in zijn gemeenschap. Hierbij kan het gaan om zaken als toegang tot drinkbaar water, het oproepen tot steun voor het vredesakkoord of verzet tegen rekrutering van kinderen door gewapende groeperingen.[241] Het gaat hier vaak om gemeenschapsleiders of vertegenwoordigers van de inheemse en Afro-gemeenschappen. Deze personen komen omwille van hun mening snel in conflict met de gewapende groeperingen en/of met de grootgrondbezitters. Gewapende groeperingen en soms grootgrondbezitters gebruiken *sicarios* (huurmoordenaars) om de sociale leider te vermoorden. Soms wordt de *sicario* geïdentificeerd, maar niet de opdrachtgever wat het onderzoek naar deze moorden bemoeilijkt. De overheid lost dergelijke moorden zelden op wat tot een zeer hoge mate van straffeloosheid leidt Als oplossing ziet Dickinson vooral een sterkere en uitgebreidere rol van de rechterlijke macht. Meer militaire aanwezigheid zien de dorpelingen immers meestal als een bijkomend risico, omdat de gewapende groeperingen hen dan kunnen beschouwen als medestanders van de militairen.[242]

In een rapport van 19 maart 2026 beschrijft het OHCHR de ernstige risico's waarmee mensenrechtenverdedigers in Colombia worden geconfronteerd. Het stelt dat Colombia een van de dodelijkste landen ter wereld blijft voor deze groep. Volgens het rapport werden tussen 2016 en 2025 in totaal 972 mensenrechtenverdedigers gedood, waarbij meer dan 70 % van de daders tot gewapende niet-statelijke actoren behoorden. Hoewel het OHCHR de inspanningen van de Colombiaanse autoriteiten om het probleem aan te pakken erkent, wijst het eveneens op structurele tekortkomingen,

[238] ICRC, 12/05/2026, url
[239] EUAA, 14/12/2022, p. 101, url
[240] Landinfo, 08/2026, url
[241] Colombia Calling with Richard McColl [audio], 03/2020, url
[242] Colombia Calling with Richard McColl [audio], 03/2020, url

waaronder zwakke en overbelaste overheidsinstellingen, een hoge mate van straffeloosheid en corruptie, die het voortduren van het geweld in de hand werken.[243]

In 2024 registreerde INDEPAZ 173 moorden op sociale leiders, in 2025 ging het om 187 moorden en van januari 2026 tot 1 september 2026 werden 103 moorden opgetekend.[244] Ten opzichte van de periode vlak vóór het aantreden van Gustavo Petro in 2022 is er anno 2026 sprake van een daling van deze aantallen. Volgens INDEPAZ weerspiegelt deze afname echter geen structurele verandering van het fenomeen. De evolutie van de indicator wijst erop dat het geweld tegen sociale leiders in hoofdzaak wordt bepaald door territoriale dynamieken van gewapende controle. Het Paz Total-beleidsplan heeft volgens INDEPAZ in 2026 niet geleid tot een duurzame daling van het aantal moorden op nationaal niveau. De departementen Cauca en Antioquia registreerden tussen 2016 en 2026 de hoogste aantallen moorden op sociale leiders.[245]

Grafiek: moorden op sociale leiders, cijfers INDEPAZ (2016-09/2026)[246]

[243] UNSC, 04/2026, url
[244] INDEPAZ, 07/09/2026, url
[245] INDEPAZ, 07/08/2026, url
[246] INDEPAZ, 07/09/2026, url

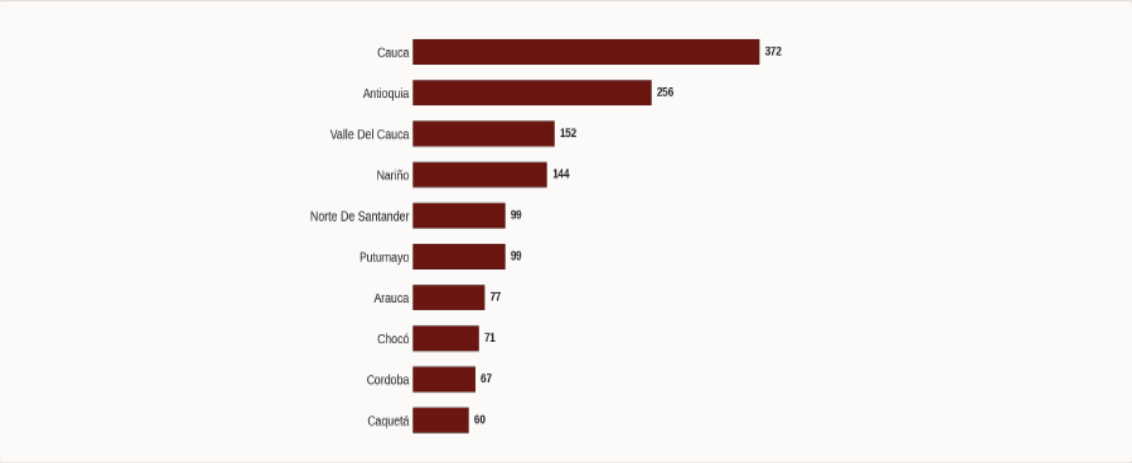

Gráfico 1. *Asesinatos de líderes sociales y personas defensoras de DDHH por departamento, total acumulado 2016–2026.*

Grafiek: moorden op sociale leiders per departement 2016-augustus 2026.[247]

In 2025 werden, volgens het jaarlijkse rapport van de actiegroep Global Witness, 124 moorden op land-en milieuactivisten gepleegd wereldwijd. Zo'n 85 % van de moorden vond plaats in Latijns-Amerika en Colombia stond voor het vierde jaar op rij op de eerste plaats met bijna een derde van de moorden (39). De meeste moorden hielden verband met landconflicten en werden in veel gevallen gepleegd door huurmoordenaars of leden van georganiseerde misdaadgroepen, aldus het rapport. Volgens Global Witness behoorde bijna de helft van de slachtoffers tot inheemse groepen, terwijl veel van de overige slachtoffers kleinschalige boeren waren. Veel inheemse groepen in Colombia hebben hun eigen beschermingsnetwerken opgezet in de vorm van een inheemse garde. Leden van deze inheemse garde werden vaak het doelwit van illegale gewapende groeperingen.[248] Begin september 2026 werd Jacob Guachetá Zambrano, die deel uitmaakte van de inheemse garde in de regio Cauca, gemarteld en vermoord aangetroffen.[249]

4.2.2. Ondertekenaars Vredesakkoord en gedemobiliseerde strijders

Sinds de ondertekening van het Vredesakkoord worden er regelmatig moorden op de ondertekenaars, meestal ex-FARC-strijders, geregistreerd, zij het met schommelingen tussen de verschillende jaren. De cijfers van INDEPAZ tonen een toename tussen 2018 en 2020, een periode waarin de hoogste niveaus van geweld tegen deze groep werden geregistreerd. Vanaf 2021 was er een algemene dalende tendens waarneembaar, al zorgden fluctuaties ervoor dat niet kon worden gesproken van een duurzame afname. De heropleving in 2025 toonde aan dat de bereikte verbeteringen fragiel en omkeerbaar bleven. Tijdens de regering van Gustavo Petro bleven de institutionele inspanningen bestaan om de uitvoering van het Vredesakkoord opnieuw te activeren, de veiligheidsgaranties te versterken en de re-integratie van de ex-strijders te bevorderen.[250]

[247] INDEPAZ, 07/08/2026, url
[248] Global Witness, 29/09/2022, url
[249] BBC, 16/09/2026, url
[250] INDEPAZ, 07/08/2026, url

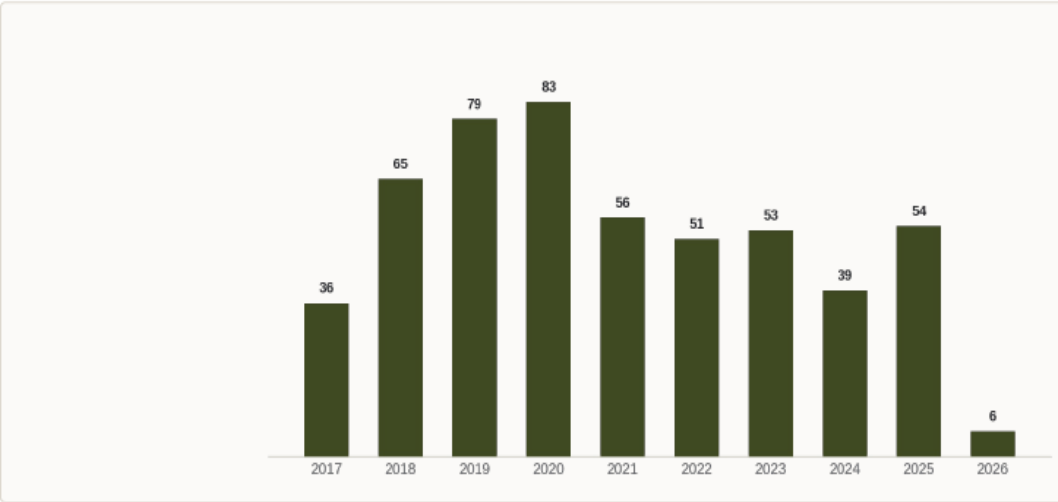

Gráfico 3. *Personas firmantes del Acuerdo de Paz asesinadas (2017–2026).*

Grafiek: moorden op ondertekenaars Vredesakkoord (2017-juli 2026)[251]

Volgens de periodieke analyse van de VN-verificatiecommissie waren in september 2025 meer dan 11.000 voormalige strijders actief betrokken in het re-integratieproces, ondanks aanhoudende veiligheids- en operationele uitdagingen. Voormalige strijders bleven geconfronteerd met verhoogde veiligheidsdreigingen in gebieden waar conflictdynamieken fluïde waren en meerdere gewapende groeperingen controle betwistten, aldus de VN.[252]

In september 2026 verschijnt een artikel in de krant El Pais waarin het Agentschap voor re-integratie van voormalige en gedemobiliseerde strijders laat weten dat ze vrezen voor de sluiting van al hun vestigingen. De nieuwe president De La Espriella besloot immers hun fondsen te bevriezen als onderdeel van zijn belofte om de overheidsuitgaven drastisch te verlagen. Bronnen binnen het Agentschap, die anoniem willen blijven uit angst voor baanverlies en represailles in de sector, geven in de krant El Pais aan dat essentiële diensten voor de re-integratie van 15.500 mensen, voornamelijk de 11.108 voormalige FARC-strijders die het Vredesakkoord hebben ondertekend, dreigen te worden onderbroken vanaf 15 oktober 2026. Onder de bevroren fondsen bevinden zich middelen bestemd voor de relocatie van ondertekenaars van het Vredesakkoord die geconfronteerd worden met veiligheidsrisico's. Tot de groepen die reeds de gevolgen van deze financieringsstop ondervinden, behoren 99 voormalige strijders van de Comandos de Frontera (een groepering die deel uitmaakt van de CN-EB), die op 18 juni 2026 hun wapens neerlegden in het kader van het Paz Total-beleid van Gustavo Petro met het oog op een collectief re-integratieproces. Hoewel zij momenteel zijn ondergebracht in een tijdelijke opvanglocatie in La Hormiga (Putumayo), is het bevoegde agentschap door het ontbreken van financiële middelen niet in staat het voorziene re-integratieplan voor de ex-strijders, hun families en hun gemeenschappen uit te voeren.[253]

Op 9 september 2026 beval Espriella de sluiting van de opvanglocatie. Deze beslissing beëindigde voortijdig de bescherming die aanvankelijk tot december 2026 zou duren en riep vragen op over de toekomst van de gedemobiliseerde strijders.[254]

[251] INDEPAZ, 07/08/2026, url
[252] UNSC, 26/09/2025, p.8, url
[253] El País, 09/09/2026, url
[254] El País, 10/09/2026, url

4.2.3. Politici en deelnemers aan verkiezingen

Volgens PARES werden tussen 8 maart en 9 oktober 2025 in totaal 109 gevallen van politiek geweld geregistreerd in het land, waaronder 11 moorden, 33 aanvallen, 61 gevallen van bedreigingen en 4 ontvoeringen.[255] Begin december 2025 stond de teller op 168 slachtoffers van politiek-electoraal geweld.[256]

De verkiezingscyclus begon met de moord op senator Miguel Uribe Turbay, een presidentskandidaat die op 7 juni 2025 werd neergeschoten door een minderjarige huurmoordenaar. Daarnaast was er een dodelijke aanval op het beveiligingsteam van een senator in het departement Arauca, de verdwijning van een senaatskandidaat in het departement Cesar en de urenlange gijzeling van een inheemse senator door een gewapende groep in het departement Cauca.[257] In februari 2026 werd de inheemse Aida Quilcue, senator en inheemse leider, ontvoerd door gewapende mannen in Cauca. Een lokale inwoner herkende de senator en waarschuwde de inheemse garde en een legereenheid. Na een zoekactie van enkele uren kwam de senator vrij.[258]

Volgens het Bureau van de Ombudsman omvatten de belangrijkste doelwitten van politiek geweld in de aanloop naar de verkiezingen van 2026 onder meer kandidaten, aanhangers, medewerkers, leden of leiders van politieke partijen of bewegingen, oppositiecoalities, sociale of grassrootsbewegingen die deelnemen aan de politiek, etnische minderheidsorganisaties, verkiezingswaarnemers, mensenrechtenverdedigers en sociale leiders, slachtoffers van het gewapend conflict die politiek actief zijn, ondertekenaars van het Vredesakkoord van 2016 en journalisten.[259] Het Bureau wees daarnaast op de belangrijkste risicogebieden voor politieke geweldpleging in het kader van de verkiezingen, waaronder Catatumbo (Norte de Santander), de Pacifische kustgebieden van Nariño en Cauca, Antioquia, Caquetá, Putumayo en Arauca.[260]

4.3. Mogelijkheid interne relocatie

Het Nederlandse ambtsbericht over Colombia van juni 2024 concludeert op basis van verschillende gesprekken met vertrouwelijke bronnen het volgende over interne relocatie na bedreigingen door de gewapende groeperingen:

> "Een van de maatregelen om de risico's voor een bedreigde persoon te verkleinen is relocatie naar een ander gebied in Colombia of een andere wijk in de stad. In veel gevallen zal de dreiging afnemen, als een persoon elders verblijft. Het is volgens bronnen echter moeilijk om een precies beeld te geven van de effecten van relocatie. Hoe groter een illegale gewapende organisatie iemand als bedreiging voor haar activiteiten of belangen ziet, des te meer inspanning ze zal leveren om deze persoon alsnog te vinden. Sommige illegale gewapende organisaties hebben een nationaal bereik, maar ook als daar geen sprake van is kunnen illegale gewapende organisaties gebruik maken van *Oficinas de Sicariato* (kantoren voor huurmoordenaars) om eventueel mensen op te sporen en te vermoorden."[261]

[255] PARES, 24/10/2025, url
[256] PARES, 12/12/2025, url
[257] United Nations Security Council (UNSC), *Colombia, April 2026 Monthly Forecast : Security Council Report*, 04/2026, https://www.securitycouncilreport.org/monthly-forecast/2026-04/colombia-33.php [geraadpleegd op 05/05/2026]
[258] colombiareports.com, 11/02/2026, url
[259] Defensoría del Pueblo, 22/09/2025, p.21, url
[260] Defensoría del Pueblo, 22/09/2025, p.108, url
[261] Ministerie van Buitenlandse Zaken – Nederland, 24/06/2024, p. 58, url

De vertrouwelijke bronnen in het Nederlandse ambtsbericht wijzen er verder ook op dat veel sociale leiders ook niet weg willen uit hun omgeving. De impact van hun activiteiten zou verloren gaan als ze naar een ander gebied zouden trekken.[262]

Bronnen geconsulteerd door onderzoekers van het EUAA eind 2025 geven aan dat dat illegale gewapende groeperingen hun aanwezigheid en invloed uitbreiden via onderaanneming aan kleinere groepen en criminele netwerken, evenals door internationale activiteiten in het kader van hun deelname aan grensoverschrijdende criminele netwerken. Jeremy McDermott, co-directeur van InSight Crime, merkt op dat elke doelgerichte aanval sterk kan verschillen naargelang de betrokken groep, de locatie en het profiel van het doelwit. Verder stelt hij over het opsporen van een persoon die door een gewapende groepering als "high value" of "high profile" wordt beschouwd, het volgende:[263]

> "if a hit is out on that individual, there are local oficinas in most cities, so if there is enough interest or money to pay for it, the group can find someone almost anywhere; but they must want to kill them. In most cases, the group just want the problematic person out of their business. If the target is sitting on strategic or tactical intelligence about a group, they might be prepared to shell out a lot of money to have them murdered. They can often find people by tracking their social media and pressuring friends and family in the area in order to find someone they wish to target."

Volgens een in Colombia gevestigde conflictanalist, gespecialiseerd in het opvolgen van conflict- en politieke ontwikkelingen in het land, is verplaatsing binnen Colombia in het algemeen, los van afpersing, steeds minder een effectieve beschermingsstrategie, zeker voor sociale leiders of politiek gevoelige dossiers. De analist stelt dat in dergelijke gevallen het risico om door een gewapende groepering te worden opgespoord groter is dan de capaciteit van de staat om te reageren, hetzij via individuele bescherming, hetzij via het creëren van specifiekere veiligheidsvoorwaarden in steden.[264]

De ngo DeJusticia merkt op dat het succes van interne verplaatsing ook afhangt van de capaciteit van de staat om de territoriale invloed van illegale gewapende groepen te beperken en terug te dringen. Het slagen van de interne verplaatsing wordt ook in belangrijke mate bepaald door de organisatiestructuur van elke groep. Zo breiden de FARC-dissidenten zich doorgaans uit door sociale en politieke controle te vestigen binnen afgebakende territoria. Hun aanvallen op gemeenschapsleiders en overheidsfunctionarissen concentreren zich bijgevolg vooral in rurale gebieden, gemeenten en middelgrote steden binnen hun actieradius. Daarentegen vormt de Clan del Golfo/EGC een veel diffuser en flexibeler dreigingsbeeld, dat in staat is individuen ook buiten zijn traditionele invloedsgebieden te viseren.[265]

Een bijkomende factor die het bereik van illegale gewapende groeperingen vergroot, is hun gebruik van *sicarios*. Hoewel de autoriteiten vaak de directe uitvoerders van georganiseerde misdrijven arresteren, gaat het daarbij dikwijls om gemarginaliseerde jongeren zonder duidelijke banden met georganiseerde structuren, die via ondoorzichtige en gefragmenteerde ketens van tussenpersonen worden ingehuurd.[266]

Sinds 2012 is de Unidad Nacional de Protección (UNP, Nationale Beschermingseenheid), onderdeel van het Colombiaanse ministerie van Binnenlandse Zaken, verantwoordelijk voor de uitvoering van beschermingsmaatregelen voor personen en gemeenschappen van wie het leven wordt bedreigd vanwege hun leiderschaps- of gemeenschapsfunctie. Onder de begunstigden bevinden zich politieke activisten, journalisten, mensenrechtenverdedigers, maatschappelijke leiders, gedemobiliseerde

[262] Ministerie van Buitenlandse Zaken – Nederland, 24/06/2024, p. 58, url
[263] EUAA, 20/12/2025, p.77, url
[264] EUAA, 20/12/2025, p.77, url
[265] EUAA, 20/12/2025, p.78, url
[266] EUAA, 20/12/2025, p.78, url

guerrillastrijders van het FARC en kwetsbare gemeenschappen. Om bescherming aan te vragen, moeten personen of groepen een aanvraag met ondersteunende documenten online of via een van de 31 regionale beschermingsgroepen indienen. Elk geval wordt beoordeeld aan de hand van een risicobeoordelingsrapport. Afhankelijk van het ingeschatte dreigingsniveau – gewoon, buitengewoon of extreem – kunnen beschermingsmaatregelen variëren van basismiddelen zoals kogelwerende vesten tot gewapende lijfwachten en gepantserde voertuigen. Deze maatregelen gelden voor een jaar en worden geëvalueerd. Volgens DeJusticia zorgen onvoldoende financiering voor UNP-operaties, administratieve vertragingen in beschermingsprocedures, willekeurige en rigide risicobeoordelingen, ontoereikende veiligheidsbudgetten en slechte coördinatie tussen overheidsinstanties voor onvoldoende effectieve bescherming.[267]

Uit cijfers die de krant El Tiempo kon raadplegen, blijkt dat de UNP tussen augustus 2022 en juni 2026 in totaal 313 bedreigingen en veiligheidsincidenten heeft geregistreerd tegen personen die onder haar bescherming vallen. In dezelfde periode werden 37 beschermde personen vermoord. De grootste groep slachtoffers bestond uit leiders en activisten van mensenrechtenorganisaties. Daarnaast behoren ook leiders van gemeenschaps-, boeren- en inheemse organisaties tot de groep van 37 vermoorde personen.[268]

[267] EUAA, 20/12/2025, p.103, url
[268] El Tiempo, 06/09/2026, url

5. Geografische verdeling

Kaart: geografische concentraties geweld[269]

Bovenstaande kaart, uitgegeven in mei 2026 door de onderzoeksorganisatie InSight Crime, toont de belangrijkste regio's die gekenmerkt worden door de aanwezigheid van de gewapende groeperingen. InSight Crime deed voor haar analyse een beroep op de gegevens van de onderzoeksorganisaties PARES en FIP.[270]

[269] InSight Crime, 28/05/2026, url
[270] InSight Crime, 28/05/2026, url

De onderzoekers van PARES stellen in hun rapport van september 2026 dat het conflict zich in de periode 2025–2026 in een transitiefase bevindt, gekenmerkt door een verschuiving van snelle territoriale expansie naar de consolidatie door gewapende *governance* over reeds bezette gebieden. Ze onderscheiden hierbij vijf marcroregio's, waarin vooral de rurale gebieden getroffen worden door het geweld. Deze regio's en hun belangrijkste conflicten in 2025 en 2026 worden onderaan dit hoofdstuk besproken.[271]

De FIP spreekt van veertien verschillende conflicten die anno 2026 naast elkaar bestaan en lokaliseert deze in de volgende gebieden:[272]

1. Sierra Nevada de Santa Marta: ACSN tegen Clan del Golfo (EGC).
2. Catatumbo: ELN tegen Frente 33 (EMBF).
3. Sur de Bolívar: Clan del Golfo tegen het ELN en het Frente 37 (EMBF).
4. Noord- en Noordoost Antioquia Clan del Golfo tegen het ELN en de fronten 36, 4 en 24 (EMBF).
5. Arauca: ELN tegen EMC
6. Sur del Chocó (San Juan): ELN tegen de Clan del Golfo (EGC).
7. Zuid- Buenaventura en Naya: Frente Jaime Martínez (EMC) tegen het ELN.
8. Norte del Cauca: Bloque Occidental Jacobo Arenas (EMC) tegen het ELN en het Frente 57.
9. De Micay canyon: Frente Carlos Patiño (EMC) tegen het ELN en CN-EB.
10. Cordillera in Nariño: Frente Franco Benavides (EMC) tegen Comuneros del Sur en Autodefensas Unidas de Nariño (AUN).
11. Grens Caquetá–Putumayo: Comandos de la Frontera tegen Frente Raúl Reyes (EMBF) en Frente Carolina Ramírez (EMC).
12. Bajo Caguán: Frente Rodrigo Cadete (EMBF) tegen Frente Carolina Ramírez (EMC).
13. Guaviare: Bloque Oriental Jorge Suárez Briceño (EMBF) tegen de frentes 1 en 44 (EMC).
14. Meta: Segunda Marquetalia tegen het Bloque Jorge Suárez Briceño.

De conflicten in deze regio's zijn volgens de gegevens van de FIP verantwoordelijk voor ongeveer 80 % van de slachtoffers gelieerd aan het conflict.[273]

Tijdens de ambtstermijn van president Petro werden in totaal 1.074.190 slachtoffers opgenomen in het Centraal Register van Slachtoffers (RUV). Dit is een stijging van 10 % tegenover de vier jaar voordien. De meeste van de geregistreerde slachtoffers komen uit de departementen Nariño (178.160), Norte de Santander (177.674) en Antioquia (154.952). Deze worden gevolgd door Cauca, Chocó, Bolívar, Valle del Cauca, Córdoba, Arauca, Sucre en Magdalena. De gebieden met het laagste aantal erkende slachtoffers waren de archipel van San Andrés, Amazonas en Vaupés, in die volgorde. Op gemeentelijk niveau werden slachtoffers geregistreerd in 1.095 gemeenten, het grootste aantal in Buenaventura (Valle del Cauca, met 92.878 gevallen), Tibú (Norte de Santander, met 68.489 gevallen) en Tumaco (Nariño, met 42.020 gevallen).[274]

5.1. De Pacifische regio

De Pacifische regio die de departementen Chocó, Valle del Cauca, Cauca en Nariño omvat, is in 2025–2026 verantwoordelijk voor een onevenredig groot deel van het nationale geregistreerde geweld tegen de burgerbevolking. Zowel in rurale gebieden als in de steden kunnen burgers geconfronteerd worden met geweld. In het departement Cauca heeft het EMC een ruraal controlesysteem gevestigd dat de drugscorridors (drugshandelroutes) van het noorden via het centrum naar de Pacifische kust en Nariño

[271] PARES, 07/09/2026, pp.86-160, url
[272] FIP, 06/2026, p.8, url
[273] FIP, 06/2026, p.8, url
[274] El Tiempo, 28/06/2026, url

met elkaar verbindt. In rurale enclaves zoals de Micay canyon (Argelia, El Tambo) oefent het EMC anno 2026 een dwingend parallel bestuur uit. Steden in Valle del Cauca, zoals Cali en Jamundí fungeren als doelwitten voor gecoördineerde droneaanvallen en autobommen van het EMC. Cali registreerde als gemeente met 100 incidenten tussen 2025 en juli 2026 het hoogste aantal terroristische incidenten van het land, direct gevolgd door Jamundí met 54 incidenten.[275]

Verder naar het noorden, in het departement Chocó, woedt in de rurale rivierbekkens van San Juan en Munguidó een hevige confrontatie tussen het ELN en het EMC. Dit heeft geleid tot algemene lockdowns van duizenden Afro-Colombiaanse en inheemse bewoners, die worden geconfronteerd met ernstige bewegingsbeperkingen en een verhoogd risico op de rekrutering van minderjarigen.[276]

In stedelijke contexten zoals Quibdó heeft de Clan del Golfo/EGC zijn controle verder geconsolideerd via de coöptatie van lokale jeugdbendes, waaronder Los Mexicanos. Hierdoor zijn zogenoemde *fronteras invisibles* (onzichtbare grenzen) ontstaan, die de mobiliteit van jongeren sterk beperken en de sociale fragmentatie in de stad versterken. In het havengebied van Buenaventura blijft de situatie eveneens precair, aldus onderzoekers van PARES. Hoewel de formele moordcijfers tijdelijk daalden als gevolg van een bestand tussen de bendes Shottas en Espartanos, is het aantal personen in *confinement* toegenomen in 2026.[277]

In Nariño, in de subregio Guambuyaco (El Peñol, El Tambo[278]), leveren het EMC, de Comuneros del Sur en de Autodefensas Unidas de Nariño (AUN) strijd voor de controle over enkele corridors in de rurale gebieden.[279]

5.2. De Andesregio

De Andesregio, die bestaat uit de departementen Norte de Santander, Antioquia, Santander, Boyacá, Tolima en Huila, herbergt strategische corridors voor goudwinning en grensoverschrijdende (drugs-) smokkel. In maart 2026 noemt InSight Crime Norte de Santander het epicentrum van de geweldscrisis, met de instorting van het niet-aanvalspact tussen het ELN en het 33e Front van het EMBF. Tussen januari en april 2025 vielen tijdens een aanval van het ELN tegen het EMBF in Catatumbo minstens 117 doden, raakten meer dan 64.700 personen ontheemd en hadden ruim 12.900 personen te maken met *confinement.* In de loop van 2025 en 2026 woedde dit conflict verder met nog meer doden en ontheemding tot gevolg.[280] Voor meer informatie over dit conflict, zie COI Focus De humanitaire situatie in Catatumbo van juni 2026.[281] De contraoffensieven van het EMBF in rurale gemeenten zoals Tibú en El Tarra werden gekenmerkt door het systematische gebruik van drones met explosieven. In de stedelijke gebieden van deze regio, met name Cúcuta en de grensregio met Venezuela, strijdt het ELN met het transnationale Venezolaanse Tren de Aragua om de controle over informele *trochas* (grensovergangen), afpersingsnetwerken en de rekrutering en mensenhandel van kwetsbare migranten. Op 19 februari 2025 voerde het ELN vijf gecoördineerde bomaanslagen uit aan de tolpoort La Parada (verbonden met de Simón Bolívar-grensbrug). Zes personen raakten hierbij gewond en de burgemeester stelde nadien een avondklok in. [282] Op 1 augustus 2026 verwondde een autobom voor een politiekantoor in Cúcuta twaalf agenten en drie burgers.[283]

[275] PARES, 07/09/2026, pp.144-160, url
[276] PARES, 07/09/2026, pp.144-160, url
[277] PARES, 07/09/2026, pp.144-160, url
[278] Noot: niet te verwarren met El Tambo in Cauca
[279] PARES, 07/09/2026, pp.144-160, url
[280] InSight Crime, 11/03/2026, url
[281] CGVS, 18/06/2026, url
[282] El Colombiano, 20/02/2025, url
[283] El Tiempo, 01/08/2026, url

In het departement Antioquia heeft de Clan del Golfo/EGC een dominante positie verworven in minstens 70 gemeenten, met name in de rurale, goudrijke subregio's. Om de expansie van de Clan del Golfo/EGC te stuiten, hebben het ELN en het EMBF een tactische alliantie gevormd. In de rurale gemeente Briceño escaleerden de gevechten eind 2025 en begin 2026 door de opkomst van de splintergroep Guerrillas Campesinas Los Cabuyos.[284] ACLED noteert hier een stijging van ongeveer 65 % van de confrontaties in de eerste acht maanden van 2026 ten opzichte van dezelfde periode in het voorgaande jaar. Ongeveer één op drie gewelddadige confrontaties tussen gewapende actoren vindt plaats in de gemeente Briceño.[285]

In Tolima en Huila wordt de rurale bevolking anno 2026 geconfronteerd met de splitsing van het EMC en de gewelddadige herintrede van de Segunda Marquetalia. Dit heeft geleid tot hernieuwde druk op boeren en handelaren onder andere door het verplicht dragen van identiteitsbewijzen van de groepering, en gerichte moorden. In Santander en Boyacá controleert de Clan del Golfo/EGC het rurale Magdalena Medio-gebied rond Puerto Wilches en Rionegro. Sinds begin 2026 dreigt hier een grootschalig conflict door de intrede van de ACSN vanuit het zuiden van Cesar.[286]

5.3. De Orinoco-regio

In deze regio, die de departementen Arauca, Casanare, Meta en Vichada omvat, vormen in 2025-2026 afpersing van de olie-industrie en grensoverschrijdende smokkel de belangrijkste economische drijfveren van het conflict. In Arauca voeren het ELN en het EMC sinds 2022 opnieuw een strijd om territoriale hegemonie, wat heeft geleid tot een toename van het aantal moorden op sociale leiders, met name in rurale gemeenten zoals Tame. In het noorden van Casanare (Hato Corozal en Paz de Ariporo) wordt de rurale bevolking zwaar getroffen door de uitbreiding van het EMC naar deze gebieden, met onder meer ernstige schendingen van de autonomie van inheemse gemeenschappen tot gevolg. In Meta heeft de interne splitsing binnen het EMC geleid tot gewapende confrontaties op het platteland tussen het EMBF en het EMC. In Vichada viel de alliantie tussen het ELN en de SM voor de exploitatie van goud en coltan uiteen in augustus 2025 na de moord op een SM-commandant door het ELN, wat leidde tot openlijke gevechten in Puerto Colombia en Cumaribo. Tegelijkertijd heeft de Clan del Golfo/EGC zijn controle in Cumaribo verder geconsolideerd, waarbij burgers werden gedwongen tot cocateelt en onderworpen aan strikte disciplinaire normen.[287]

5.4. De Amazoneregio

De departementen uit deze regio, Caquetá, Putumayo, Guaviare, Guainía, Vaupés en Amazonas, worden gekenmerkt door uitgestrekte rurale corridors en rivieren die fungeren als logistieke snelwegen voor drugshandel en winsten van illegale mijnbouw. In het departement Putumayo heeft de CN-EB in 2026 een vrijwel volledige controle over de fluviale corridors van de rivieren San Miguel en Putumayo.[288]

In het departement Caquetá woedt in 2026 in het noorden van San Vicente del Caguán een hevige strijd tussen het EMBF en de SM, waarbij beide partijen gebruik maken van antipersoonsmijnen en drones met explosieven.[289] In Guaviare heeft de breuk tussen het EMC en het EMBF geleid tot bloedige confrontaties langs de Guayabero-rivier, met een bloedbad van 26 vermoedelijke EMC-leden door het

[284] PARES, 07/09/2026, pp.103-130, url
[285] ACLED, 09/09/2026, url
[286] PARES, 07/09/2026, pp.103-130, url
[287] PARES, 07/09/2026, pp.130-144, url
[288] PARES, 07/09/2026, pp.87-100, url
[289] PARES, 07/09/2026, pp.144-160, url

EMBF in januari 2026 in Calamar. In mei 2026 vonden hier opnieuw zware gewapende confrontaties plaats tussen het EMC en het EMBF, waarbij ten minste 52 gewapende strijders om het leven kwamen. De confrontaties concentreerden zich in afgelegen gebieden rond het dorp Barranco Colorado.[290]

In Guainía en Amazonas vertonen de dynamieken een vergelijkbare patroon, waarbij de breuk van de alliantie tussen het ELN en de SM leidde tot openlijke gevechten rond Puerto Colombia, en de strijd tussen het EMC en het EMBF zich uitbreidde tot aan de grens met Brazilië.[291]

5.5. De Caraïbische regio

De Caraïbische regio vormt het toneel van een strategische consolidatie door de Clan del Golfo/EGC, die de controle heeft over rurale corridors, havens en strategische smokkelroutes (zoals de Darién-kloof). De belangrijkste militaire dynamiek in deze regio is de strijd van de ACSN vanuit de Sierra Nevada om de expansie van de Clan del Golfo/EGC richting Cesar en de grens met Venezuela te stuiten.[292]

Deze regio, die de departementen Cesar, La Guajira en Magdalena omvat, kent niet de grootste coca-enclaves van het land, maar is strategisch belangrijk vanwege smokkelroutes en, meer recent, de sterke groei van de toeristische sector. De ACSN perst vrijwel alle hotels, restaurants, touroperators en handelaars in het gebied van de Sierra Nevada de Santa Marta af. ACLED registreerde in de eerste acht maanden van 2026 in deze departementen een toename van 28 % in geweld door gewapende groeperingen geregistreerd ten opzichte van de voorgaande periode. De Sierra Nevada de Santa Marta wordt bijzonder zwaar getroffen na het afspringen van een niet-aanvalspact tussen de Clan del Golfo/EGC en de ACSN, terwijl ook de aanwezigheid van lokale bendes bijdraagt aan een verdere complexiteit van de veiligheidssituatie. De meeste door ACLED geregistreerde incidenten gaan over geweld tegen burgers die worden verdacht van banden met rivaliserende groeperingen of van het niet naleven van regels opgelegd door gewapende actoren, waaronder inheemse gemeenschappen, parkwachters en lokale ondernemers. Tegelijkertijd wordt de toeristische sector steeds vaker geviseerd, vooral via afpersing. In februari 2026 werd het nationaal park Tayrona tijdelijk gesloten wegens het geweld, en in juni 2026 volgde een tweede tijdelijke sluiting als gevolg van acties van de ACSN.[293]

Op 22 september 2026 kwam het leven in de toeristische stad Santa Marta volledig tot stilstand na bedreigingen van de ACSN aan het adres van lokale bedrijven en het openbaar vervoer. Deze bedreigingen waren een vergelding voor de dood van een van hun leiders de dag voordien, tijdens een militaire operatie van de strijdkrachten. Ook de dag nadien lag het openbare leven in de stad volledig stil. President Espriella riep de bevolking op niet toe te geven aan de bedreigingen en liep vervolgens zelf, gehuld in een kogelwerend vest met een pistool aan zijn heup, door enkele straten van de stad.[294] Ook werden meer dan 500 soldaten en 600 politieagenten in het gebied ingezet.[295]

[290] The Guardian, 28/05/2026, url
[291] PARES, 07/09/2026, pp.144-160, url
[292] PARES, 07/09/2026, pp.190-200, url
[293] ACLED, 09/09/2026, url
[294] Reuters, 24/09/2026, url
[295] PARES, 23/09/2026, url

5.6. De steden

Zoals in de vorige hoofdstukken reeds vermeld spelen de conflicten tussen de verschillende gewapende groeperingen zich voornamelijk af in afgelegen rurale gebieden waar de aanwezigheid van de staat vaak beperkt is. Tegelijkertijd vertonen deze conflicten regelmatig een stedelijke component, waarbij gewapende actoren ook invloed uitoefenen in stedelijke centra via afpersing, intimidatie en controle over lokale netwerken. InSight Crime stelt dat de criminele dynamiek anno 2026 in toenemende mate impact heeft op de grote steden in Colombia, onder meer via afpersing, moorden, berovingen en criminele intimidatie, wat bijdraagt aan een groeiend gevoel van onveiligheid in stedelijke contexten. In de steden zijn kleine criminele netwerken aanwezig, maar tegelijkertijd spelen grotere criminele structuren er een steeds belangrijkere rol, omdat zij strategische knooppunten vormen van drugshandelroutes, havens, transportinfrastructuur, financiële diensten en consumentenmarkten. Volgens deze analyse investeren criminele organisaties meer in stedelijke activiteiten, niet alleen om inkomsten te genereren, maar ook om logistieke controle te verzekeren, leden te rekruteren en geld wit te wassen. Daarmee kunnen de veiligheidsuitdagingen in Colombia niet volledig worden begrepen zonder de stedelijke dynamiek mee te nemen, aldus Colombia-expert Sara García in een interview met InSight Crime.[296]

Volgens het ministerie van Defensie werden in 2025 in de hoofdsteden de volgende aantallen moorden geregistreerd: Bogotá 1.186, Cali 1.061, Barranquilla 429, Cartagena 360, Medellín 333, en Cúcuta 344.[297] De maand september 2026 kende het laagste moordcijfer van de afgelopen 24 jaar voor de hoofdstad Bogotá. De maand sloot af met 73 moorden, een daling van 13 % ten opzichte van dezelfde maand het jaar voordien.[298] Asocapitales schrijft dat tussen januari 2024 en april 2026 minstens elf burgemeesters en minstens acht kabinetssecretarissen in hoofdsteden, waaronder van Bogotá, Medellín en Cali, het doelwit waren van directe bedreigingen. De bedreigingen worden in verband gebracht met de Clan del Golfo/EGC, het EMC en stedelijke georganiseerde misdaadstructuren.[299]

Tijdens de nationale top voor stedelijke veiligheid in Barranquilla begin augustus 2026 kondigde Espriella formeel de oprichting aan van stedelijke veiligheids- en verdedigingseenheden (Bloques de Defensa para la Seguridad Urbana). In de eerste fase omvat het plan Barranquilla, Bogotá, Medellín, Cali, Cartagena, Cúcuta, Ibagué en Soacha. In de negen steden zullen in totaal 2.000 politieagenten worden ingezet voor rechtstreekse operaties, zoals het bestrijden van moord en afpersing.[300] De burgemeesters van de genoemde steden zijn het idee genegen en hopen dat dit hen meer middelen zal geven om de veiligheid in de steden op te voeren. Politici van de linkse partij Historisch Pact bestempelen het plan als een mogelijk paramilitarisme 2.0.[301]

[296] InSight Crime, 11/08/2026, url
[297] Asocapitales, 29/04/2026, url
[298] Semana, 02/10/2026, url
[299] Asocapitales, 29/04/2026, url
[300] Infobae, 05/08/2026, url
[301] El País, 07/07/2026, url

Bijlagen

Kaart Colombia[302]

[302] Mapsofworld, s.d., url

Bibliografie

Geschreven en audiovisuele bronnen

Al Jazeera, *Colombia sees surge in mass killings in 2020: UN*, 02/10/2020, https://www.aljazeera.com/news/2020/10/2/colombia-sees-surge-in-mass-killings-in-2020-un [geraadpleegd op 29/09/2026]

Americas Quarterly, *De La Espriella Wins Colombia's Election by Narrow Margin*, 22/06/2026, https://www.americasquarterly.org/article/reaction-de-la-espriella-wins-colombias-election-by-narrow-margin/ [geraadpleegd op 30/06/2026]

Amnesty International (AI), *Human rights in Colombia Amnesty International*, 04/2026, https://www.amnesty.org/en/location/americas/south-america/colombia/report colombia/ [geraadpleegd op 28/08/2026]

Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED) (Breda T.), *Civilians in Colombia face less deadly — but more pervasive — violence during Petro's presidency*, 17/02/2025, https://acleddata.com/2025/02/17/civilians-in-colombia-face-less-deadly-but-more-pervasive-violence-during-petros-presidency/ [geraadpleegd op 25/02/2025]

Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED), *Drones are re-shaping armed group warfare in Latin America*, 27/08/2026, https://acleddata.com/report/drones-are-re-shaping-armed-group-warfare-latin-america [geraadpleegd op 04/09/2026]

Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED), *Escalating violence threatens some of Colombia's most visited travel destinations*, 09/09/2026, https://acleddata.com/report/escalating-violence-threatens-some-colombias-most-visited-travel-destinations [geraadpleegd op 15/09/2026]

Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED), *From Total Peace to 'prison or death': De la Espriella's offensive in Colombia*, 12/08/2026, https://acleddata.com/expert-comment/total-peace-prison-or-death-de-la-espriellas-offensive-colombia [geraadpleegd op 04/09/2026]

Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED), *Mining and drug trafficking drive conflict between armed groups in Colombia's northern Antioquia*, 09/09/2026, https://acleddata.com/report/mining-and-drug-trafficking-drive-conflict-between-armed-groups-colombias-northern-antioquia [geraadpleegd op 29/09/2026]

Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED), *Tiziano Breda on Colombia's wave of violent attacks ahead of upcoming elections*, 12/08/2026, https://acleddata.com/expert-comment/tiziano-breda-colombias-wave-violent-attacks-ahead-upcoming-elections [geraadpleegd op 01/09/2026]

Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED), *Latin America and the Caribbean Overview: July 2026*, 06/07/2026, https://acleddata.com/update/latin-america-and-caribbean-overview-july-2026 [geraadpleegd op 09/07/2026]

Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED), *Latin America and the Caribbean Overview: January 2026*, 13/01/2026, https://acleddata.com/update/latin-america-and-caribbean-overview-january-2026 [geraadpleegd op 31/08/2026]

Asocapitales, *la paz total y el aumento estructural de la violencia en Colombia (2022–2026)* [*Totale Vrede en de stijging van structureel geweld in Colombia],* 29/04/2026, https://www.asocapitales.co/sites/default/files/files/technical_documents/informe-paz-total.pdf [geraadpleegd op 15/09/2026]

Assessment Capacities Project (ACAPS), *COLOMBIA Individual displacement: Bogotá, Buenaventura, Florencia, and Ocaña*, 02/12/2024, ACAPS Thematic Report - Colombia: Individual displacement: Bogotá, Buenaventura, Florencia, and Ocaña (02 December 2024) - Colombia | ReliefWeb [geraadpleegd op 06/12/2024]

Atlantic Council, *A path forward for Colombia's 2016 peace accord and lasting security*, 12/11/2024, https://www.atlanticcouncil.org/in-depth-research-reports/report/a-path-forward-for-colombias-2016-peace-accord-and-lasting-security/ [geraadpleegd op 13/12/2024]

BBC, *Colombia and Brazil deadliest countries for environmental defenders, report says*, 16/09/2026, https://www.bbc.com/news/articles/c6kgxjl35822o [geraadpleegd op 17/09/2026]

BBC, *Colombia leftist faces pro-Trump rival in presidential election runoff*, 31/05/2026, https://www.bbc.com/news/articles/c1w2xvwq8g9o [geraadpleegd op 12/06/2026]

Colombia Calling with Richard McColl, *316: The problem with Cauca, Colombia* [audio], 03/2020, https://soundcloud.com/colombiacalling/316-the-problem-with-cauca [geraadpleegd op 18/06/2020]

Colombia Reports, *Southwest Colombia indigenous guard thwarts kidnapping of senator - Colombia News*, 11/02/2026, https://colombiareports.com/southwest-colombia-indigenous-guard-thwart-kidnapping-of-senator/ [geraadpleegd op 10/09/2026]

Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen (CGVS), *De humanitaire situatie in Catatumbo*, 18/06/2026, https://www.cgvs.be/nl/landeninfo/de-humanitaire-situatie-catatumbo [geraadpleegd op 15/09/2026]

Consejo Gremial Nacional (CGN), *Balance de seguridad 2025 [overzicht veiligheid 2025]*, 07/05/2026, https://cgn.org.co/wp-content/uploads/2026/05/7_05_2026_Informe-Obs-Seg-CGN.pdf [geraadpleegd op 27/08/2026]

Defensoría del Pueblo Colombia, *Alerta Temprana 013-2025*, 22/09/2025, https://www.defensoria.gov.co/documents/20123/3456921/AT+N%C2%B0+013-2025.pdf/dc414a76-5025-0c17-f531-96f9397e5a99?t=1759858645200 [geraadpleegd op 10/09/2026]

Defensoría del Pueblo de Colombia, *AT N° 013-2025 Riesgo Electoral 2025-2026*, 22/09/2025, https://www.defensoria.gov.co/documents/20123/3456921/AT+N°+013-2025+Riesgo+Electoral+2025-2026.pdf/2152f8b7-4a77-7cf3-3a8e-c7c5e2f42e44 [geraadpleegd op 08/10/2026]

Defensoría del Pueblo de Colombia, *Persistieron riesgos por movilidad humana en primer semestre de 2026 en Colombia [In de eerste helft van 2026 in Colombia - Defensoria, hielden de risico's van menselijke mobiliteit aan]*, 23/07/2026, https://www.defensoria.gov.co/-/movilidad-humana-riesgos-colombia-2026 [geraadpleegd op 04/09/2026]

EFE, *Colombia ve posible un acuerdo con el Clan del Golfo [Colombia ziet een overeenkomst mogelijk met de Golf Clan]*, 19/11/2025, https://efe.com/mundo/2025-11-19/colombia-posible-acuerdo-clan-golfo/ [geraadpleegd op 25/06/2026]

El Colombiano, *Declaran toque de queda en Cúcuta tras escalada de violencia por atentados del ELN [Ze verklaren een avondklok in Cúcuta na escalatie van geweld als gevolg van aanvallen door de ELN]*, 20/02/2025, https://www.elcolombiano.com/colombia/cucuta-toque-queda-violencia-ataques-eln-IF26671328 [geraadpleegd op 08/09/2026]

El Colombiano, *El pacto de "los congelados": ¿gabelas al Clan del Golfo lo hicieron crecer en el país? [Het "bevroren" pact: zorgden de belastingvoordelen voor de Golfclan ervoor dat de clan in het land kon groeien?]*, 24/06/2026, https://www.elcolombiano.com/colombia/congelados-y-gavelas-impulsaron-al-clan-del-golfo-MM38165955 [geraadpleegd op 25/06/2026]

El Colombiano, *¿Quiénes son Los Shottas y Los Espartanos, las bandas con las que Petro buscará la paz? [Wie zijn de Shottas en de Spartanen, de bendes waarmee Petro vrede zal zoeken?]*, 07/12/2022, https://www.elcolombiano.com/colombia/quienes-son-los-shottas-y-los-espartanos-las-bandas-con-las-que-petro-buscara-la-paz-NI19559352 [geraadpleegd op 21/08/2026]

El Colombiano, *El Clan del Golfo se cambió el nombre, ¿por qué? [De Golf-clan veranderde zijn naam, waarom?]*, 01/04/2024, https://www.elcolombiano.com/antioquia/clan-del-golfo-se-cambio-el-nombre-CE24133436 [geraadpleegd op 21/08/2026]

El Espectador, *Bombardeo en Guaviare enciende las alarmas: 787 menores de edad reclutados en 22 meses [Bombardementen in Guaviare zetten de alarmen: 787 minderjarigen aangeworven in 22 maanden]*, 18/11/2025, https://www.elespectador.com/colombia-20/bombardeo-de-gobierno-petro-en-guaviare-las-cifras-de-reclutamiento-de-ninos-en-colombia-en-2025/ [geraadpleegd op 25/08/2026]

El Espectador, *Defensoría reporta 74 casos de reclutamiento de menores durante el primer periodo de 2026 [Ombudsman meldt 74 gevallen van werving van minderjarigen in de eerste periode van 2026]*,

31/07/2026, https://www.elespectador.com/judicial/defensoria-reporta-74-casos-de-reclutamiento-de-menores-durante-el-primer-periodo-de-2026/ [geraadpleegd op 19/08/2026]

El Espectador, *Este es el mapa de alianzas y confrontaciones entre los grupos armados en Colombia [Dit is de kaart van allianties en confrontaties tussen de gewapende groepen in Colombia]*, 30/10/2025, https://www.elespectador.com/judicial/este-es-el-mapa-de-alianzas-y-confrontaciones-entre-los-grupos-armados-en-colombia/ [geraadpleegd op 31/08/2026]

El Espectador, *Mapa de bandas criminales en Medellín: dónde están, perfil y ubicación de grupos armados urbanos entrarían en Paz Total [Kaart van criminele bendes in Medellin: waar ze zijn, profiel en locatie van stedelijke gewapende groepen zouden in totale vrede binnenkomen]*, 03/02/2023, https://www.elespectador.com/colombia-20/paz-y-memoria/mapa-de-bandas-criminales-en-medellin-donde-estan-perfil-y-ubicacion-de-grupos-armados-urbanos-entrarian-en-paz-total/ [geraadpleegd op 21/08/2026]

El Espectador, *ONU pidió a Colombia aclarar cifras sobre la desaparición forzada [VN riep Colombia op om cijfers over gedwongen verdwijning te verduidelijken]*, 20/04/2021, https://www.elespectador.com/colombia-20/jep-y-desaparecidos/onu-pidio-a-colombia-aclarar-cifras-sobre-la-desaparicion-forzada-article/ [geraadpleegd op 27/08/2026]

El País, *La propuesta de De la Espriella de crear bloques de seguridad urbana se estrella con el fantasma del paramilitarismo [Het voorstel van De La Espriella om stedelijke veiligheidsblokken te maken crasht met de geest van paramilitarisme]*, 07/07/2026, https://elpais.com/america-colombia/2026-07-07/la-propuesta-de-de-la-espriella-de-crear-bloques-de-seguridad-urbana-se-estrella-con-el-fantasma-del-paramilitarismo.html [geraadpleegd op 08/10/2026]

El País English, *Colombia's Gulf Clan denies its paramilitary origins and seeks political status*, 03/05/2024, https://english.elpais.com/international/2024-05-03/colombias-gulf-clan-denies-its-paramilitary-origins-and-seeks-political-status.html [geraadpleegd op 21/08/2026]

El País English, *In reversal, Colombia's Petro defends the air strikes he previously condemned*, 19/11/2025, https://english.elpais.com/international/2025-11-19/in-reversal-colombias-petro-defends-the-air-strikes-he-previously-condemned.html [geraadpleegd op 31/08/2026]

El País, *Colombia suma 48 masacres en lo que va de 2026, la cifra más alta de la última década [Colombia heeft tot nu toe 48 bloedbaden in 2026, het hoogste cijfer in het afgelopen decennium]*, 28/04/2026, https://elpais.com/america-colombia/2026-04-27/colombia-suma-48-masacres-en-lo-que-va-de-2026-la-cifra-mas-alta-de-la-ultima-decada.html [geraadpleegd op 27/08/2026]

El País, *De la Espriella celebra los resultados de una operación militar con cadáveres en el suelo [De la Espriella viert de resultaten van een militaire operatie met lijken op de grond]*, 03/09/2026, https://elpais.com/america-colombia/2026-09-02/de-la-espriella-celebra-los-resultados-de-una-operacion-militar-con-cadaveres-en-el-suelo.html [geraadpleegd op 11/09/2026]

El País, *De la Espriella cierra la zona protegida para el único desarme de la paz total de Petro [De la Espriella sluit het beschermde gebied voor de enige ontwapening van de totale vrede van Petro]*, 10/09/2026, https://elpais.com/america-colombia/2026-09-10/de-la-espriella-cierra-la-zona-protegida-para-el-unico-desarme-de-la-paz-total-de-petro.html [geraadpleegd op 11/09/2026]

El País, *De la Espriella, un mes de presidente en campaña permanente [De la Espriella, een maand president in permanente campagne]*, 07/09/2026, https://elpais.com/america-colombia/2026-09-07/de-la-espriella-un-mes-de-presidente-en-campana-permanente.html [geraadpleegd op 11/09/2026]

El País, *La falta de recursos deja a la Agencia para la Reincorporación al borde de la parálisis [Gebrek aan middelen laat het agentschap voor herstel op de rand van verlamming]*, 09/09/2026, https://elpais.com/america-colombia/2026-09-09/la-falta-de-recursos-deja-a-la-agencia-para-la-reincorporacion-al-borde-de-la-paralisis.html [geraadpleegd op 11/09/2026]

El País, *De la Espriella y Cepeda se disputarán la presidencia de Colombia mientras Petro cuestiona los resultados [De la Espriella en Cepeda zullen het presidentschap van Colombia betwisten, terwijl Petro de resultaten in twijfel trekt]*, 01/06/2026, https://elpais.com/america-colombia/elecciones-presidenciales/2026-05-31/de-la-espriella-

y-cepeda-se-disputaran-la-presidencia-de-colombia-con-un-pais-partido-en-dos.html [geraadpleegd op 12/06/2026]

El País, *La mitad de los homicidios en Bogotá son asesinatos por encargo [De helft van de moorden in Bogotá zijn moorden in opdracht]*, 17/04/2026, https://elpais.com/america-colombia/2026-04-17/la-mitad-de-los-homicidios-en-bogota-son-asesinatos-por-encargo.html [geraadpleegd op 27/08/2026]

El País, *La propuesta de De la Espriella de crear bloques de seguridad urbana se estrella con el fantasma del paramilitarismo [Het voorstel van De La Espriella om stedelijke veiligheidsblokken te maken crasht met de geest van paramilitarisme]*, 07/07/2026, https://elpais.com/america-colombia/2026-07-07/la-propuesta-de-de-la-espriella-de-crear-bloques-de-seguridad-urbana-se-estrella-con-el-fantasma-del-paramilitarismo.html [geraadpleegd op 07/07/2026]

El Tiempo, *Exclusivo: más de 90 pistas clandestinas y los detalles del nuevo mapa del Eln en Venezuela [Exclusief: meer dan 90 clandestiene tracks en details van de nieuwe ELN-kaart in Venezuela]*, 30/09/2026., https://www.eltiempo.com/justicia/conflicto-y-narcotrafico/exclusivo-mas-de-90-pistas-clandestinas-y-los-detalles-del-nuevo-mapa-del-eln-en-venezuela-3590291 [geraadpleegd op 08/10/2026]

El Tiempo, *Atención: tres menores de edad murieron en el segundo bombardeo del Gobierno de De La Espriella [Let op: drie minderjarigen stierven bij de tweede bombardementen op de regering van de la Espriella]*, 30/08/2026 https://www.eltiempo.com/justicia/conflicto-y-narcotrafico/atencion-tres-menores-de-edad-murieron-en-el-segundo-bombardeo-del-gobierno-de-de-la-espriella-3582243 [geraadpleegd op 31/08/2026]

El Tiempo, *Cauca, asolado por las disidencias de 'Iván Mordisco': el explosivo cóctel detrás del peor atentado contra civiles en 20 años [Cauca, verwoest door de dissidenten van 'Iván Mordisco': de explosieve cocktail achter de ergste aanval op burgers in 20 jaar]*, 02/05/2026, https://www.eltiempo.com/justicia/conflicto-y-narcotrafico/cauca-asolado-por-las-disidencias-de-ivan-mordisco-el-explosivo-coctel-detras-del-peor-atentado-contra-civiles-en-20-anos-3552605 [geraadpleegd op 01/09/2026]

El Tiempo, *El país completa 204 atentados con explosivos en 2026: el carro bomba de Los Patios, Cúcuta, endurece ofensiva contra el Eln [Het land voltooit 204 explosievenaanvallen in 2026: de autobom van de werven, Cúcuta, verstevigt het offensief tegen de ELN]*, 01/09/2026, https://www.eltiempo.com/justicia/conflicto-y-narcotrafico/el-pais-completa-204-atentados-con-explosivos-en-2026-el-carro-bomba-de-los-patios-cucuta-endurece-ofensiva-contra-el-eln-3582818 [geraadpleegd op 02/09/2026]

El Tiempo, *El rostro de la tragedia de los niños reclutados y usados como escudos humanos por los criminales [Het gezicht van de tragedie van kinderen die door criminelen worden gerekruteerd en als menselijk schild worden gebruikt]*, 22/11/2025., https://www.eltiempo.com/justicia/conflicto-y-narcotrafico/la-tragedia-de-los-ninos-reclutados-y-usados-como-escudos-humanos-por-los-criminales-3510971 [geraadpleegd op 25/08/2026]

El Tiempo, *Presidente Abelardo De La Espriella confirma golpe a disidencias de 'Mordisco': en bombardeo fue dado de baja cabecilla en Guaviare [President Abelardo de la Espriella bevestigt een klap voor dissidentie van 'beet': bij bombardementen kreeg hij een lage leider in Guaviare]*, 31/08/2026, https://www.eltiempo.com/politica/abelardo-de-la-espriella/presidente-abelardo-de-la-espriella-confirma-golpe-a-disidencias-de-mordisco-en-bombardeo-fue-dado-de-baja-cabecilla-de-la-estructura-en-guaviare-3582556 [geraadpleegd op 01/09/2026]

El Tiempo, *Presidente Abelardo De La Espriella presentó el balance de sus primeros 36 días de Gobierno con más de 17.000 capturas contra grupos ilegales [President Abelardo de la Espriella presenteerde het evenwicht van zijn eerste 36 dagen regering met meer dan 17.000 gevangennemingen tegen illegale groepen]*, 13/09/2026, https://www.eltiempo.com/justicia/conflicto-y-narcotrafico/presidente-abelardo-de-la-espriella-presento-el-balance-de-sus-primeros-36-dias-de-gobierno-con-mas-de-17-000-capturas-contra-grupos-ilegales-3585804 [geraadpleegd op 14/09/2026]

El Tiempo, *UNP bajo la lupa: 37 personas protegidas fueron asesinadas en el gobierno de Gustavo Petro [UNP onder het vergrootglas: 37 beschermde mensen werden vermoord in de regering van Gustavo Petro]*, 06/09/2026, https://www.eltiempo.com/justicia/investigacion/unp-bajo-la-lupa-37-personas-protegidas-fueron-asesinadas-en-el-gobierno-de-gustavo-petro-3584034 [geraadpleegd op 07/09/2026]

El Tiempo, *¿Qué es hoy el Tren de Aragua en Bogotá y qué tanto cambia tras la muerte de alias 'Niño Guerrero', su máximo cabecilla? Esto explican los analistas [Wat is de Aragua-trein in Bogotá vandaag en hoeveel verandert hij na de dood van alias 'Niño Guerrero', de maximale leider? Dit wordt verklaard door de analisten]*,

18/06/2026, https://www.eltiempo.com/bogota/cambia-en-algo-la-operacion-del-tren-de-aragua-en-bogota-tras-la-muerte-de-alias-nino-guerrero-su-maximo-cabecilla-esto-explican-los-analistas-3564876 [geraadpleegd op 21/08/2026]

El Tiempo, *Lo que se sabe del carro bomba que dejó 12 policías y 3 civiles heridos en Cúcuta: director de la Policía está en el lugar [Wat bekend is over de autobom waarbij 12 politieagenten en 3 burgers gewond raakten in Cúcuta: politiedirecteur is ter plaatse]*, 01/08/2026, https://www.eltiempo.com/justicia/conflicto-y-narcotrafico/lo-que-se-sabe-del-carro-bomba-que-dejo-12-policias-y-3-civiles-heridos-en-cucuta-director-de-la-policia-esta-en-el-lugar-3575419 [geraadpleegd op 08/09/2026]

El Tiempo, *Conflicto armado dejó un millón de víctimas durante el gobierno de Gustavo Petro [Gewapend conflict liet een miljoen slachtoffers achter tijdens de regering van Gustavo Petro]*, 28/06/2026, https://www.eltiempo.com/justicia/paz-y-derechos-humanos/conflicto-armado-dejo-un-millon-de-victimas-durante-el-gobierno-de-gustavo-petro-3567698 [geraadpleegd op 29/06/2026]

El Tiempo, *Director de Policía Antiextorsión explica lo que hay detrás de las cifras de extorsión presentadas por el Mindefensa [Anti-afpersingspolitiedirecteur legt uit wat er achter de afpersingscijfers van de Mindefense zit]*, 21/04/2026, https://www.eltiempo.com/justicia/conflicto-y-narcotrafico/director-de-policia-antiextorsion-explica-lo-que-hay-detras-de-las-cifras-de-extorsion-presentadas-por-el-mindefensa-3549496 [geraadpleegd op 28/08/2026]

El Tiempo, *En 2025 se perdió la lucha contra el homicidio en Colombia: en promedio hubo un caso cada 38 minutos [In 2025 ging de strijd tegen moord verloren in Colombia: gemiddeld was er elke 38 minuten één geval]*, 19/01/2026, https://www.eltiempo.com/justicia/conflicto-y-narcotrafico/en-2025-se-perdio-la-lucha-contra-el-homicidio-en-colombia-en-promedio-hubo-un-caso-cada-38-minutos-3525299 [geraadpleegd op 27/08/2026]

European Union Agency for Asylum (EUAA), *Colombia: Country focus*, 14/12/2022, https://euaa.europa.eu/publications/colombia-country-focus [geraadpleegd op 10/02/2025]

European Union Asylum Agency (EUAA), *EUAA COI Report Colombia 2025*, 20/12/2025, https://www.euaa.europa.eu/sites/default/files/publications/2025-12/2025_12_EUAA_COI_Report_Colombia_Country_Focus.pdf [geraadpleegd op 14/09/2026]

Fundación Conflict Responses (CORE), *El poder armado en expansión Entre el fortalecimiento y la fragmentación de los grupos armados en Colombia [*De groeiende gewapende macht: tussen de versterking en de fragmentatie van gewapende groeperingen in Colombia*],* 12/05/2026, https://www.conflictresponses.org/el-poder-armado-en-expansion-entre-el-fortalecimiento-y-la-fragmentacion-de-los-grupos-armados-en-colombia/ [geraadpleegd op 11/06/2026]

Fundación Conflict Responses (CORE), *El poder armado en expansión: Entre el fortalecimiento y la fragmentación de los grupos armados en Colombia [Gewapende macht in expansie: Tussen de versterking en versnippering van gewapende groepen in Colombia*] 05/2026, https://www.lasillavacia.com/wp-content/uploads/2026/05/Informe_Poder_armado_en_expansion_compressed-editado_copia-1.pdf [geraadpleegd op 30/06/2026]

Fundación Ideas para la Paz (FIP) & El Diálogo, Colombia; Mutaciones del crimen organizado [*aanpassingen in de georganiseerde misdaad*], 09/2025, pp.9-11, https://storage.ideaspaz.org/documents/colombia-brief_es-2.pdf [geraadpleegd op 30/06/2026]

Fundación Ideas para la Paz (FIP), *Control Total. Gobernanza criminal de las Autodefensas Conquistadores de la Sierra Nevada (ACSN) y estado actual del proceso de conversaciones*, 07/2026, https://storage.ideaspaz.org/documents/fip_informe_mesas_acsn.pdf [geraadpleegd op 24/07/2026]

Fundación Ideas para la Paz (FIP), *Informe : Ni paz ni guerra: inseguridad y violencia en el gobierno Duque*, 14/05/2022, https://storage.ideaspaz.org/documents/FIP_Infome_NiPazNiGuerra.pdf [geraadpleegd op 17/06/2022]

Fundación Ideas para la Paz (FIP), *Los seis desafíos de seguridad que enfrentará el próximo Gobierno · FIP [De zes veiligheidsuitdagingen waarmee de volgende regering te maken zal krijgen met FIP]*, 06/2026, https://ideaspaz.org/publicaciones/investigaciones-analisis/2026-06/los-seis-desafios-de-seguridad-que-enfrentara-el-proximo-gobierno [geraadpleegd op 14/09/2026]

Fundación Ideas para la Paz (FIP), *Seguridad 2026-2030: ¿Cómo leer las propuestas de los candidatos a la Presidencia de Colombia? [Veiligheid 2026-2030; hoe de voorstellen van de presidentskandidaten begrijpen]*, 05/2026, https://storage.ideaspaz.org/documents/fip_informe_apc.pdf [geraadpleegd op 08/06/2026]

Fundación Ideas para la Paz (FIP), *Paz Total del Gobierno Petro: balance tras cuatro años muestra 29.000 integrantes de grupos armados · FIP [Totale vrede van de regering Petro: Balans na vier jaar toont 29.000 leden van gewapende groepen FIP]*, 08/2026, https://ideaspaz.org/publicaciones/investigaciones-analisis/2026-08/el-costo-de-negociar-mal-29-mil-integrantes-de-grupos-armados-entre-disputas-y-gobernanzas-criminales [geraadpleegd op 31/08/2026]

Fundación Paz & Reconciliación (PARES), *Balance de seguridad en Colombia 2024*, 20/12/2024, https://www.pares.com.co/post/balance-de-seguridad-en-colombia-2024 [geraadpleegd op 21/01/2025]

Fundación Paz & Reconciliación (PARES), *Radiografía de la extorsión en Colombia*, 04/03/2025, https://www.pares.com.co/post/radiografia-de-la-extorsion-en-colombia [geraadpleegd op 31/01/2025]

Fundación Paz y Reconciliación (PARES), *Cuarto informe de violencia Político-Electoral(marzo-diciembre) [Vierde rapport over politiek-electoraal geweld (maart-december)]*, 12/12/2025, https://www.pares.com.co/cuarto-informe-de-violencia-politico-electoral/ [geraadpleegd op 10/09/2026]

Fundación Paz y Reconciliación (PARES), *Informe Especial Tiempos violentos: radiografia del poder armado en Colombia - Pares [Speciaal rapport Gewelddadige tijden: X-ray van gewapende macht in Colombia - Pares]*, 07/09/2026, https://www.pares.com.co/informe-especial-tiempos-violentos-radiografia-del-poder-armado-en-colombia/ [geraadpleegd op 08/09/2026]

Fundación Paz y Reconciliación (PARES), *Santa marta en crisis por el orden público [Santa Marta in crisis voor openbare orde]*, 23/09/2026, https://www.pares.com.co/santa-marta-en-crisis-por-el-orden-publico/ [geraadpleegd op 24/09/2026]

Fundación Paz y Reconciliación (PARES), *Tercer informe de violencia político-electoral (8 de marzo de 2025 - 9 de octubre de 2025) [Derde rapport van politiek-electoraal geweld (8 maart 2025 - 9 oktober 2025)]*, 24/10/2025, https://www.pares.com.co/tercer-informe-de-violencia-politico-electoral-8-de-marzo-de-2025-9-de-octubre-de-2025/ [geraadpleegd op 10/09/2026]

GIGA Institute of Latin American Studies (ILAS) (Deacon H; Görgens M.), *Forced to Leave: Determinants of Slow-Onset Displacement in Colombia,* 06/2019, https://www.giga-hamburg.de/de/system/files/publications/wp317_deacon-goergens.pdf [geraadpleegd op 16/06/2020]

Global Witness, *Collective power: The struggle for protection for land and environmental defenders*, 29/09/2022, https://globalwitness.org/en/campaigns/land-and-environmental-defenders/collective-power/ [geraadpleegd op 17/09/2026]

Human Rights Watch (HRW), *"I Thought I'd Never See My Mom Again" Recruitment and Use of Children by Colombian Armed Groups*, 08/2026, https://www.hrw.org/sites/default/files/media_2026/08/colombia0826web_0.pdf [geraadpleegd op 24/08/2026]

Human Rights Watch (HRW), *Does the FARC still exist? Challenges in Assessing Colombia's 'Post Conflict' under International Humanitarian Law*, 22/10/2020, https://www.hrw.org/news/2020/10/22/does-farc-still-exist-challenges-assessing-colombias-post-conflict-under [geraadpleegd op 21/08/2026]

Infobae, *Qué son los Bodsu: Bloques de Defensa para la Seguridad Urbana que implementará Abelardo de la Espriella en 9 ciudades a partir del 7 de agosto - Infobae [Wat zijn de Bodsu: Defense Blocks for Urban Security die Abelardo de la Espriella vanaf 7 augustus in 9 steden zal implementeren - Infobae]*, 05/08/2026, https://www.infobae.com/colombia/2026/08/05/que-son-los-bodsu-bloques-de-defensa-para-la-seguridad-urbana-que-implementara-abelardo-de-la-espriella-en-9-ciudades-a-partir-del-7-de-agosto/ [geraadpleegd op 08/10/2026]

InSight Crime, *Águilas Negras*, 09/03/2017, https://insightcrime.org/colombia-organized-crime-news/aguilas-negras/ [geraadpleegd op 21/08/2026]

InSight Crime, *Colombia's Total Peace Remains in Pieces*, 05/01/2026, https://insightcrime.org/news/gamechangers-2025-colombia-total-peace-in-pieces/ [geraadpleegd op 31/08/2026]

InSight Crime, *Gaitanistas - Gulf Clan*, 13/05/2026, https://insightcrime.org/colombia-organized-crime-news/urabenos-profile/ [geraadpleegd op 21/08/2026]

InSight Crime, *National Liberation Army (ELN)*, 21/07/2026, https://insightcrime.org/colombia-organized-crime-news/eln-profile/ [geraadpleegd op 24/07/2026]

InSight Crime, *The InSight Take: Abelardo de la Espriella Inherits Colombia's Fractured Criminal Landscape*, 11/08/2026, https://insightcrime.org/news/the-insight-take-abelardo-de-la-espriella-inherits-colombias-fractured-criminal-landscape/ [geraadpleegd op 15/09/2026]

InSight Crime, *Violence in Valle del Cauca Highlights Rise of Gang Massacres in Colombia*, 30/04/2024, https://insightcrime.org/news/violence-in-valle-del-cauca-highlights-rise-of-gang-massacres-in-colombia/ [geraadpleegd op 28/01/2025]

InSight Crime, *What Criminal Challenges Does Colombia's Next President Face?*, 28/05/2026, https://insightcrime.org/news/criminal-challenges-colombia-next-president/ [geraadpleegd op 31/08/2026]

InSight Crime, *Conquering Self Defense Forces of the Sierra Nevada (ACSN)*, 20/07/2026, https://insightcrime.org/colombia-organized-crime-news/pachenca/ [geraadpleegd op 24/07/2026]

InSight Crime, *InSight Crime's 2025 Homicide Round-Up*, 11/03/2026, https://insightcrime.org/news/insight-crime-2025-homicide-round-up/ [geraadpleegd op 27/08/2026]

InSight Crime, *National Liberation Army (ELN)*, 12/08/2026, https://insightcrime.org/colombia-organized-crime-news/eln-profile/ [geraadpleegd op 21/08/2026]

InSight Crime, *The InSight Take: Colombia Turns Right With De la Espriella*, 24/06/2026, https://insightcrime.org/news/the-insight-take-colombia-turns-right-with-abelardo-de-la-espriella-here-are-the-washington-and-security-challenges/ [geraadpleegd op 25/06/2026]

Institute for Economics & Peace (IEP), Global Peace Index 2026, 06/2026, https://www.economicsandpeace.org/wp-content/uploads/2026/06/Global-Peace-Index-2026-Report.pdf [geraadpleegd op 11/06/2026]

Instituto de Estudios para el Desarrollo y la Paz (INDEPAZ) (Perafán L.), *¿Control social o dictadura local?,* 01/12/2024, https://indepaz.org.co/control-social-o-dictadura-local/ [geraadpleegd op 30/01/2025]

Instituto de Estudios para el Desarrollo y la Paz (INDEPAZ), *Masacres en Colombia durante el 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025 y 2026 - Indepaz [Massacres in Colombia in 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025 en 2026 - Indepaz]*, 02/08/2026, https://indepaz.org.co/informe-de-masacres-en-colombia-durante-el-2020-2021/ [geraadpleegd op 27/08/2026]

Instituto de Estudios para el Desarrollo y la Paz (INDEPAZ), *Visor de asesinato a personas lideres sociales y defensores de derechos humanos en colombia - Indepaz [Visor van moord op sociale leiders en mensenrechtenverdedigers in Colombia - Indepaz]*, [website], laatste update 07/05/2026, https://indepaz.org.co/observatorio-de-derechos-humanos-y-conflictividades/visor-de-asesinato-a-personas-lideres-sociales-y-defensores-de-derechos-humanos-en-colombia/ [geraadpleegd op 07/09/2026]

Instituto de Estudios para el Desarrollo y la Paz (INDEPAZ), *Las cifras de violencia aumentan con la guerra y no con las iniciativas de paz - Indepaz [Geweldcijfers nemen toe met oorlog en niet met vredesinitiatieven - Indepaz]*, 29/07/2026, https://indepaz.org.co/las-cifras-de-violencia-aumentaran-con-la-pax-romana/ [geraadpleegd op 27/08/2026]

Instituto de Estudios para el Desarrollo y la Paz (INDEPAZ), *Los focos del conflicto en Colombia - Informe sobre presencia de grupos armados - Indepaz [De focus van het conflict in Colombia - Verslag over de aanwezigheid van gewapende groepen - Indepaz]*, 04/10/2021, https://indepaz.org.co/los-focos-del-conflicto-en-colombia/ [geraadpleegd op 21/08/2026]

Inter-American Commission on Human Rights (IACHR), *Concerned about political violence in Colombia, IACHR calls for prevention measures to ensure peaceful elections*, 29/05/2026, https://www.oas.org/en/IACHR/jsForm/ [geraadpleegd op 11/06/2026]

Internal Displacement Monitoring Centre (IDMC), *"Stuck in the middle": Seeking durable solutions in post-peace agreement Colombia*, 03/2019, https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/201903-colombia-cross-border-report.pdf [geraadpleegd op 19/09/2019]

International Committee of the Red Cross (ICRC), *Colombia: Conduct of hostilities and use of explosive hazards*, 12/05/2026, https://www.icrc.org/en/article/conduct-hostilities-and-use-explosive-hazards [geraadpleegd op 07/09/2026]

International Committee of the Red Cross (ICRC), *En Colombia, al menos una persona desaparece cada dos días en promedio en relación con los conflictos armados [In Colombia verdwijnt gemiddeld minstens één persoon om de twee dagen in relatie tot gewapende conflicten.]*, 28/08/2026, https://www.icrc.org/es/comunicado-de-prensa/en-colombia-al-menos-una-persona-desaparece-cada-dos-dias-en-promedio-en [geraadpleegd op 01/09/2026]

International Committee of the Red Cross (ICRC), *Colombia 2025: A humanitarian crisis beyond numbers*, 06/2026, https://www.icrc.org/sites/default/files/2026-06/Report-on-the-humanitarian-situation-in-Colombia-in-2025--in-digital.pdf [geraadpleegd op 04/10/2026]

International Committee of the Red Cross (ICRC), *Report on the humanitarian situation in Colombia in 2025*, 12/05/2026, https://www.icrc.org/en/publication/report-humanitarian-situation-colombia-2025 [geraadpleegd op 08/06/2026]

International Crisis Group (ICG), *Colombia's Polls Mark a Forking Path in Peace Talks*, 25/03/2026, https://www.crisisgroup.org/cmt/latin-america-caribbean/colombia/colombias-polls-mark-forking-path-peace-talks [geraadpleegd op 25/06/2026]

International Crisis Group (ICG), *Kids on the Front Lines: Stopping Child Recruitment in Colombia*, 12/02/2026, https://www.crisisgroup.org/brf/latin-america-caribbean/colombia/b55-kids-front-lines-stopping-child-recruitment-colombia [geraadpleegd op 25/08/2026]

International Crisis Group (ICG), *From "Total Peace" to Iron Fist: Colombia's Risky Turn to Hard Security*, 07/08/2026., https://www.crisisgroup.org/brf/latin-america-caribbean/colombia-united-states/b56-total-peace-iron-fist-colombias-risky-turn-hard-security [geraadpleegd op 19/08/2026]

International Crisis Group (ICG), *Right and Left Vie for Victory in Colombia under U.S. Shadow*, 27/05/2026, https://www.crisisgroup.org/qna/latin-america-caribbean/colombia-united-states/right-and-left-vie-victory-colombia-under-us-shadow [geraadpleegd op 08/06/2026]

International Crisis Group (ICG), *The Unsolved Crime in "Total Peace": Dealing with Colombia's Gaitanistas*, 19/03/2024, https://www.crisisgroup.org/rpt/latin-america-caribbean/andes/colombia/105-unsolved-crime-total-peace-dealing-colombias-gaitanistas [geraadpleegd op 21/08/2026]

Justice for Colombia, *De la Espriella government shuts down peace talks - justice for colombia - justice for colombia*, 08/09/2026, https://justiceforcolombia.org/de-la-espriella-government-shuts-down-peace-talks/ [geraadpleegd op 11/09/2026]

Kroc Institute for International Peace Studies, *Ninth Year of Implementation: Trends and Keys for the Political Transition,* 12/05/2026, https://curate.nd.edu/articles/educational_resource/_p_dir_ltr_Ninth_Year_of_Implementation_Trends_and_Keys_for_the_Political_Transition_p_/32180604?file=64708341 [geraadpleegd op 17/09/2026]

Latin America Reports, *Washington designated Colombia's EGC a terrorist organization: what now? - Latin America Reports*, 16/12/2025, https://latinamericareports.com/washington-designated-colombias-egc-a-terrorist-organization-what-now/13108/ [geraadpleegd op 21/08/2026]

Leonardo Gonzalez Perafan (@leonardonzales) [X profile], 28/08/2026, https://x.com/leonardonzalez/status/2092753924037988676?s=20 [geraadpleegd op 11/09/2026]

Mapping Militants Project, *Revolutionary Armed Forces of Colombia - People's Army*, 01/07/2019, https://mappingmilitants.org/profiles/revolutionary-armed-forces-of-colombia-peoples-army [geraadpleegd op 05/10/2026]

Mapsofworld, *Map of Colombia South America*, s.d., https://www.mapsofworld.com/colombia/colombia-political-map.html [geraadpleegd op 25/02/2025]

Ministerie van Buitenlandse Zaken – Nederland, *Algemeen ambtsbericht Colombia*, 24/06/2024, https://www.rijksoverheid.nl/documenten/ambtsberichten/2024/06/24/algemeen-ambtsbericht-colombia-juni-2024 [geraadpleegd op 21/02/2025]

Noticias caracol, *Secretos de negociación con Clan del Golfo: Gobierno prometió sacar oficiales y frenar bombardeos - NoticiasCaracol [Onderhandelingsgeheimen van de Golf clan: regering beloofde officieren te ontslagen en te stoppen met bombardementen]*, 24/06/2026, https://www.noticiascaracol.com/informes-especiales/secretos-de-negociacion-con-clan-del-golfo-gobierno-prometio-sacar-oficiales-y-frenar-bombardeos-rq10 [geraadpleegd op 25/06/2026]

Norwegian Country of Origin Information Center - Landinfo, *Colombia-temanotat-Situasjonen-for-sosiale-ledere-26082026.pdf [Colombia Thema Note-Situatie-voor-Sociaal-Leaders-26082026.pdf]*, 08/2026, https://landinfo.no/wp-content/uploads/2026/08/Colombia-temanotat-Situasjonen-for-sosiale-ledere-26082026.pdf [geraadpleegd op 08/10/2026]

ntn24.com, *Denuncian masivo ingreso de integrantes del ELN de Colombia a Venezuela: ¿huye Silvana de Abelardo de la Espriella? [Ze veroordelen de massale toegang van leden van de ELN van Colombia tot Venezuela: vlucht Silvana uit Abelardo de la Espriella?]*, 02/10/2026, https://www.ntn24.com/noticias-actualidad/denuncian-masivo-ingreso-de-integrantes-del-eln-de-colombia-a-venezuela-huye-silvana-de-abelardo-de-la-espriella-655596 [geraadpleegd op 08/10/2026]

Observatorio de Derechos Humanos y Defensa Nacional, *seguimiento a indicadores de seguridad y resultados operacionales [opvolging veiligheidsindicatoren en operationele resultaten]*, 07/2026, https://www.mindefensa.gov.co/defensa-y-seguridad/datos-y-cifras/informacion-estadistica [geraadpleegd op 27/08/2026]

Office français de protection des réfugiés et apatrides (OFPRA), *Rapport de mission en République de Colombie,* 26/11/2024, https://www.ofpra.gouv.fr/libraries/pdf.js/web/viewer.html?file=/sites/default/files/ofpra_flora/2411_col_rapport_de_mission_ofpra_cnda_final.pdf [geraadpleegd op 06/11/2024]

Office Français de Protection des Réfugiés et Apatrides (OFPRA), *Colombie : Zones de présence des principaux groupes armés,* 14/04/2026, https://www.ofpra.gouv.fr/libraries/pdf.js/web/viewer.html [geraadpleegd op 21/08/2026]

Policía Nacional de Colombia, *Sistema Nacional de Lucha contra el Crimen Organizado.pdf [Nationaal systeem voor de strijd tegen de georganiseerde misdaad.pdf]*, s.d., https://www.policia.gov.co/sites/default/files/descargables/7. Sistema Nacional de Lucha contra el Crimen Organizado.pdf [geraadpleegd op 30/06/2026]

Reuters, *Threats from armed group bring Colombia's Santa Marta to standstill*, 24/09/2026, https://www.reuters.com/world/americas/threats-armed-group-bring-colombias-santa-marta-standstill-2026-09-24/ [geraadpleegd op 24/09/2026]

Reuters, *Colombians elect fragmented Congress in low-turnout election*, 08/03/2026, https://www.reuters.com/world/americas/colombians-vote-legislative-contest-presidential-primaries-2026-03-08/ [geraadpleegd op 05/10/2026]

Ríos Sierra J.. *'Total peace' in Colombia: more shadows than light in the transformation of violence*. Opinion Paper. IEEE 104/2025, 08/12/2025, https://www.defensa.gob.es/ceseden/-/ieee/la_paz_total_en_colombia_2025_dieeeo104 [geraadpleegd op 25/06/2026]

Rio Times, *ELN Clash Leaves One Dead in Táchira, Venezuela*, 01/10/2026, https://www.riotimesonline.com/venezuela-eln-national-guard-clash-junin-tachira-2026/ [geraadpleegd op 08/10/2026]

Sebastian sin secretos, *Bernal un objetivo para Estados Unidos*, 07/10/2026, https://www.youtube.com/watch?v=kis7MVMSCdY [geraadpleegd op 04/10/2026]

Semana, *Dato histórico en Bogotá: la capital cerró septiembre con la cifra más baja de homicidios en 24 años - Semana [Historische gegevens in Bogotá: de hoofdstad sloot september met het laagste aantal moorden in 24 jaar - week]*, 02/10/2026, https://www.semana.com/nacion/bogota/articulo/dato-historico-en-bogota-la-capital-cerro-septiembre-con-la-cifra-mas-baja-de-homicidios-en-24-anos/202622/ [geraadpleegd op 08/10/2026]

The City Paper Bogotá, *Colombia's Mayors back De la Espriella's anti-crime crackdown*, 06/07/2026, https://thecitypaperbogota.com/news/colombias-mayors-back-de-la-espriellas-anti-crime-crackdown/ [geraadpleegd op 07/07/2026]

The City Paper Bogotá, *De la Espriella declares all criminal groups in Colombia 'terrorists' in sweeping security crackdown*, 26/08/2026, https://thecitypaperbogota.com/news/de-la-espriella-declares-all-criminal-groups-in-colombia-terrorists-in-sweeping-security-crackdown/ [geraadpleegd op 31/08/2026]

The Conversation, *Colombia's fragile peace deal threatened by the return of mass killings*, 15/02/2021, Colombia's fragile peace deal threatened by the return of mass killings (theconversation.com) [geraadpleegd op 09/11/2023]

The Economist, *The Trump-loving right wins Colombia's presidency*, 22/06/2026, https://www.economist.com/the-americas/2026/06/22/the-trump-loving-right-wins-colombias-presidency [geraadpleegd op 30/06/2026]

The Guardian, *Clashes between armed groups in Colombia kill at least 52*, 28/05/2026, https://www.theguardian.com/world/2026/may/28/clashes-between-armed-groups-in-colombia-kill-at-least-52 [geraadpleegd op 08/06/2026]

Unidad para la Atención y Reparación Integral a las Víctimas (UARIV), *Victimas conflicto armado*, s.d., Solicitud de inscripción en el registro único de víctimas | Unidad para las Víctimas [geraadpleegd op 25/02/2025]

Unidad para las Víctimas, *The Unit's Review*, s.d., https://www.unidadvictimas.gov.co/the-units-review/ [geraadpleegd op 29/06/2026]

United Nations Human Rights Office of the High Commissioner (OHCHR), *Colombia: Enforced disappearances not legacy of the past but daily reality*, 05/12/2024, https://www.ohchr.org/en/press-releases/2024/12/colombia-enforced-disappearances-not-legacy-past-daily-reality [geraadpleegd op 28/01/2025]

United Nations Human Rights Office of the High Commissioner (OHCHR), *Territorial Violence: Recommendations for the New Government,* 26/07/2022, https://www.hchr.org.co/wp/wp-content/uploads/2022/07/Territorial-Violence-in-Colombia.pdf [geraadpleegd op 13/10/2023]

United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA), *Definiciones de limitaciones de acceso humanitario en Colombia: Grupo de trabajo de Acceso en Colombia (GTA) [Definities van humanitaire toegangsbeperkingen in Colombia: Access Working Group in Colombia (GTA)], julio 2020*, 03/03/2021, https://reliefweb.int/report/colombia/definiciones-de-limitaciones-de-acceso-humanitario-en-colombia-grupo-de-trabajo-de [geraadpleegd op 31/01/2025]

United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (UNOCHA), *Colombia: Flash Update 014 - Update on the Impact of the Earthquake in Colombia - September 23, 2026*, 23/09/2026, https://www.unocha.org/publications/report/colombia/colombia-flash-update-014-update-impact-earthquake-colombia-september-23-2026 [geraadpleegd op 04/10/2026]

United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA), *categorías de acciones armadas*, s.d., wikicolombia.unocha.org [geraadpleegd op 25/08/2026]

United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA), *Informe de Situación Humanitaria 2025*, 26/11/2025, https://reliefweb.int/report/colombia/informe-de-situacion-humanitaria-2025-datos-acumulados-entre-enero-y-octubre-de-2025-fecha-de-publicacion-26-de-noviembre-de-2025 [geraadpleegd op 04/09/2026]

United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA) Colombia Monitor, *Eventos de violencia* [website], laatste update: 25/08/2026, https://monitor.unocha.org/colombia [geraadpleegd op 25/08/2026]

United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA) Colombia Monitor, *Eventos de violencia* [website], laatste update: 04/09/2026, https://monitor.unocha.org/colombia [geraadpleegd op 04/09/2026]

United Nations Security Council (UNSC), *Colombia, April 2026 Monthly Forecast : Security Council Report*, 04/2026, https://www.securitycouncilreport.org/monthly-forecast/2026-04/colombia-33.php [geraadpleegd op 05/05/2026]

United Nations Security Council (UNSC), *Colombia, July 2026 Monthly Forecast : Security Council Report*, 01/07/2026, https://www.securitycouncilreport.org/monthly-forecast/2026-07/colombia-34.php [geraadpleegd op 07/07/2026]

United Nations Security Council (UNSC), *United Nations Verification Mission in Colombia, Report of the Secretary-General*, 26/09/2025, https://docs.un.org/en/S/2025/595 [geraadpleegd op 10/09/2026]

United Nations Security Council (UNSC), *Colombia, October 2026 Monthly Forecast : Security Council Report*, 10/2026, https://www.securitycouncilreport.org/monthly-forecast/2026-10/colombia-35.php [geraadpleegd op 04/10/2026]

Universidad externado de Colombia, *Balance de homicidios por año de mandato y proyección de cierre del Gobierno Petro - Universidad Externado de Colombia [Balans van moorden per jaar van mandaat en projectie van overheidssluiting Petro - Universidad Externodo de Colombia]*, 19/06/2026, https://www.uexternado.edu.co/la-universidad/balance-de-homicidios-por-ano-de-mandato-y-proyeccion-de-cierre-del-gobierno-petro/ [geraadpleegd op 27/08/2026]

Verdad Abierta, *Del campo a la ciudad: las masacres se concentraron en capitales*, 18/04/2024, https://verdadabierta.com/del-campo-a-la-ciudad-las-masacres-se-concentraron-en-capitales/ [geraadpleegd op 28/01/2025]

Verdad Abierta, *La masacre de El Salado*, 17/10/2008, https://verdadabierta.com/la-masacre-de-el-salado/ [geraadpleegd op 28/01/2025]

Washington Office on Latin America (WOLA), *FARC Dissident Groups - Colombia Peace*, 24/04/2020, https://colombiapeace.org/farc-dissident-groups/ [geraadpleegd op 21/08/2026]